

Varman
vuosikertomus
2011

VARMA
Hyvää työtä.

1	Varma lyhyesti
2	Toimitusjohtajan katsaus
4	Perustehtävänä eläkkeiden turvaaminen
12	Vuosi 2011 lyhyesti
14	Toimintaympäristö
15	Vakavaraisuus
16	Sijoitustoiminta
18	Sijoitusvuosi 2011
22	Yritysten ja yrittäjien palvelut
23	Työhyvinvointi ja kuntoutus
24	Eläkepalvelut
25	Henkilöstö
26	Kiinteistöt ja kestävä kehitys
27	Toimintakertomus, tilinpäätös ja selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2011
28	Toimintakertomus
35	Tuloslaskelma
36	Tase
38	Rahoituslaskelma
39	Tilinpäätöksen liitetiedot
39	Laatimisperiaatteet
41	Konserniyhtiöt
43	Tuloslaskelman liitetiedot
47	Taseen liitetiedot
64	Tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin
66	Sijoitukset riskin mukaan ryhmiteltyinä
67	Riskienhallinta
73	Tunnusluvut ja analyysit
77	Tilintarkastuskertomus
78	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
81	Palkka- ja palkkioselvitys
85	Hallintoneuvosto
86	Hallitus
88	Johtoryhmä
90	Neuvottelukunnat
92	Sanasto

Varma lyhyesti

Varma on suomalaisen työn eläkevakuuttaja. Varma on keskinäinen yhtiö, jonka omistavat asiakkainamme olevat yritykset ja yrittäjät, vakuutetut työntekijät sekä takuupääoman omistajat. Huolehdimme työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta. Asiakkaanamme on noin 70 000 yrittäjä- ja työnantaja-asiakasta, ja vastaamme noin 870 000 henkilön työeläketurvasta.

Eläkemaksuina kerätyt varat sijoitamme tuottavasti ja turvaavasti nykyisiä ja tulevia eläkkeitä varten. 31,9 miljardin sijoituksillaan Varma on Suomen suurin yksityinen sijoittaja.

Varman toimitilat sijaitsevat Helsingin Salmisaareissa ja yhteyspäällikköverkostomme kattaa lähes koko maan.

Hyvää työtä.

Varman tunnuslause on Hyvää työtä. Siksi haluamme tukea ja edistää Suomessa tehtävää työtä.

Vuosikertomuksessa esittelemme asiakasyrityksissämme tehtävää hyvää työtä ja kerromme Varman tekemän työn tuomista hyödyistä. Teemme työtämme, jotta työpaikoilla voitaisiin hyvin ja työurat jatkuisivat katkeamattomina.

Kasvu turvaa hyvinvoinnin

Euroopan velkakriisi sekä pankki- ja rahoitusjärjestelmän vakauteen liittyvät huolet ovat varjostaneet viime kuukausina suomalaisten elämää. Maan hallitus valmistautuu tätä kirjoitettaessa tarkastelemaan kansantalouden ja erityisesti valtiontalouden tilaa dramaattisesti vaikeutuneissa haasteissa. Euroopan keskuspankin viimeaikaiset pankkijärjestelmän likviditeettiä parantaneet toimet ja väliaikainen rahoitustuki ovat purkaneet euroalueen pankkien luotonannon jatkumiseen liittyviä uhkia, ja kriisin patoamistoimet jatkuvat.

Euroopan talouksien rakenteellisen kestävyysongelman ratkaiseminen on hidas prosessi, joka edellyttää vaikeita ja kivullosia ratkaisuja sekä valuuttaunionin että kansallisella tasolla. Euroopan unionin poliittinen päätöksentekokyky on osoittautunut auttamatta liian heikoksi ja hitaaksi asetettuihin tavoitteisiin ja annettuihin sitoumuksiin nähden. Nyt eletävä kriisi on paljastanut EU:n talous- ja rahaliiton perustana olevat poliittiset, oikeudelliset ja taloudelliset rakenteet keskeneräisiksi ja liian heiveröisiksi.

Suomen talouteen vaikuttavat ulkoiset ja sisäiset tekijät ovat muuttuneet syvästi, ja varsin nopeaan tahtiin. Maallamme on kuitenkin edellytykset selviytyä hyvin, mikäli kykenemme yhdistämään maltin ja rohkeuden nopeaan uudistumiseen. Rahoitusjärjestelmämme on 1990-luvun pankkikriisin aiheuttaman murroksen seurauksena hyvässä kunnossa. Hintakilpailukyky on toki viime vuosina heikentynyt, mutta edellytykset tuottavuuden parantamiseen ovat edelleen olemassa. Yhteiskuntamme on toimiva ja sosiaalinen koheesio hyvällä tasolla. Investointihyödykkeisiin painottuvan vientimme kysynnän heikkenemiseen ovat yrityksemme jo reagoineet siirtämällä tuotantoaan suotuisimmille markkinoille ulos Euroopasta. Nämä tosiasiat meidän on vain hyväksyttävä ja ryhdyttävä ripeisiin toimiin eurooppalaiseen ja lähialueiden kysyntään perustuvan tuotannon ja sen edellytysten vahvistamiseksi. Saksan ja Venäjän kanssa käytävän kaupan alijäämät voidaan kuroa umpeen, ja Venäjän voimakkaasti kasvava kysyntä tukee Suomen tuotantorakenteen säilymistä monipuolisena.

Pääomamarkkinoiden kautta kanavoituneet kansainväliset sijoitukset Suomeen nostivat yhdessä taitavan talouspolitiikan kanssa maamme nousuun 90-luvun lamasta. Ympäröivä maailma on entistä haastavampi, mutta mekin toivottavasti olemme aiempaa viisaampia. Hyvinvointi syntyy työllä ja työstä. Yrityksille on luotava Suomessa paremmat edellytykset ottaa vetovastuu kasvun vetureina. Keinot ovat tiedossa. On siirryttävä selvityksistä päätöksiin.

Varman vuosi

Varman vuosi 2011 oli vakuutustoiminnan ja liiketoimintojen kehittämisen suhteen tuloksekas, mutta sijoitusmarkkinoilla vaikea ja haastava. Vuoden 2008 finanssikriisistä alkaen on sijoitustoimintamme painopiste ollut aktiivisessa riskienhallinnassa. Keskeisin tavoitteemme on ollut vahvan vakavaraisuusasetuksen säilyttäminen. Tämän tavoitteen olemme onnistuneet saavuttamaan. Vakavaraisuutemme on nyt selkeästi työeläkealan vahvin. Näin kykenemme luomaan puskuria sijoitusmarkkinoiden heilahtelujen varalle. Sijoitustoimintomme suoriutui tässä katsannossa hyvin vaikeasta vuodesta.

Suomen yksityisen työeläkejärjestelmän perusteet ja rakenteet ovat osoittautuneet hyvin kestäviksi viime aikojen taloudellisessa turbulenssissa. Ajoittain kuumanaikin käyvä eläkejärjestelmän kehitystarpeita koskeva keskustelu parantaa sinänsä välttämättömien uudistusten toteuttamisedellytyksiä. On hyvä muistaa, että eläkejärjestelmämme maltilliset reformit eivät sittenkään ole niin vaikeita kuin monet muut hyvinvointiyhteiskunnan perusteita koskevat, vielä ratkaisematta olevat linjanvedot.

Kiitän Varman asiakkaita yhtiötä kohtaan vuonna 2011 osoitetusta luottamuksesta, ja koko henkilöstöä vuoden kuluessa tehdystä hyvästä työstä.

Matti Vuoria
Toimitusjohtaja

A middle-aged man with thinning hair, wearing a dark blue suit, a white shirt, and a light blue tie with thin yellow and orange stripes. He has a white pocket square in his jacket. He is standing in a modern building with large windows and a dark, textured wall behind him. The lighting is soft, highlighting his face and suit.

“Keskeisin
tavoitteemme
on ollut vahvan
vakavaraisuusaseman
säilyttäminen.
Tämän tavoitteen
olemme onnistuneet
saavuttamaan, ja
vakavaraisuutemme
on nyt selkeästi
työeläkealan
vahvin.”

Varma on suomalaisen työn eläkevakuuttaja

Toimintamme perustuu suomalaiseen työhön ja työeläkejärjestelmän kestävyys turvaamiseen

Kaikesta työstä karttuu työeläkettä. Työeläke määräytyy ansio- tai yrittäjätulon perusteella, ja se takaa, että elintaso säilyy kohtuullisena eläkkeelle siirtymisen jälkeen. Yksityisten alojen työeläke on keskeinen osa suomalaista lakisääteistä sosiaaliturvaa.

Työeläkkeet rahoitetaan työnantajien ja palkansaajien maksamilla vakuutusmaksuilla sekä sijoitustoiminnan tuotoilla. Onnistuneella sijoitustoiminnalla voidaankin pienentää mm. väestön ikääntymisestä johtuvia eläkemaksun nousupaineita.

Tarjoamme asiakkaillemme lakisääteisen työeläketurvan vakuuttamis- ja eläkepalveluita sekä kartutamme eläkevaroja nykyisten ja tulevien eläkkeiden maksamista varten. Noin 70 000 yritystä ja yrittäjää on uskonut työeläketurvansa hoidon Varmalle. Pidämme sitä tunnustuksena vahvasta osaamisestamme vakuutusasioiden hoidossa.

Yhteistyötä pidemmän työuran puolesta

Suomi tarvitsee kotimaista työtä, menestyviä yrityksiä ja pidempiä työuria - niiden avulla turvataan myös tulevaisuuden työeläkkeiden rahoitus.

Teemme vuosittain satojen yritysten kanssa yhteistyötä pidemmän työuran puolesta. Työhyvinvoinnin ja kuntoutuksen palvelumme tukevat työkykyä ja auttavat Varman vakuutettuja jaksamaan pitempään työelämässä.

Vahva eläkejärjestelmä tuo turvaa

Epävarmassa taloustilanteessa etuusperusteinen työeläkejärjestelmä tuo turvallisuutta ja vakautta. Työeläkkeet ja niitä varten rahastoidut varat on hyvin turvattu talouden myllerryksessäkin.

Väestön ikääntyminen ja työurien pidentäminen ovat yhteiskunnallisia haasteita, jotka koskevat myös yrityksiä ja yksilöitä. Työurien pidentämisessä keskeistä on eläkkeelle-siirtymisiän ohella työllisyyskehitys, työpanoksen kasvattaminen ja työkyvyttömyyden ennaltaehkäisy.

Hyvää työtä.

Suomessa tehtävä työ on Varman toiminnan perusta. Jo pitkään työntekijänsä Varmassa vakuuttanut Marimekko vie suomalaista muotoilua ulkomaille, mutta yhtiön kangaspaino sijaitsee Suomessa. Päivittäin Herttoniemen kangaspainossa valmistuu 6 000 metriä kangasta. Paino työllistää 60 henkilöä, ja yksi heistä on Lasse Ikonen. Marimekossa kokonaisuudessaan on 4 000 työntekijää. Suomalaista tulevaisuutta rakennetaan hyvällä työllä.

Huolehdimme asiakkaidemme työeläketurvasta tehokkaasti ja kilpailukykyisesti

Varman liikekulutehokkuus ja vakavaraisuus ovat olleet alan parhaat viimeisen viiden vuoden ajanjaksolla tarkasteltuna. Haluamme säilyttää kärkipaikkamme myös tulevina vuosina, sillä hyvä kustannustehokkuutemme ja vahva toimintapääomamme alentavat asiakkaittamme perittävää työeläkemaksua. Asiakasyrityksemme ovatkin jo vuosia päässeet nauttimaan alan parhaista asiakashyvytyksistä.

Teemme tiivistä yhteistyötä asiakasyritystemme kanssa ja seuraamme palveluidemme laatua ja vaikuttavuutta. Kehitämme toimintaamme jatkuvasti asiakkaidemme tarpeita ja odotuksia vastaaviksi ja tuemme asiakasyrityksiä eläkekustannusten hallinnassa työkykyjohtamista kehittämällä.

Hyvä yhteistyö poikii kustannussäästöjä

Vuonna 2011 Varma panosti asiakaspalvelun parantamiseen. Asiakaspalautetta pyydettiin mm. hallintopäällikkö Ritva Kuurneelta FCG Finnish Consulting Group Oy:stä. Kuurneen mukaan vakuutusasioiden hoito Varman kanssa on sujunut jouhevasti.

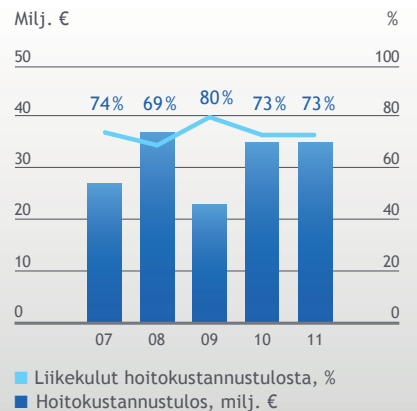
- Mitä paremmin Varma tuntee asiakasyrityksen toimintaa, sitä tehokkaampia, laajempia ja uusia ideoita synnyttäviä yhteistyömalleja voidaan kehittää myös tulevaisuudessa, sanoo Ritva Kuurne.

- On tärkeää käydä yhdessä läpi vakuutusraportit ja -laskelmat. Esille voi tulla seikkoja, joiden avulla asiakasyritys saattaa saada huomattaviakin kustannussäästöjä aikaiseksi.

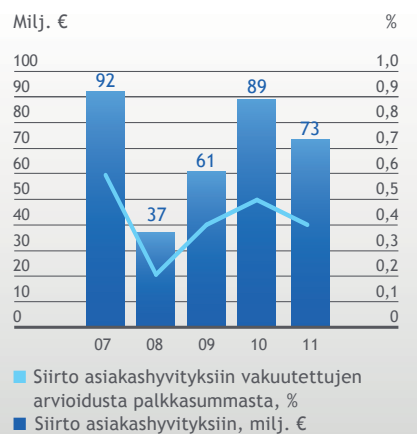
Hyvää työtä.

Varma huolehtii asiakasyritystensä työntekijöiden lakisääteisestä eläketurvasta. Varman yhteyspäällikkö Liisa Hietikko käy säännöllisesti tapaamassa FCG Groupin hallintopäällikkö Ritva Kuurnetta. ”Arvostan asioiden nopeaa ja kiitettävää hoitamista sekä muutenkin mukavaa yhteistyöhenkeä Liisan kanssa”, Ritva Kuurne sanoo. Hyvä työ on asiakkaiden tarpeiden ymmärtämistä.

Hoitokustannustulos

Siirto asiakashyvityksiin 2007-2011

Perustehtävämme on eläkkeiden turvaaminen

Käsitlemme eläkkeet oikein ja ajallaan ja edistämme työhyvinvointia

Eläkepäättös on vakuutetulle merkittävä tulevaisuuteen vaikuttava ratkaisu. Työeläke on lakisääteinen sosiaaliturvaetus, ja siksi seuraamme tarkkaan tekemiemme päätösten virheettömyyttä ja palvelun nopeutta. Uudet eläkkeet maksetaan mahdollisimman nopeasti, ettei asiakkaan toimeentulo katkeaisi. Vuonna 2011 onnistuimme 97-prosenttisesti tavoitteessamme maksaa uudet eläkkeet asiakkaalle 3 päivän kuluessa päätöksen antamisesta.

Annamme luotettavaa ja käytännöllistä tietoa eläketurvasta. Eläkeasioiden hoito Varmassa on vaivatonta; eläkkeenhakijat antoivat palvelullemme vuonna 2011 arvosanaksi kiitettävän 9.

Tähtäimessä hyvä työkyky

Työkykyjohtaminen auttaa Varman asiakasyrityksiä pitämään yhä paremmin huolta henkilöstöstään ja säästämään eläkekustannuksissa. Korkea tuottavuus vaatii hyvää työkykyä.

Työhyvinvointi- ja kuntoutuspalvelumme auttavat työntekijöitä jatkamaan pidempään työelämässä ja samalla kartuttamaan eläketurvaansa. Kyse on henkilöstön hyvästä työkyvystä, siis työkyvyttömyyden vastakohtasta. Siitä on hyötyä henkilöstölle, yritykselle ja koko kansantaloudelle.

Vuonna 2011 Varma lanseerasi verkossa toimivan Hyvä työkyky -toimintamallin. Sen avulla esimiehet ja henkilöstön työhyvinvoinnista vastaavat voivat yhdessä rakentaa hyvään työkykyyn johtavat pelisäännöt ja suunnitella, seurata sekä dokumentoida työkyvyttömyyden ehkäisemiseen liittyviä kysymyksiä johdonmukaisesti.

Tie työkyvyttömyyteen voidaan katkaista

Lakisääteinen työeläkekuntoutus antaa työntekijälle ja yrittäjälle mahdollisuuden jatkaa työelämässä silloin, kun työkyky on uhattuna.

Kuntoutuspalvelujemme ansiosta lähes 1 000 ihmistä pääsi vuonna 2011 palamaan takaisin työelämään. Kuntoutuksen vaikuttavuuden varmistamme saumatomalla yhteisellä työntekijän, työpaikan ja työterveyshuollon kanssa.

Vuonna 2011 Varmassa tiivistettiin työhyvinvointi- ja kuntoutustoimintojen yhteistyötä tavoitteena mahdollisimman sujuva palveluketju.

- Työllämme on yhteinen tavoite: yrityksen työntekijöiden hyvinvointi ja työelämässä jatkaminen mahdollisimman pitkään sairaudesta huolimatta, sanoo Varman kuntoutusasiantuntija Inkeri Kvick.

- Minulle kuntoutusasiantuntijan työssä on erityisen tärkeää se, että asiakkaat saavat hyvää palvelua elämänmuutostilanteessa, kun työkyky on sairauden vuoksi uhattuna.

Hyvää työtä.

Hyvästä työkyvystä on hyötyä henkilöstölle, yritykselle ja koko kansantaloudelle. Eläkeratkaisuasiantuntija Leena Puurunen (vas.), työhyvinvoinnin kehityspäällikkö Kristiina Honkonen ja kuntoutusasiantuntija Inkeri Kvick tukevat yhteistuumin Varman asiakasyritysten työntekijöiden hyvinvointia ja työelämässä jaksamista. Varma tekee työtä hyvän työn jatkumisen puolesta.

Hyvää työtä.

Korkeatasoiset vuokra-asunnot keskeisillä paikoilla ovat osa Varman eläkevaroja turvaavaa sijoittamista. Varman rakennuttajapäällikkö Tuomas Vaarasalo valvoo Herttoniemen asuinkerrostalojen valmistamista. ”Tavoitteenamme on vastata kasvavaan kysyntään tarjoamalla laadukasta ja kohtuuhintaista asumista etenkin kasvukeskuksissa”. Varma tekee hyvää työtä hoitamalla kiinteistösijoituksia tuottavasti.

Sijoitamme eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti

Varma on 31,9 miljardin euron sijoituksillaan Suomen suurin yksityinen sijoittaja. Vastuu eläkkeistä on pitkäaikainen, ja pyrimme saamaan parhaan mahdollisen tuoton sijoituksillemme turvataksemme eläkkeiden maksamisen. Vaalimalla vakavaraisuuttamme varmistamme, että eläkevastuut on katettu kaikissa tilanteissa.

Vahva vakavaraisuus turvaa markkinamyllerryksessä

Talouden epävarmuuden syntyessä vuonna 2011 Varman tavoite - vahva vakavaraisuus ja sen turvaaminen kaikissa olosuhteissa - korostui entisestään.

Euroopan velkakiiriin kärjistyminen vei osakekurssit laskuun, mikä heikensi myös Varman sijoitusten tuottoa. Haastavassa markkinatilanteessa Varma panosti huolelliseen riskienhallintaan ja sijoitusten laajaan hajauttamiseen.

Kotimaassa tehtävää työtä edistämässä

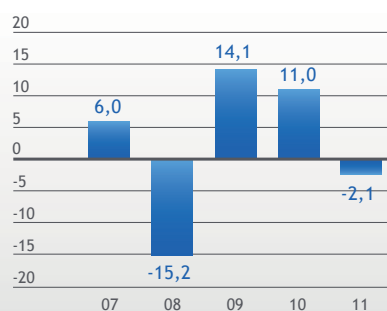
Omistajaohjauspolitiikkansa mukaisesti Varma tukee Suomessa tehtävää työtä toimimalla ankkurisijoittajana. Olemme aktiivinen ja kasvullinen sijoittaja suomalaisissa yrityksissä. Rahoitamme Suomessa toimivia yrityksiä monella eri tavalla.

Vuokra-asuntoja kasvukeskuksiin

Olemme merkittävä kotimainen kiinteistösijoittaja. Omalla pääomalla toimivana kiinteistösijoittajana Varma on ollut mukana lukuisissa suurissa kiinteistö-hankkeissa. Meille on tärkeää tarjota vuokra-asuntoja etenkin kasvukeskuksista. Sijoitamme kiinteistöihin, joihin on hyvät julkiset kulkuyhteydet.

Esimerkiksi Helsingin Herttoniemen metroaseman välittömään läheisyyteen nousee kuusi asuinkerrostaloa. Niihin tulee koti lähes 180 vuokra-asunnon tarvit-sijalle ja lisäksi liiketilaa liki 800 neliometriä. Hankkeen kokonaisarvo on yli 35 miljoonaa euroa, ja se valmistuu kokonaisuudessaan talvella 2013.

Sijoitusten tuotto, %

Vuosi 2011 lyhyesti

Varman vakavaraisuus ja tehokkuus säilyivät vahvana haastavassa markkina-tilanteessa vuonna 2011. Osakekurssien lasku painoi kuitenkin sijoitustuoton negatiiviseksi. Varman asiakaskunta jatkoi kasvuaan, ja etenkin yhä useampi yrittäjäasiakas valitsi Varman työeläke-turvaansa hoitamaan.

Euroopan velkakriisin kärjistyminen ja osakekurssien jyrkkä lasku jättivät jälkensä Varman vuoteen 2011. Vaikeassa sijoitusympäristössä Varman sijoitusten tuotto jäi -2,1 prosenttiin. Sijoitusten markkina-arvo oli 31,9 (33,2) miljardia euroa.

Hyvinä sijoitusvuosina kertynyt vahva toimintapääoma turvasi Varmaa pääomamarkkinoiden heilahtelulta vuonna 2011. Varman vakavaraisuutta kuvaava toimintapääoma supistui vuonna 2011 mutta pysyi vahvalla tasolla ja oli vuoden lopussa 6 520 (7 913) miljoonaa euroa. Tämä oli 24,8 (30,8) prosenttia vastuuvelasta ja 2,5-kertainen (2,3-kertainen) vakavaraisuusrajan nähden.

Osakekurssien lasku heikensi tulosta
Eurovaltioiden velkakriisi heijastui Varman tulokseen osakemarkkinoiden kautta. Noteerattujen osakkeiden kurssit laskivat, mutta kaikkien muiden omaisuusluokkien tuotto oli selvästi positiivinen. Korkosijoitukset tuottivat 4,2 (4,6) prosenttia, kiinteistöt

6,4 (3,5) prosenttia ja muut sijoitukset 4,5 (18,0) prosenttia, kun taas osakesijoitusten tuotto jäi -13,0 (19,8) prosenttiin.

Yksittäisistä omaisuususeristä parhaiten tuottivat noteeraamattomat osakkeet, 20,7 (24,5) prosenttia, kiinteistörahastot, 11,2 (4,8) prosenttia, inflaatioon sidotut joukko-velkakirjalainat, 10,9 prosenttia ja pääomasijoitukset, 9,6 (23,9) prosenttia.

Sijoitustoiminnan painopiste oli aktiivisessa riskienhallinnassa ja vakavaraisuuden turvaamisessa. Vuoden aikana osakkeiden osuutta salkussa pienennettiin 40 prosentista 31:een. Vastaavasti korkosijoituksia lisättiin tarkasti valikoituihin kohteisiin.

Hyvä liikekulutehokkuus toi korkeat asiakashyvitykset

Varma käytti vakuutusmaksun hoitokustannusosalla katettaviin liikekuluihin 73 (73) prosenttia tarkoitukseen varatusta summasta. Hoitokustannustulos oli 35 (35) miljoonaa euroa. Viime vuosien aikana Varman liikekulutehokkuus on ollut keskimäärin 7 prosenttia parempi kuin toimialalla.

Toiminnan tehokkuuden ja vahvan vakavaraisuuden ansiosta asiakashyvityksiin varattiin 73 (89) miljoonaa euroa.

Asiakasmäärät nousussa

Varman asiakaskunta jatkoi kasvuaan vuonna 2011. Varmassa vakuutettujen yritysten ja yrittäjien lukumäärä nousi noin 3 300:lla

noin 70 000 kappaleeseen. Vuoden lopussa Varmassa oli vakuutettuna 540 300 henkilöä eli 13 600 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Kokonaisuudessaan Varman vakuutusmaksutulo nousi lähes 7 prosenttia 4,0 (3,7) miljardiin euroon. TyEL-vakuutettujen yhteenlaskettu palkkasumma oli noin 17,3 (16,5) miljardia euroa, mikä on 5,5 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. YEL-työtulosumma kasvoi 17,5 prosenttia 880 miljoonaan euroon.

Eläkkeensaajien määrä kasvoi

Varma maksoi eläkkeitä vuonna 2011 yhteensä 4,2 miljardia euroa eli noin 6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Eläkkeensaajia Varmalla oli vuoden 2011 lopussa 330 000 (326 900). Eläkkeensaajien määrän jatkuva nousu johtuu Varman asiakaskunnan kasvun ohessa väestön ikärakenteen muutoksesta ja eliniän pitenemisestä.

Vuoden aikana tehtiin 26 610 uutta eläkepääätöstä, mikä on 3,5 prosenttia edellisvuotta enemmän. Eniten kasvua oli vanhuuseläkkeissä, 9 prosenttia.

Työeläkekuntoutus on yhä useammin vaihtoehto työkyvyttömyyseläkkeelle. Varmaan saapui kuntoutushakemuksia vuonna 2011 peräti 19 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kolme neljästä kuntoutujasta, noin 1 000 henkilöä, työllistyi kuntoutumisen jälkeen.

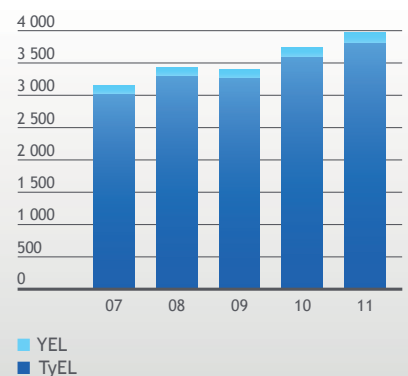
Vakuutetut, henkilöä

Eläkkeensaajat, henkilöä

Vakuutusmaksutulo, milj. €

Hyvinä sijoitusvuosina kertynyt vahva vakavaraisuus turvasi Varmaa markkinoiden heilahteluilta. Toimintapääoma supistui, mutta pysyi hyvällä tasolla.

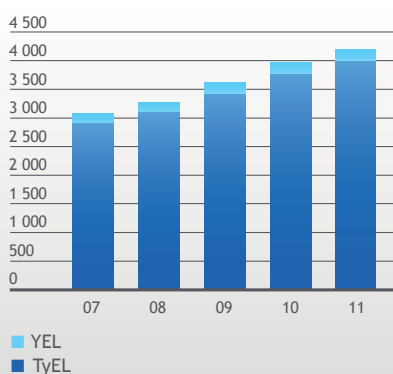
Tunnuslukuja emoyhtiöstä

	2011	2010
Vakuutusmaksutulo, milj. €	3 976,6	3 735,2
Eläkkeensaajille maksetut eläkkeet, milj. € ¹⁾	4 194,0	3 961,4
TyEL-vakuutetut 31.12.	498 400	488 330
YEL-vakuutukset	41 940	38 410
Eläkkeensaajat	330 000	326 900
Sijoitukset, milj. €	31 852,1	33 189,8
Sijoitustuotot, milj. €	-711,0	3 277,8
Sitoutuneen pääoman tuotto, %	-2,1	11,0
Kokonaistulos, milj. €	-1 377,7	2 054,4
Hoitokustannustulos, milj. €	35,3	35,4
Liikekulut hoitokustannustulosta, %	73,0	73,0
Siirto asiakashyvityksiin, milj. €	73,0	89,0
% TyEL-palkkasummasta	0,4	0,5
Vastuuvelka, milj.€	28 965,5	29 088,8
Toimintapääoma, milj. €	6 520,4	7 912,9
Toimintapääoma/vastuuvelka, % ²⁾	24,8	30,8
Toimintapääoma/vakavaraisuusraja	2,5	2,3
Emoyhtiön henkilöstö 31.12.	580	590

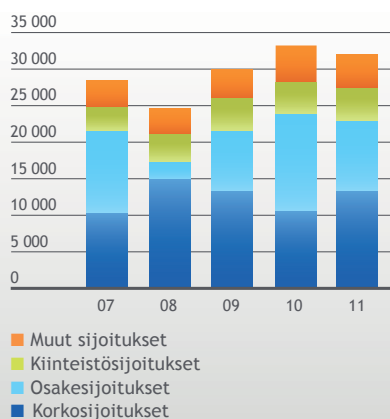
1) Ennen saatujen vastuunjakokorvausten vähentämistä

2) Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta

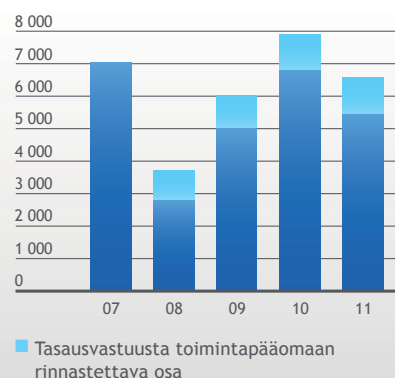
Maksetut eläkkeet, milj. €

Sijoitukset, milj. €

Toimintapääoma, milj. €

Vahva työeläkejärjestelmä tuo turvaa talousmyllerryksessä

Euroopan velkakriisin kärjistyminen leimasi talousvuotta 2011. Työeläkkeet ja niitä varten rahastoidut varat on kuitenkin hyvin turvattu suomalaisessa etuus pohjaisessa järjestelmässä.

Vuosi 2011 päättyi synkissä tunnelmissa, kun velkakriisi vei Eurooppaa syveneviin talousvaikeuksiin. Velkakriisin hoitamisessa eurooppalainen poliittinen päätöksenteko osoittautui hitaaksi. Yhdysvaltain talouden elpyminen ei merkittävästi vahvistunut vielä vuoden 2011 aikana. Kehittyvätkään taloudet eivät selviä vaurioita, jos maailmantalouden kasvu hidastuu merkittävästi. Kasvu Kiinassa jatkui edelleen melko vahvana.

Euroalueella pitkän tähtäimen rakenteelliset toimet ja poliittiset päätökset eivät pysäyttäneet markkinoiden syvenevää epävarmuutta. Tämä heijastui koko vuoden voimakkaina markkinareaktioina. Ongelma maiden luotonsaanti vaikeutui ja niiden valtionlainojen korkoerot vahvoihin maihin repesivät korkeimmilleen koko euroalueen olemassaolon ajalta. Sijoittajat pakenivat ongelmamaiden luotoista, ja pankkien rahoituksen saanti alkoi vaikeutua Euroopassa. Samaan aikaan elvytysvara on monissa maissa käytetty, ja useimmat joutuivat kiristämään talouspolitiikkaansa. Taantuman riski oli ilmeinen vuoden lopussa.

Varma painottaa aktiivista riskien hallintaa ja vakavaraisuutta

Sijoitusmarkkinoilla vuosi oli myrskyisä. Osakekurssit reagoivat voimakkaasti markkinoiden epävarmuuteen. Samaan aikaan reaalkorot painuivat paikoin negatiiviseksi. Markkinoilla syveni epäusko euroalueen päätäjien kykyyn saada taloudellinen tilanne hallintaan.

Suomen rahoitusjärjestelmä on vahvalla pohjalla. Maksukykyisten yritysten rahoituksen saannissa ei ole toistaiseksi ollut ongelmia Suomessa. Euroalueella ilmeni kuitenkin lisää tarpeita pankkien pääomittamiselle. Luottolama olisi erittäin vaarallinen ja johtaisi talouden kasvun romahtamiseen globaalisti.

Varman päähuomio oli sijoitustoiminnan onnistumisessa äärimmäisen vaativassa markkinatilanteessa. Varma painottaa sijoitustoiminnan riskien aktiivista hallintaa ja vakavaraisuutta sekä yhtiön toiminnan jatkuvaa tehostamista.

Suomen talouden näkymät heikkenemässä

Suomen talous kasvoi kohtuullisesti vuoden 2011 aikana. Maailmantalouden kysynnän kasvun hidastuminen alkoi heijastua vientiin. Viennin kasvu heikkeni vuoden lopulla, mikä saattaa heijastua myöhemmin teollisuuden tuotantomäärien kautta myös muille sektoreille. Palvelualojen ja kaupan kysyntä säilyi vuoden 2011 ajan varsin hyvänä.

Kotimainen kysyntä pysyi vakaana, vaikka kuluttajien luottamus heikkeni. Työllisyys säilyi hyvänä, mutta talouskriisin syveneminen heikentäisi väistämättä työllisyyttä myös Suomessa. Kahden vuoden raamiratkaisu vahvistaa kotitalouksien ostovoimaa ja ylläpitää luottamusta. Suomen hintakilpailukyky ei ole paras mahdollinen, ja talouden kasvu edellyttää nykyistä parempaa tuottavuuskehitystä.

Talouden perustekijät ovat lyhyellä tähtäimellä Suomen osalta kunnossa. Eurokriisin hoidon ohella pitää rakentaa kotimaista kasvupolitiikkaa. Hallitusohjelma painottaa lyhyen aikavälin toimia julkisen talouden tasapainottamiseksi. Talouden pitkän aikavälin tasapainotus vaatii muutoksia rakenteissa ja kasvuedellytyksissä. Nopein ikääntymisvaihe on alkamassa. Kestävyysvajeen paikkaamisessa työeläkejärjestelmän merkitys on suuri, sillä eläkepolitiikalla vaikutetaan myös työurien pituuteen.

Pitkäaikainen vastuu eläkkeistä

Suomen yksityisen sektorin työeläkejärjestelmä on kestävällä pohjalla. Eläkejärjestelmien kestävyyttä voidaan arvioida monella mittarilla. Viime kädessä kyse on sosiaalisesta ja taloudellisesta kestävyyydestä eli siitä, miten hyvin eläke täyttää tehtävänsä elintason turvaajana ja miten vahvalla pohjalla annettujen eläkelupausten rahoitus on. Kolmas ulottuvuus on eläkejärjestelmän hallinnollinen tehokkuus. Vahva työeläkejärjestelmä luo vakautta talouteen ja yhteiskuntaan.

Vastuu eläkkeistä on pitkäaikainen. Kestävän eläkejärjestelmän perustana on työurien piteneminen, yleinen luottamus eläkejärjestelmään, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus sekä nykyistä parempi jaksaminen työelämässä. Pidemmät työurat ja eläkkeiden rahastointi auttavat taloutta kestävästi ikärakenteen muutoksen.

Tulevaisuuden näkymät

Odotamme epävarmuuden jatkuvan finanssi-markkinoilla myös vuonna 2012. Matalan korkotason ja korkean inflaation yhdistelmä tuo erityisen haasteen sijoittamisessa onnistumiseen.

Talouden muutokset heijastuvat myös Varman asiakasyritysten arkeen. Aina työurien pidentämistavoitteet ja yritysten taloudelliset reunaehdot eivät käy yksiin. Väestön ikääntyessä työvoiman tarjonta heikkenee. Sijoitustuottojen ohella työllisyys ja työvoiman tarjonta ovat eläkkeiden rahoituksen kannalta ratkaisevia.

Vaikeina aikoina korostuu kyky ymmärtää asiakkaan tarpeita. Varma on vahva osaaja työeläkeasioiden hoidossa ja haluttu asiantuntija yritysten työhyvinvoinnin kumppanina.

Vaikeina aikoina korostuu kyky ymmärtää asiakkaan tarpeita. Varma on vahva osaaja työeläkeasioiden hoidossa.

Vakavaraisuus säilyi vahvana

Haastavasta markkinaympäristöstä huolimatta Varman vakavaraisuus pysyteli hyvällä tasolla vuonna 2011.

Hyvinä sijoitusvuosina kertynyt vahva toimintapääoma tuli tarpeeseen vuonna 2011 ja turvasi Varmaa pääomamarkkinoiden heilahteluilta. Sijoitustuloksen seurauksena vakavaraisuus supistui mutta säilyi vahvalla tasolla.

Varman vakavaraisuutta kuvaava toimintapääoma oli vuoden lopussa 6 520 (7 913) miljoonaa euroa ja 24,8 (30,8) prosenttia vastuuvälästä.

Markkinamyllerryksessä vakavaraisuutta varjeltiin sijoitussalkun riskitason huolellisella hallinnalla ja hajauttamalla varoja monipuolisesti. Osakepainon aktiivisella pienentämisellä oli iso merkitys vakavaraisuusarvojen turvaamisessa.

Vakavaraisuutta kuvaava toimintapääoma toimii sijoitustoiminnan riskipuskurina etenkin epävarmassa taloustilanteessa. Hyvät sijoitustuotot edellyttävät aina riskinottoa, ja mitä parempaa tuottoa työeläkesijoituksille saadaan, sitä pienemmällä eläkemaksun nostolla selvitään tulevaisuudessa. Pitkällä aikavälillä yksi prosenttiyksikkö enemmän sijoitustuottoa alentaa noin kaksi prosenttiyksikköä työeläkemaksun tasoa.

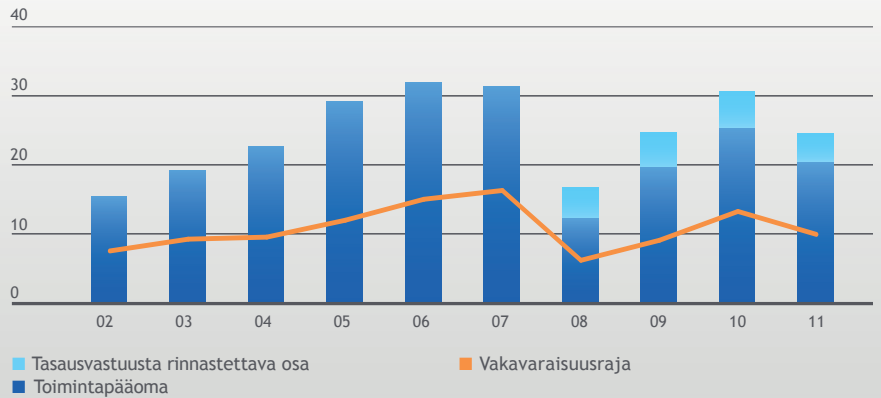
Riskipitoiset sijoitukset edellyttävät vahvaa vakavaraisuutta

Hyvinä sijoitusvuosina tuotoilla kartutetaan toimintapääomaa, kun taas huonoina aikoina - kuten vuonna 2011 ja finanssikriisin aikaan - toimintapääoma heikkenee. Hyvä vakavaraisuus antaa mahdollisuuden tavoitella parempaa tuottoa riskipitoisempien sijoitusten avulla. Mitä riskipitoisempia sijoitukset ovat, sitä suurempaa toimintapääomaa vaaditaan.

Vakavaraisuus vaikuttaa myös asiakashyvitysten suuruuteen, eli parempi vakavaraisuus näkyy asiakkaille pienempänä vakuutusmaksuna. Asiakasryityksemme ovatkin jo vuosia päässeet nauttimaan vahvan toimintapääoman tuomista kilpailukykyisistä asiakashyvityksistä.

Laissa on määritelty vaatimukset toimintapääomalle. Sillä on vähimmäismäärä, jota varten lasketaan vakavaraisuusraja. Vaatimus on mitoitettu niin, että toimintapääoma riittää myös taloudellisesti huonoina aikoina. Vakavaraisuusraja muuttuu sijoitusten riskipitoisuuden mukaan. Vuoden 2011 lopussa Varman vakavaraisuusraja oli 9,9 (13,3) prosenttia vastuuvälästä ja toimintapääoman suhde vakavaraisuusrajaan oli 2,5 (2,3).

Vakavaraisuus 2002-2011, % vastuuvälästä

Finanssikriisi vaikutti vakavaraisuussäännöksiin

Finanssikriisin puhjettua syksyllä 2008 eduskunta muutti vakavaraisuussäännöksiä, jotta työeläkeyhtiöiden ei tarvinnut jäykkien säännösten vuoksi myydä epäedullisessa markkinatilanteessa osakeomistuksiaan suomalaisissa pörssiyrityksissä.

Muutoksen seurauksena toimintapääomat kasvoivat ja vakavaraisuusvaatimukset alenivat. Lakia on jatkettu vuoden 2012 loppuun, mikä jälkikäteen arvioituna osoittautui hyväksi päätökseksi turvaten työeläkeyhtiöiden toimintaa sijoitusmarkkinoiden heilahteluissa vuonna 2011.

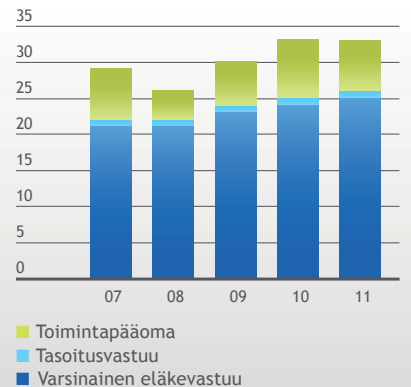
Lakimuutoksella tehostetaan sijoitus- ja vakuutusriskien hallintaa

Työeläkeyhtiöiden vakavaraisuusmekanismiin on valmisteilla muutoksia, joilla mm. tehostetaan riskipuskurien käyttöä.

Työeläkevakuutusyhtiöillä vakuutus- ja sijoitusriskejä tarkastellaan nykyisin toisistaan riippumattomina ja niihin varaudutaan erikseen, eli kumpaakin varten on oma puskurinsa. Uudistuksen tavoitteena on kehittää näiden puskurien käyttösääntöjä siten, että ne yhdessä muodostaisivat nykyistä tehokkaamman riskipuskurin. Muutoksen voimaantuloa suunnitellaan vuoden 2013 alkuun, jolloin se olisi luonteva jatkumo vuodenvaihteessa 2012 päättyvälle määräaikaikaislaille.

Myös työeläkelaitosten hallinto- ja valvontakäytäntöjä ollaan kehittämässä euroopanlaajuisen vahinko- ja henkivakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn, ns. Solvenssi II:n mukaisiksi. Työeläkevakuutusyhtiöille se tarkoittaisi määrärajoja koskien mm. hallintoa ja organisoitumista, riskienhallintaa ja riskien sekä vakavaraisuuden arviointia ja siitä annettavaa informaatiota.

Eläkevastuu ja riskipuskurit, mrd. €

➤ Lue lisää Varman vakavaraisuudesta ja tuloksesta > varma.fi > Yhtiötietoa > Tulostiedot ja sijoitukset

Varma on vastuullinen ja pitkäjänteinen sijoittaja

Varman taloudellinen vastuu liittyy ennen kaikkea eläkevarojen hoitamiseen - yhtiön on hankittava sen haltuun uskotuille eläkevaroilte hyvä tuotto pitkällä tähtäyksellä.

Varma on 31,9 miljardin euron sijoituksillaan Suomen suurin yksityinen sijoittaja. Sijoitet- tavat varat käytämme nykyisten ja tulevien eläkkeiden turvaamiseen.

Varmalla on eläkevaroihin liittyvä pitkäai- kainen vastuu. Vastaamme omalta osaltamme eläkevarojen riittävydestä ja eläkejärjestel- män rahoituksen turvaamisesta huolehtimalla sijoitustoiminnan tuottavuudesta, hyvästä vakavaraisuudesta ja liikekulujen alhaisesta tasosta.

Sijoitamme suomalaisiin ja kansainvälisiin osakkeisiin, joukkovelkakirjalainoihin ja muihin korkoinstrumentteihin, hedge-rahastoihin, pääomarahastoihin ja ei-listattuihin osakkeisiin, kiinteistöihin sekä hyödykkeisiin.

Huolellisella riskienhallinnalla varmis- tamme, etteivät yksittäiset riskit toteu- tuessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita.

Edistämme kotimaista työtä

Kaikista Varman sijoituksista noin 40 prosenttia eli 12,6 miljardia on sijoitettu eri muodoissa Suomeen. Olemme merkittävä sijoittaja suomalaisissa yrityksissä ja sitä kautta mukana suomalaisen elinkeinoelämän pitkän aikavälin kehityksessä. Varma voi olla osakesijoittaja suomalaisessa yrityksessä, rahoittaja eri lainainstrumenteilla ja kiinteis- töjen omistaja.

Tunnetta kotimaiset yhtiöt hyvin. Varma on aktiivinen omistaja kotimaisissa yhtiöissä, joihin olemme sijoittaneet varoja. Osallis- tumme suomalaisten yritysten yhtiökokouk- siin, pörssiyhtiöiden nimitysvaliokuntiin ja eräissä tapauksissa myös hallitustyöskente- lyyn. Tapaamme yritysjohtoa säännöllisesti sijoittajatapaamisissa yhtiökokousten välillä.

Merkittävä suomalainen kiinteistösiioittaja

Varman kiinteistösiioituksiin kuuluu suorien kiinteistösiioitusten lisäksi kotimaisia ja kansainvälisiä kiinteistörahastoja. Lisäksi meille on tärkeää hyvien ja kohtuuhintais- ten vuokra-asuntojen tarjoaminen etenkin kasvukeskusten alueella.

Varma on omalla pääomalla toimivana kiinteistösiioittajana tehnyt merkittäviä kiinteistöinvestointeja ja tukenut useiden kiinteistöhankeiden edistymistä. Näillä toi- milla olemme keskeisesti mukana tukemassa

kotimaista elinkeinoelämää ja Suomessa tehtävää työtä.

Lähtökohtana tehokas salkunhoito

Varma hoitaa sijoitukset lähtökohtaisesti itse. Ulkomaisia sijoituksia tehdään myös rahastojen kautta. Hyödynämme monipuoli- sesti suursijoittajan asemaamme, jonka ansiosta kaupankäyntikustannukset pysyvät alhaisina ja saamme parasta palvelua.

Sijoitustoimintamme on tehokkaasti jär- jestetty: vuonna 2011 sen suorat liikekulut olivat 0,069 (0,054 vuonna 2010) prosenttia sijoitusten arvosta. Kustannustehokkuus on sijoitustoiminnassamme merkittävä kilpailu- etu pitkällä aikavälillä.

Omistajapolitiikka tukee yhteiskuntavastuullisuutta

Varma kannustaa hyvään hallintotapaan yrityksiä, joiden osakkeita se omistaa. Omistajaohjausperiaatteillaan Varma pyrkii omistustensa arvon pitkäjänteiseen kasvat- tamiseen.

Varman omistajapolitiikka tukee yhteis- kuntavastuullisten arvojen edistämistä yhtiöiden toiminnassa. Sijoitamme sellaisiin yrityksiin, jotka noudattavat voimassaolevaa lainsäädäntöä, toimivat ihmisarvoa kunnioit- tavalla tavalla, tuntevat yhteiskunnallisen ja työolosuhteisiin liittyvän vastuunsa toimin- nassaan sekä ottavat huomioon ympäristön- suojeleluun liittyvät näkökohdat.

Periaatteet kattavat koko sijoitusomaisuus- den, ja soveltamisessa huomioidaan kunkin omaisuusluokan ominaispiirteet.

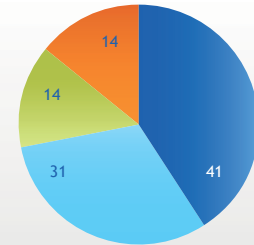
Jos sijoituskohte ei täytä Varman yhteis- kuntavastuun kriteerejä, analisoimme tilan- teen huolellisesti ja pyrimme vaikuttamaan yrityksen toimintaan. Voimme myös päätyä sijoituksen realisoimiseen ja sijoittamaan vapautuvat varat yhteiskuntavastuun vaati- mukset täyttävään vastaavaan kohteeseen.

Varma on pitkään tehnyt työtä sijoitus- toimintansa vastuullisuuden kehittämiseksi. Työ sai luontevan jatkon kesällä 2011, jolloin Varma allekirjoitti YK:n vastuullisen sijoitta- misen periaatteet.

Samalla Varma liittyi jäseneksi Finsif ry:hyn. Finsif on suomalaisten sijoittajien ja sijoituspalveluyritysten perustama yhdistys, jonka tavoitteena on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa.

Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden valvomisessa käytämme apuna ruotsalaisen GES Investment Servicesin arviota siitä, miten sijoitussalkussamme olevat yhtiöt ottavat toiminnassaan huomioon yhteiskunta- vastuun eri näkökulmat.

Sijoitusjakauma, %

■ Korkosijoitukset
■ Osakesijoitukset
■ Kiinteistösiioitukset
■ Muut siioitukset

Kaikista Varman sijoituksista noin 40 prosenttia eli 12,6 miljardia on sijoitettu eri muodoissa Suomeen.

Varman sijoittamisen periaatteet

Varman hallituksen vuosittain vahvistama sijoitussuunnitelma ohjaa keskeisesti yhtiön sijoitus-toimintaa. Sijoitussuunnitelmassa määritellään mm. sijoittamisen yleiset periaatteet, sijoitusten perusallokaatio, tuotto-, hajautus- ja likviditeettitavoitteet, päätösvaltuudet, ohjauksjärjestelmät ja raportointi. Jokaiselle omaisuuslajille on määritelty markkinaindeksi, johon tulosta verrataan. Hallitus seuraa säännöllisesti sijoitussuunnitelman toteutumista.

Pyrimme saamaan parhaan mahdollisen tuoton sijoituksillemme turvataksemme eläkkeiden maksamisen.

Hajauttaminen omaisuusluokkiin

Tavoitteenamme on pitää sijoitussalkku mahdollisimman tuottavana ja samalla kokonaisriskitaso alhaisena löytämällä monipuolisia tuoton lähteitä. Hajauttaminen eri omaisuusluokkiin on tärkeää, koska ne käyttäytyvät eri tavoin eri markkinatilanteissa. Laaja hajautus takaa myös, ettei yksittäisen omaisuusluokan tai sijoituskohteen riski nouse merkittäväksi. Hajauttamisen ansiosta allokaatiota voidaan myös joustavasti muunnella markkinaympäristön muuttuessa.

Hajautus eri omaisuusluokkien sisällä

Hajauttaminen on johtava teema myös eri omaisuusluokkien sisällä. Yksittäiset sijoituskohteet puolestaan valitaan salkunhoitajan analyysin perusteella.

Korkosijoitukset ovat turvaavin omaisuusluokka, jossa hyvä luottokelpoisuus ja likviditeetti nousevat tärkeimmiksi tekijöiksi. Korkosijoituksia hajautetaan laajasti eri lainojen liikkeellelaskijoihin ja maturiteetteihin.

Osakesijoitukset hajautetaan maantieteellisesti, toimialoittain ja yrityskoon mukaan. Noteeratut osakkeet ovat Varman salkussa tuottohakuisin ja samalla volatiilein omaisuuslaji.

Varma on pyrkinyt hakemaan osakkeiden rinnalle sellaisia sijoituksia, jotka tuottavat osakkeiden tapaan mutta joiden heilunta on vähäisempää. Tällaisia ovat mm. pääomasijoitukset ja hedge-rahastot. Näissä ulkoistetuissa sijoituksissa hajautus toteutetaan rahastotyypeittäin ja eri managerien kesken. Valittujen rahastojen pitää täyttää tiukimmatkin institutionaaliset vaatimukset. Tunnumme tarkasti managerikumppanit, ja toiminta perustuu hyvin pitkäaikaisiin liikesuhteisiin.

Varman suorat kiinteistösijoitukset sijaitsevat Suomessa. Omaisuus on hajautettu sekä tilatyypeittäin että maantieteellisesti. Noin 60 prosenttia kiinteistösijoituksista sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Salkku sisältää vuokra-asuntojen lisäksi kaikkia toimitilatyyppejä. Suurin paino on toimisto- ja liiketiloilla.

Riski-tuottosuhte

Sijoituksissa tähdätään mahdollisimman hyvään riski-tuottosuhteeseen. Eläkesijoittajalle mieluisissa sijoituskohteissa on pitkällä aikavälillä tasainen tuotto. Tästä hyvä esimerkki ovat kiinteistösijoitukset.

Pyrimme aktiivisesti etsimään erityyppisiä tuotto-lähteitä. Sijoitus aloitetaan usein pienellä määrällä, ja pitkän pohjatyön jälkeen saatetaan sijoituksen osuutta salkussa kasvattaa. Tällaisia uudehkoja omaisuusluokkia Varman salkussa ovat hyödyke- ja inflaatio-sijoitukset.

Likviditeetti

Mahdollisimman iso osa sijoituksista pidetään likvidissä muodossa. Siitä on ollut hyötyä mm. silloin, kun TyEL-lainojen kysyntä on kasvanut. Likviditeetin merkitys korostuu vaikeassa markkinatilanteessa, kun mm. osakepainoa pitää voida muuttaa markkinatilanteen mukaiseksi.

Sijoituksissa keskityttiin vakavaraisuuden turvaamiseen

Sijoitusvuotta 2011 leimasivat Euroopan velkakriisin kärjistyminen, talousnäkömyien heikkeneminen ja osakekurssien lasku. Varman sijoitusten arvo oli vuoden 2011 päättyessä 31,9 (33,2) miljardia euroa ja niiden tuotto -2,1 (11,0) prosenttia. Vaikeasta sijoitusvuodesta huolimatta vakavaraisuus pysyi vahvana, ja se muodostaa hyvän puskurin epävarmassa taloustilanteessa.

Sijoitusympäristö oli koko vuoden ajan haastava ja sitä leimasi kasvava epävarmuus. Kesään saakka osakekurssit pysyivät Euroopan velkariisistä huolimatta suhteellisen tasaisina ja markkinaodotukset olivat jopa lievästi positiiviset. Loppukesällä luottamus Euroopan velkakriisin kestävään ratkaisuun heikkeni selvästi ja huoli maailmantalouden kasvunäkymistä syveni.

Elokuussa pörssikurssit putosivat voimakkaasti ja pysyivät pohjalukemissa loppuvuoden erityisesti Euroopassa. Valtionlainamarkkinoita puolestaan leimasi euroalueen kriisiytyminen, kun epävarmuus laajeni nopeasti koskemaan Italiaa ja Espanjaa sekä koko eurooppalaista pankkisektoria.

Heikkenevät kasvunäkymät, korkea työttömyys sekä valtioiden budjettivajeet ja velkaantuminen aiheuttavat pitempiaikaista epävarmuutta. Kestävän ratkaisun saavuttaminen rahoitusjärjestelmän tasapainottamiseksi vaatii runsaasti aikaa. Pörssi-yhtiöiden tulostaso säilyi kuitenkin vuonna 2011 kohtuullisena ja niiden taseet ovat keskimäärin hyvässä kunnossa, mutta heikkenevät kysyntänäkymät ja rahoitusjärjestelmän epävarmuudet laskivat pörssikurssia.

Vuonna 2011 Varman sijoitustoiminnan painopiste oli aktiivisessa riskienhallinnassa, ja sijoitusten turvaavuus korostui entisestään. Keskeisenä tavoitteena oli vahvan vakavaraisuusaseman säilyttäminen, mikä on ensisijaisen tärkeää epävarmassa markkinatilanteessa. Vuoden aikana Varma pienensi noteerattujen osakkeiden osuutta ja vastaavasti lisäsi korkosijoituksia tarkkaan valikoituihin kohteisiin.

Osakekurssien lasku heikensi tulosta

Varman sijoitusten kokonaistuotto oli -2,1 (11,0) prosenttia. Sijoitusten viiden vuoden keskituotto vuosina 2007-2011 oli 2,2 prosenttia.

Korkosijoitusten, kiinteistöjen ja muiden sijoitusten tuotto oli selkeästi positiivinen, mutta noteerattujen osakkeiden kurssilasku painoi sijoitusten kokonaistuoton miinukselle. Eurovaltioiden velkakriisi herätti pal-

jon julkista keskustelua läpi vuoden, mutta Varman sijoitustulokseen varsinainen riski heijastui voimakkaimmin osakemarkkinoiden kautta. Sijoitusten laaja hajautus kuitenkin vaimensi heikkojen osakemarkkinoiden vaikutusta kokonaistuottoon.

Sijoitustoiminnassa korostuivat vahvan vakavaraisuusaseman turvaaminen, sijoitusten monipuolinen hajauttaminen ja vahva panostus riskienhallintaan. Sijoitusten riskienhallinnassa käytetään myös johdannaisia, erityisesti suojaustarkoituksessa ja salkun riskitason säätelyssä.

Kasvanutta osakeriskiä kyettiin vuoden aikana hallitsemaan hyvin. Kansainvälinen osakesalkku oli pidetty erittäin likvidissä muodossa, minkä ansiosta osakepainoa voitiin muuttaa nopeasti, kun epävarmuus markkinoilla kasvoi.

Hyvä tuotto korkosijoituksista

Korkosijoitusten osuus Varman sijoituksista oli vuoden lopussa 41 (32) prosenttia, markkina-arvoltaan 13,2 miljardia euroa. Ne koostuivat valtionlainoista, yritysten liikkeelle laskemista joukkovelkakirjalainoista, rahamarkkinasijoituksista ja lainasaamisista, joista pääosan muodostavat TyEL-lainat.

Vuonna 2011 korkotaso säilyi historiallisen matalana ja keskuspankit laskivat ohjaukskorjojaan yhä alemmaksi velkakriisin hillitsemiseksi. Matalaan korkotasoon yhdistyi korkeana pysytellyt inflaatio, jolloin positiivisen reaali tuoton saavuttaminen oli vaikeaa, mutta kokonaisuudessaan siinä onnistuttiin.

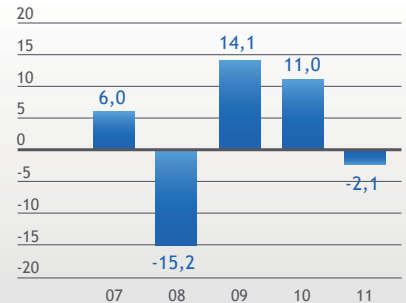
Vuoden lopussa lyhyet korot olivat korkeammalla kuin keskipitkän 2-5 vuoden maturiteetit, mikä korostaa lähitulevaisuuteen liittyvää epävarmuutta. Pankkien varainhankinta kallistui, ja samanaikaisesti oman pääoman vaatimukset kasvoivat, mikä luo paineita taseiden pienentämiseen ja luotonannon rajoittamiseen. Euroopan keskuspankin pankeille kohdistama rahoitus vakautti rahoitusmarkkinoita.

Valtionlainojen riski kärjistyi Euroopassa. Luottoluokitukset putosivat, ja erityisesti suurten velkamäärien maiden Italian ja Espanjan riskiläiset kohosivat osin kestäättömälle tasolle.

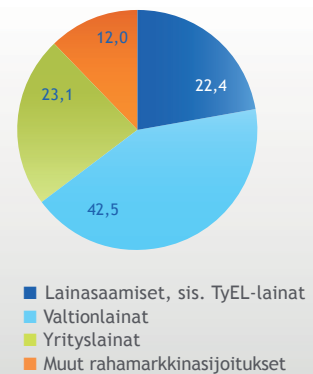
Vaikeassa ympäristössä Varman korkosijoitusten tuotto oli hyvä, 4,2 prosenttia, mikä on vastaavista markkinaindekseistä laskettua vertailuindeksiä korkeampi. Salkun duraa-tiota pidettiin varovaisuussyistä ajoittain lyhyenä, mikä hieman alensi korkosijoitusten kokonaistuottoa.

Varma jatkoi valtionlainoissa varovaista riskipolitiikkaa keskittäen sijoitukset Saksan

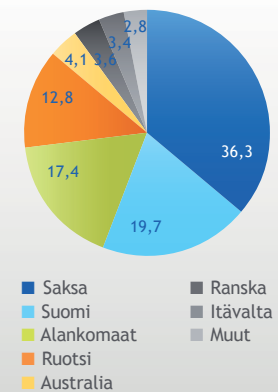
Sijoitusten tuotto, %

Korkosijoitusten jakauma, %

Valtionlainojen jakauma maittain, %

Sijoitukset riskin mukaan ryhmiteltynä 2011

	Markkina-arvo		Riskijakauma		Tuotto %	Tuotto %	Volatili- teetti	Modifioitu duraatio
	Riskijakauma 31.12.2011	%	Riskijakauma 31.12.2010	%	31.12.2011	31.12.2010		
Korkosijoitukset	13 151,4	41,3	10 482,0	31,6	4,2	4,6		
Lainasaamiset	2 947,8	9,3	3 754,8	11,3	3,9	1,5		
OECD/ETA-julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	5 593,1	17,6	3 500,3	10,5	5,1	3,4	2,8*	3,2**
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	3 030,9	9,5	3 145,4	9,5	4,9	9,6		
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	1 579,5	5,0	81,4	0,2	1,0	2,1		
Osakesijoitukset	9 728,0	30,5	13 305,4	40,1	-13,0	19,8		
Noteeratut osakkeet	6 883,4	21,6	10 889,2	32,8	-18,9	18,9	17,9	
Pääomasijoitukset	2 099,1	6,6	1 806,4	5,4	9,6	23,9		
Noteeraamattomat osakkeet	745,6	2,3	609,8	1,8	20,7	24,5		
Kiinteistösijoitukset	4 447,2	14,0	4 321,0	13,0	6,4	3,5		
Suorat kiinteistösijoitukset	3 975,0	12,5	3 945,2	11,9	5,9	3,3		
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	472,3	1,5	375,7	1,1	11,2	4,8		
Muut sijoitukset	4 525,5	14,0	5 081,4	15,3	4,5	18,0		
Hedge-rahastosijoitukset	3 571,5	11,2	3 705,7	11,2	3,5	17,1	3,6	
Hyödykesijoitukset	112,9	0,4	1 018,9	3,1				
Muut sijoitukset	841,1	2,6	356,9	1,1	10,0			
	31 852,1	100	33 189,8	100	-2,1	11,0	5,0	

* Volatiliteetti on laskettu kaikista (ei pelkästään julkisyhteisöjen) joukkovelkakirjalainoista.

** Kaikkien joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio.

ja Suomen lainoihin. Valtionlainojen osuus sijoituksista oli 18 prosenttia ja niiden tuotto 5,1 prosenttia.

Yritysten joukkovelkakirjalainat tuottivat 4,9 prosenttia. Yrityslainasalkussa finanssi-sektorin osuutta vähennettiin merkittävästi ja teollisten yritysten osuutta vastaavasti kasvatettiin.

Varma on tehnyt eri omaisuusluokissa sijoituksia myös euroalueen ulkopuolelle, erityisesti Yhdysvaltoihin. Perinteisesti Varma on suojannut pääosan valuuttakurssiriskistä. Vuoden aikana valuuttapositiona pidettiin normaalia enemmän avoimena euron heikköjen näkymien vuoksi, mikä paransi tuottoja, kun euro heikentyi.

TyEL-lainojen määrä väheni

Lainasaamiset koostuvat valtaosaltaan asiakkaille myönnettävistä TyEL-lainoista. Niiden osuus sijoituksista pieneni vuoden 2011 aikana 8 prosentista 6 prosenttiin, kun uusien lainojen kysyntä laski ja vanhoja lai-

noja lyhennettiin. Tuotto oli hyvä ja yleistä korkotasoa korkeampi 3,5 prosenttia.

TyEL-lainojen korko on sidottu Euroopan alueen valtioiden korkotasoon ja ne on katettu vakuuksilla, pääasiassa pankkitakauksilla.

Noteeratut osakkeet jäivät miinukselle

Osakesijoitusten osuus Varman sijoitusomaisuudesta oli 31 (40) prosenttia, ja niiden tuotto oli -13,0 (19,8) prosenttia. Osakesijoitukset koostuvat noteeratuista osakkeista (22 prosenttia), pääomasijoituksista (7 prosenttia) ja noteeraamattomista osakesijoituksista (2 prosenttia).

Osakesijoitusten tuottokehitys oli kaksijakoinen. Noteeratut osakkeet laskivat jyrkästi -18,9 (18,9) prosenttiin, ja niissä jäätettiin vastaavista vertailuindekseistä pääosin sen vuoksi, että vuoden aikana tehtiin riskienhallinnallisista syistä suuria painonmuutoksia ja suojaustoimenpiteitä. Pääomarahastot

Sijoitustoiminnassa korostuivat vahvan vakavaraisuusaseman turvaaminen, sijoitusten monipuolinen hajauttaminen ja vahva panostus riskienhallintaan.

(private equity) ja noteeraamattomat osakkeet puolestaan tuottivat erittäin hyvin.

Osakekurssit laskivat selvästi kaikilla päämarkkinoilla Yhdysvaltoja lukuun ottamatta. Suomalaisten osakkeiden tuotto jäi -22,2 (32,4) prosenttiin. Myös eurooppalaiset ja kehittyvien markkinoiden osakkeet laskivat selvästi.

Osakkeiden kurssitaso pysyi suhteellisen tasaisena kesään saakka, mutta elokuussa kurssit putosivat jyrkästi ja säilyivät laske-neella tasollaan vuoden loppuun asti. Lisäksi päivittäinen heilunta oli voimakasta. Matala korkotaso periaatteessa parantaa osakkeiden tuottopotentialia, mutta Euroopan velkaongelmat ovat niin vakavia, että kurssitasoon sisältyy yhä epävarmuutta. Historiallisesti osakekurssit ovat matalia, lähes syksyn 2009 tasolla, ja yritysten arvostustaso vuoden 2011 tuloksiin nähden on varsin maltillinen.

Varman noteeratuista osakesijoituksista kotimaisten osakkeiden osuus oli vuoden päättyessä poikkeuksellisen korkea, 56 prosenttia. Eurooppalaisten osuus oli 16 prosenttia, yhdysvaltalaisien 16 ja muiden alueiden 13 prosenttia.

Pitkäaikaisena kotimaisena sijoittajana ja suurena toimijana Suomen melko ohuilla markkinoilla Varma pidättäytyi myynneistä kurssilaskun aikana. Salkun sopeutus toteutettiin myymällä kansainvälisiä osakkeita. Kotimaisten osakkeiden vastapainona Varmalla on laajasti hajautusta Suomen ulkopuolella paitsi kansainvälisissä osakkeissa myös pääomasijoituksissa, hedge-rahastoissa ja yrityslainoissa.

Korkea tuotto pääomasijoituksista ja noteeraamattomista osakkeista

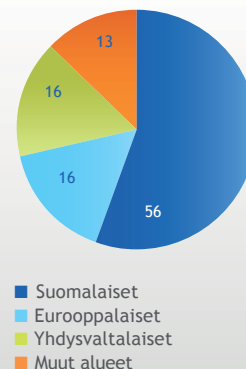
Pääomasijoitukset (private equity) tuottivat hyvin 9,6 (23,9) ja noteeraamattomat osakkeet erinomaisesti, 20,7 (24,5) prosenttia.

Pääomasijoituksista lähes puolet on sijoitettu Yhdysvaltoihin, jossa markkinat kehittyivät Eurooppaa selvästi paremmin. Lisäksi alkuvuodesta aktiviteetti rahoitus- ja yrityskauppamarkkinoilla oli kohtuullisen hyvä, ja rahastot realisoivat omistuksiaan korkeamman kurssitason aikana.

Noteeraamattomiin osakkeisiin sisältyvät Varman omistukset asuntokiinteistöjä omistavissa SATO Oyj:ssä ja VVO-yhtymä Oyj:ssä, joiden kehitys oli osingonjaon ja arvonnousun ansiosta hyvä.

Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet muodostavat pitkäjänteisen omaisuusluokan ja niiden pitkäaikainen tuotto on ollut erittäin hyvä.

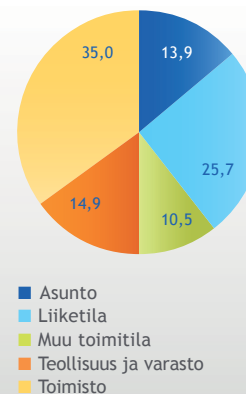
Noteerattujen osakesijoitusten jakauma alueittain, %

15 suurinta osakesijoitusta, omistus milj. €

Sampo Oyj	911,2
SATO Oyj	256,4
Fortum Oyj	255,4
Nokian Renkaat Oyj	238,0
Wärtsilä Oyj Abp	228,9
Nordea Bank AB	167,0
Nokia Oyj	150,8
Elisa Oyj	148,5
Metso Oyj	146,7
UPM-Kymmene Oyj	139,4
YIT Oyj	123,5
Kemira Oyj	106,1
Sponda Oyj	90,4
Stora Enso Oyj	78,7
Kone Oyj	69,7

Suorat kiinteistösiijoitukset, %

Kiinteistösijoitukset toivat vakautta salkkuun epävarmana aikana

Euroalueen velkakriisi ja markkinoiden epäusko kriisin ratkaisukeinoja kohtaan näkyi hiljaisuutena myös kiinteistösijoitusmarkkinoilla. Suomen kiinteistökaupan kokonaisvolyymi jäi vuoden 2011 aikana noin 1,8 miljardiin euroon. Varma teki uusia kiinteistösijoituksia 151 miljoonan euron arvosta.

Epävarmana aikana kiinteistöt ovat jälleen osoittautuneet vakautta tuovaksi omaisuusluokaksi sijoitusallokaatioissa. Alhainen korkotaso teki kiinteistöistä houkuttavia sijoituskohteita, mutta rahoituksen saatavuuden vaikeutuminen vähensi kuitenkin potentiaalista ostajamäärää ja näkyi koko markkinoiden transaktiovolyymien heikkenemisenä.

Kiinteistösijoitusten kokonaistuotto oli yhteensä 6,4 (3,5) prosenttia.

Vuoden 2011 aikana Varmalla oli rakenteilla yhteensä 410 uutta vuokra-asuntoa pääkaupunkiseudulle ja Tampereelle. Merkittävin toimitilarakennushanke oli Hyvinkään keskustassa sijaitseva kauppakeskus Willa, arvoltaan noin 75 miljoonaa euroa. Uudis- ja peruskorjausrakentamiseen käytettiin vuoden 2011 aikana yhteensä 121 miljoonaa euroa.

Varma myi vuoden 2011 aikana yhteensä 23 kiinteistökohdetta. Ostajina olivat kotimaiset kiinteistörahastot. Myydyt kohteet sijaitsevat pääasiassa pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

Vuonna 2011 tehtyjen, suoraan omistetun kiinteistöomaisuuden käypien arvojen muutosten vaikutus oli yhteensä -1,2 miljoonaa euroa. Varman suoraan omistetun kiinteistökannan markkina-arvo oli vuoden lopussa noin 4,0 miljardia euroa. Suorien kiinteistösijoitusten sitoutuneen pääoman tuotto oli 5,9 (3,3) prosenttia. Salkun arvoon ja kokonaistuottoon vaikuttivat tehdyt käypien arvojen muutokset sekä kohteiden myynnit.

Rahastomuotoisten kiinteistösijoitusten tuotto vuoden lopussa oli 11,2 (4,8) prosenttia.

Muut sijoitukset kehittivät hyvin

Muiden sijoitusten osuus Varman sijoituksista oli 14 (15) prosenttia. Ne koostuivat hedge-rahastoista, 11 prosenttia, ja inflaatioisijoituksista, 3 prosenttia. Sijoitusten tuotto oli markkinatilanteeseen nähden hyvä 4,5 (18) prosenttia.

Hedge-rahastosijoitukset kestivät markkinoiden heilahtelut hyvin ja tuottivat positiivisesti 3,5 (17,1) prosenttia ja selkeästi hedge-indeksijä paremmin. Tuottoa paransi pitkäjänteinen, onnistunut rahastovalinta, salkun vähäinen osakemarkkinariski ja painottuminen ns. distress-rahastoihin. Distress-rahastot tuottivat 6,2 (25,3) prosenttia.

Varman inflaatioisijoitukset sisältävät hyvän luottokelpoisuuden omaavien valtioiden liikkeelle laskemia, inflaatioon sidottuja joukkovelkakirjalainoja. Niiden tuotto oli erinomainen, 12,2 prosenttia. Tuottoa paransi se, että toteutunut inflaatio oli korkeampi kuin lainojen ostotilanteessa hinnoiteltu inflaatio. Lisäksi reaalkorkojen lasku paransi lainojen pääoma-arvoja.

Muiden sijoitusten omaisuusluokka tarjosi kokonaisuudessaan vuoden 2011 aikana merkittäviä tuotto- ja hajautushyötyjä riskitason säilyessä matalana.

➤ Neljännesvuosittain päivitettyä tietoa Varman sijoituksista löytyy > varma.fi > Yhtiötietoa > Tulostiedot ja sijoitukset

Hyvää työtä.

Pääoma-sijoituksista hyvä tuotto pitkälläkin aikavälillä

Viime vuosien haastavista markkinoista huolimatta Varman pääomasijoitukset ovat tuoneet hyvää tasaista tuottoa.

Pääomarahastojen vuotuinen tuotto viimeisen 10 vuoden ajalta on ollut noin 14 %, mikä on selkeästi korkeampi kuin noteerattujen osakkeiden tai joukkovelkakirjojen tuotto samalta ajalta. Myös vuoden 2011 haastavilla markkinoilla pääomasijoitusten tuotto nousi 9,6 prosenttiin.

- Varman pääomarahastosalkun rakenne ja hajautus on toiminut odotetulla tavalla. Olemme hyötynneet siitä, että meillä on paljon sijoituksia Yhdysvalloissa, jossa markkinat toipuivat Eurooppaa nopeammin, sanoo Varman pääomasijoituksista vastaava sijoitusjohtaja Risto Autio.

Pääomasijoitusten osuus Varman salkusta on 7 prosenttia.

Varman pääomarahastot sijoittavat salkkutasolla laajasti hajauttaen. Pääpaino on sijoituksissa, jotka tukevat yritysten muutostilanteita, kuten kasvua sekä omistus- ja rakennejärjestelyjä.

Pääomasijoituksia Varmalla on ollut vuodesta 1994 alkaen, mutta merkittäväksi omaisuusluokaksi ne ovat muodostuneet viimeisen 10 vuoden aikana. Omistusten aikajänne sopii hyvin pitkäaikaisiin eläkevastuusiin.

Asiantuntevaa ja joustavaa palvelua asiakasyrityksille ja yrittäjille

Varman asiakaskunta jatkoi kasvuaan vuonna 2011. Se on tunnustus Varman vahvasta osaamisesta vakuutusten hoidossa sekä asiantuntemuksesta työhyvinvoinnin kumppanina.

Yksityisalojen palkkasummat nousivat Suomessa 5,7 prosenttia noin 57 miljardiin euroon vuonna 2011. Vuotta leimasivat kuitenkin poikkeuksellisen runsaat yt-neuvottelut ja irtisanomiset, jotka kohdistuivat etenkin globaalisti toimiviin teollisuuden työpaikkoihin.

Varman asiakaskunnan juuret ovat perinteisesti olleet suomalaisessa perusteollisuudessa, joten irtisanomiset heijastuivat voimakkaasti asiakaskantaamme. Tästä huolimatta Varman TyEL-palkkasumma nousi 5,5 prosenttia 17,3 (16,5) miljardiin euroon.

Yrittäjäasiakasmäärä kasvussa

Varman asiakasmäärät olivat nousussa vuonna 2011. Kasvua yrittäjäasiakkaiden määrässä vauhditti YEL-lakimuutos, joka laajensi yrittäjän eläkelain soveltamisaluetta myös osaan vähemmistöosakkaista. Varman YEL-uusmyynnin maksutulo nousi historiallisen korkeaksi 37 (12) miljoonaan euroon, ja Varma oli YEL-uusmyynnin markkinajohtaja vuonna 2011.

Varman TyEL-uusmyynnin maksutulo nousi noin 61 (46) miljoonaan euroon erityisesti yritysraakenteiden muutosten yhteydessä saatujen uusien asiakkuuksien ansiosta.

Usean menestyksekkään siirtokierrosvuoden jälkeen Varma jäi siirtotavoitteistaan vuonna 2011. Monet suurehkot yritykset päätyivät vaihtamaan työeläkeyhtiötään omistusrakenteissa tapahtuneiden muutosten seurauksena.

Kokonaisuudessaan Varman vakuutusmaksutulo nousi ja oli 3 977 (3 735) miljoonaa euroa vuonna 2011. Vakuutusmaksutulosta TyEL-vakuutusten osuus oli 3 802 (3 587) miljoonaa euroa ja YEL-vakuutusten 175 (149) miljoonaa euroa. Vuoden päättyessä Varmassa oli vakuutettuna 540 340 (526 740) henkilöä.

Kilpailukykyiset asiakashyvytykset

Varma varasi vuodelta 2011 maksettaviin asiakashyvytyksiin 73 (89) miljoonaa euroa eli 0,4 (0,5) prosenttia TyEL-palkkasummasta. Asiakashyvytyssiirto pieneni euromääräisesti edellisvuosiin verrattuna, mikä johtuu toimintapäätöksen alentumisesta vaikean sijoitusvuoden seurauksena. Hyvä hoitokustannustulos sen sijaan vaikutti positiivisesti hyvytyssiirtoihin.

Varma on antanut asiakkailleen viimeisen viiden vuoden aikana alan parhaat asiakashyvytykset, ja vuonna 2011 ne säilyivät edelleen erittäin kilpailukykyisellä tasolla muihin yhtiöihin verrattuna. Asiakashyvytykset alentavat työnantajan lopullista vakuutusmaksua. Hyvitysten suuruuteen vaikuttavat työeläkeyhtiön vakavaraisuutta kuvaava toimintapäätöksen sekä toiminnan tehokkuudesta kertova hoitokustannustulos.

Varma panostaa asiakaspalveluun

Tarjoamme asiakasyrityksillemme vaikuttavat ja tehokkaat työeläkevakuuttamisen palvelut, jotka tukevat asiakkaitamme eläkekustannusten hallinnassa. Tavoitteenamme on, että asiakkaillemme on alan edullisimmat työeläkekustannukset.

Seuraamme jatkuvasti asiakkaidemme palvelutarpeita. Vuonna 2011 Varma panosti asiakaskontaktien laadun parantamiseen. Kehityskohteina olivat erityisesti asiakastapaamiset, joista haluttiin saada entistä tehokkaampia ja sujuvampia. Lisäksi puhelinpalveluun on kiinnitetty erityistä huomiota.

Varma on uudistanut verkkopalvelujaan viime vuosina ja niiden suosio on kasvanut merkittävästi. Nykyään sähköinen asiointi on suosituimpaa kuin yhteydenotto puhelimella.

Yrittäjä- ja pienyritysasiakkaille Varma tarjoaa kattavan palveluverkoston yhteistyökumppaneittemme Ifin, Trygin ja Nordea Pankin kautta. Lisäksi yrittäjiä ja pienyrityksiä palvelevat Varmassa yrittäjien ja pienyritysten vakuutus- ja eläketurva-asioihin erikoistuneet asiakaspalvelijat.

Suuret työnantajat saavat entiseen tapaan palvelua yrityskohtaiselta palveluryhmältä, joka kanavoi koko Varmassa olevan asiantuntemuksensa asiakkaan hyväksi.

Pääkaupunkiseudun ulkopuolella palvelumme asiakkaitamme alueellista yhteyspäällikköverkostoa hyödyntäen.

 Lue lisää palveluistamme yrittäjille ja yrityksille varma.fi > Yrittäjät ja yritykset

Vakuutettujen ja vakuutusten määrä

	31.12.2011	31.12.2010	Muutos
Vakuutettujen määrä			
TyEL ¹⁾	498 400	488 330	10 070
YEL	41 940	38 410	3 530
Yhteensä	540 340	526 740	13 600
¹⁾ joista rekisteröidyn TEL-lisäeläkevakuutuksen piirissä	6 310	7 461	-1 151
Vakuutusten määrä			
TyEL	28 080	28 348	-268

Hyvää työtä.

Jo puoli vuosisataa yhteistä taivalta

Kaikkiaan 341 yritystä

ja yhdistystä on ollut Varman tai sen edeltäjäyhtiön asiakkaana jo 50 vuotta eli siitä hetkestä, kun ensimmäinen yleinen työeläkelaki TEL säädettiin.

Yksi pitkäaikaisista asiakkaista on Stockmann-konserni.

- Suurena työnantajana arvostamme yhteistyökumppania, jolla on toimivat prosessit vakuutus- ja eläkeasioiden hoitoon. Varman asiantuntemus eläkemenojen hallinnassa sekä kuntoutus- ja työkyvyttömyyseläkeasioissa on korkealuokkainen ja yhteydenpito aktiivista, sanoo Stockmannin henkilöstöpäällikkö Santeri Rommi.

Rommin mukaan Stockmannin tyytyväisyyteen on vaikuttanut myös hyvät asiakashyvytykset ja se, että Varmasta on löytynyt joustavia ratkaisuja erityistilanteisiin, kuten ulkomaan työn vakuuttamiseen, kun konserni on vuosien varrella kansainvälistynyt.

Yhteistyön alkutaipaleella vuonna 1962 Stockmannilla oli kaksi tavarataloa, Helsingissä ja Tampereella. Kuluneen 50 vuoden aikana toiminta on laajentunut ja kansainvälistynyt merkittävästi. Henkilöstön määrä on puolella vuosisadassa nousut 3 500 työntekijästä 16 500:aan, joista Suomessa on noin 7 500.

Varma on Suomessa tehtävän hyvän työn eläkevakuuttaja.

Työkykyjohtaminen on tuloksellista

Teemme vuosittain satojen asiakasyritysten kanssa yhteistyötä pidempien työurien puolesta. Työhyvinvoinnin ja kuntoutuksen palvelumme tukevat työkykyä ja auttavat jaksamaan pitempään työelämässä.

Menestyksellinen työkykyjohtaminen auttaa Varman asiakasyrityksiä pitämään yhä paremmin huolta henkilöstöstään ja säästämään eläkekustannuksissa.

Varman asiantuntijat auttavat silloin, kun yritys haluaa mm. kehittää käytäntöjä sairauspoissaolojen hallintaan ja työhönpaluun tukemiseen tai löytää keinoja henkilöstön vahvuuksien tukemiseen. Asiakkaat voivat hyödyntää Varman asiantuntijoiden konsulttaatiota, työvälineitä sekä kumppaneidemme palveluja.

Vuonna 2011 asiakasyrityksissämme täsmennettiin lähiesimiesten vastuualueita ja rooleja, parannettiin arkisen työn sujuvuutta, etsittiin keinoja kuormittumisen ymmärtämiseen ja palautumisen tukemiseen sekä täsmennettiin yrityksen, työterveyshuollon ja Varman yhteistyötä sairauspoissaolojen hallinnassa ja työhönpaluun tukemisessa.

Teimme vaikuttavuuskyselyn vuonna 2011 niille asiakasyrityksille, joissa on meneillään Varman tukema työhyvinvointihanke. Kyselyyn vastanneet arvostivat Varman asiantuntijoiden kokonaisvaltaista otetta ja halua ymmärtää yrityksen toimintaa ja kulttuuria. Työhyvinvointihankkeen vaikutuksia vastaajien mukaan olivat mm. eläkemaksuluokan laskeminen, työhyvinvointi- ja työkykyasioiden saaminen johdon seurantaan sekä lisääntynyt tyytyväisyys esimiestyön laatuun.

Työkykymallit tuottavat tulosta

Vuonna 2011 Varma lanseerasi sähköisen Hyvä työkyky -apuvälineen, jolla työnantaja voi laatia yrityskohtaisen toimintamallin henkilönsä työkyvyn tukemiseen. Mallissa sovitaan toimenpiteistä, joilla työkykyä uhkaaviin ongelmiin voidaan puuttua mahdollisimman varhain. Tavoitteena on estää sairauspoissaolojen tarpeeton pitkittyminen ja edistää kuntoutusta.

Lanseerauksen yhteydessä selvitimme työkykyä tukevien toimintamallien käyttöä asiakasyrityksissämme. Tulosten mukaan työkykymallit ovat vähentäneet sairauspoissaoloja ja työkyvyttömyyseläkkeitä. Lisäksi niillä on ollut positiivisia vaikutuksia johtamiseen ja työilmapiiriin. Kyselyyn vastanneista yrityksistä yli 80 prosentilla oli työkyvyn tukemisen malli käytössä tai suunnitteilla.

Työeläkekuntoutus on vaihtoehto työkyvyttömyyseläkkeelle

Työeläkekuntoutuksen avulla työntekijä ja yrittäjä voi jatkaa työelämässä työkykyyn vaikuttavasta sairaudesta huolimatta.

Työeläkekuntoutus on entistä useammin vaihtoehto työkyvyttömyyseläkkeelle. Varmaan saapuneiden kuntoutushakemusten määrä jatkoi kasvuaan alan keskiarvoa nopeammin myös vuonna 2011. Kasvua oli peräti 19 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Myös kuntoutuksen jälkeinen työllistyminen on parantunut viime vuodesta: 75 prosenttia kuntoutujista eli lähes 1 000 henkilöä työllistyi kuntoutuksen jälkeen.

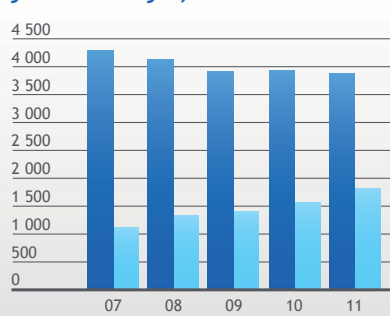
Varma otti vuonna 2011 ensimmäisenä työeläkeyhtiönä käyttöön sähköisen kuntoutushakemuksen, joka sujuvoittaa asiakkaan kuntoutusasian käsittelyä.

Käytetyimpiä kuntoutuksen muotoja vuonna 2011 olivat työpaikalla järjestettävät kuntoutusohjelmat, kuten työkokeilu tai työhönvalmennus. Niiden osuus kaikista kuntoutuksen muodoista oli 76 prosenttia. Tyypillinen Varman kuntoutuja on 46-vuotias selkäsairautta poteva nainen, joka palaa omaan työhönsä pitkän sairausloman jälkeen työkokeilun avulla.

Vuonna 2011 kehitettiin sisäistä yhteistyötä kuntoutuksen, työhyvinvoinnin ja eläkeratkaisun asiantuntijoiden kesken tavoitteena mahdollisimman sujuva palveluketju.

 Tutustu työhyvinvoinnin palveluihin > varma.fi > Työhyvinvointi

Uudet työkyvyttömyyseläkkeet ja kuntoutujat, henkilöä

■ Kuntoutustuella tai työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet
■ Kuntoutushakemukset

Hyvää työtä.

Työhyvinvoinnin kehittäminen kannattaa

Nobina
Finland on
pääkaupunkiseudulla toi-

Linja-autonkuljettaja Mostafa Shikebenillä on taulukoliikuntatuokio.

miva joukkoliikenneoperaattori, jonka palveluksessa on noin 1 000 työntekijää 51 eri maasta. Pari vuotta sitten käynnistetty työhyvinvoinnin kehittämissä hanke on ollut tuloksekas: sen aikana sairauspoissaolot ovat vähentyneet peräti 15 prosenttia. Työhyvinvointia on kehitetty Varman tuella.

Linja-autonkuljettajat kohtaavat työssään monenlaisia työhyvinvoinnin haasteita: työ on yksin tehtävää istumatyötä muuttuvissa ajo-olosuhteissa. Korjaamohenkilökunnan työ taas on fyysisesti raskasta.

- Olemme keskittyneet erityisesti esimiestyön kehittämiseen, sairauslomien vähentämiseen sekä terveyden edistämiseen, kertoo henkilöstöjohtaja Elena Rokala.

Nobinassa työntekijöitä halutaan johtaa yksilöinä.

- Jokaisella työntekijällä on oikeus tulla kuulluksi ja saada palautetta.

Johtamista on vahvistettu kouluttamalla esimiehiä. Esimiesten tueksi on luotu myös konkreettisia työkaluja, kuten keskustelukehikko vahinkotilanteiden käsittelyyn.

Sairauspoissaoloja on onnistuttu vähentämään ottamalla käyttöön varhaisen tuen malli ja tiivistämällä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa. Pitkiltä sairauslomilta palaavien kohdalla on hyödynnetty aiempaa enemmän työkokeilua.

Henkilöstön terveyttä on edistetty terveystarkoituksin ja itsearvioinnein. Huomiota on kiinnitetty myös työergonomiaan ja liikkumiseen.

- Hanke on aktivoitunut myös työntekijöitä, joiden aloitteesta on käynnistetty painonpudotuskilpailu.

Varman tekemä hyvä työ tuo asiakaille selkeää hyötyä.

 Lue lisää asiakkaidemme hyvästä työstä > varma.fi > Kiinnostavaa juuri nyt

Kattavaa asiantuntemusta työeläketurvasta

Vuonna 2011 eläkepäättösten määrä lähti kasvuun edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden aikana tehtiin 26 610 uutta eläkepäättöstä, mikä on 3,5 prosenttia edellisvuotta enemmän. Eläkkeitä maksettiin 4,2 miljardia euroa 330 000 eläkkeensaajalle.

Merkittävin syy eläkepäättösten kasvulle oli vanhuuseläkepäättösten määrä, joka kasvoi noin 9 prosentilla. Vanhuuseläkepäättöksistä 7 prosenttia annettiin vanhuuseläkkeen rinnalla tehdyn työn perusteella. Tämä kertoo siitä, että työskentely eläkkeen rinnalla on lisääntynyt. Vanhuuseläkkeiden yleinen kasvu johtuu siitä, että joustavan vanhuuseläkkeen 63 vuoden ikärajan saavuttanut ikäluokka oli suuri. Keskimääräinen vanhuuseläkkeelle jäämisen ikä on Varman asiakkaiden keskuudessa 63,6 vuotta.

Työkyvyttömyyseläkehakemusten määrä kasvoi vuonna 2011 hieman, 5 prosenttia työeläkealan yleisen kehityksen mukaisesti. Työkyvyttömyyseläkkeiden yleisimpiä syitä ovat mielenterveyden ongelmat sekä tuki- ja liikuntaelinten sairaudet.

Osatyökyvyttömyyseläkkeiden määrä kaikista työkyvyttömyyseläkkeistä on jatkanut kasvuaan. Vuonna 2011 osatyökyvyttömyyseläkehakemuksia tuli 10 prosenttia edellisvuotta enemmän. Osatyökyvyttömyyseläke myös tukee työssä jatkamista.

1940-luvulla syntyneille pitkäaikaistyöttömille tarkoitettun työttömyyseläkkeen myöntäminen päättyi vuoden 2011 lopussa.

Osa-aikaeläkehakemusten määrä väheni 30 prosentilla vuonna 2011. Tämä johtuu siitä, että ikärajan korotuksen vuoksi eläke- muodon piiriin ei vuonna 2011 tullut uutta ikäluokkaa.

Eläkkeitä maksettiin vuonna 2011 yhteensä 4,2 miljardia, mikä on 6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Syyinä on eläkkeensaajien määrän jatkuva kasvu, joka on seurausta väestön ikärakenteen muutoksesta ja eliniän pitenemisestä.

Henkilöasiakkaan verkkopalvelut kehittyvät jatkuvasti

Varmalla on kattava ja jatkuvasti kehittyvä verkkopalvelu henkilöasiakkailleen. Vuonna 2011 palvelu laajentui sähköisillä eläkehakemuksilla, hyvinvointia tukevalla Hyväksi-portaalilla sekä englanninkielisten asiakkaiden palveluilla.

Verkkopalvelussamme eläkkeensaaja ja kuntoutuja voi tarkastella ja ylläpitää omia osoite- ja maksuyhteystietojaan ja tilata erilaisia todistuksia.

Työelämässä oleva voi valita verkkopalvelussa käyttöönsä sähköisen työeläkeotteen ja laskea yksilöllisiä eläkearvioita. Asiakkaidemme käytössä on myös runsaasti tietoa eläketurvasta, työeläkekuntoutuksesta ja työhyvinvoinnista.

Henkilöasiakkaamme suosivat yhä enemmän asiointiaan verkkopalveluja. Esimerkiksi eläkearvioita laskettiin vuonna 2011 verkossa 76 640 kappaletta, joka on 83 prosenttia kaikista eläkearvioista. Myös sähköisen työeläkeotteen suosio kasvaa jatkuvasti.

Käy tutustumassa Varman henkilöasiakkaiden verkkopalveluun > varma.fi > Henkilöasiakkaat

Tarjoamme asiakkaillemme luotettavaa ja käytännöllistä tietoa eläketurvasta.

Hyvää työtä.

Sähköinen eläkehakemus nopeuttaa hakemuksen käsittelyä

Varma otti keväällä 2011 ensimmäisenä työeläkeyhtiönä käyttöön sähköiset eläke- ja kuntoutushakemukset.

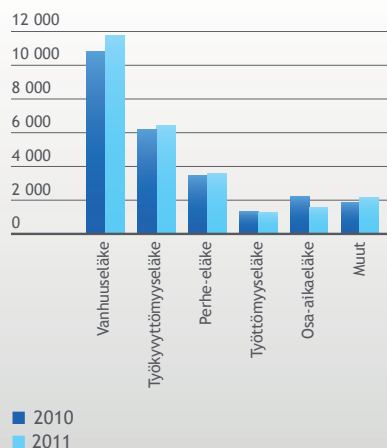
Asiakas voi verkkopalvelussamme hakea vanhuus- ja varhennettua vanhuuseläketä, osa-aikaeläketä, työkyvyttömyyseläketä sekä työeläkekuntoutusta sähköisellä hakemuksella. Sähköistä hakemusta käytetään verkkopankkitunnuksilla.

Sähköinen palvelu helpottaa hakemuksen täyttämistä, koska se ohjaa käyttäjää eteenpäin. Palvelu myös nopeuttaa hakemuksen käsittelyä, koska hakemus saapuu suoraan Varman tietojärjestelmään. Sähköisen hakemuksen täytettyään asiakas voi tulostaa itselleen yhteenvetdon hakemuksessa antamistaan tiedoista. Lisäksi palvelu antaa saman tien vahvistuksen, että hakemus on lähetetty Varmaan.

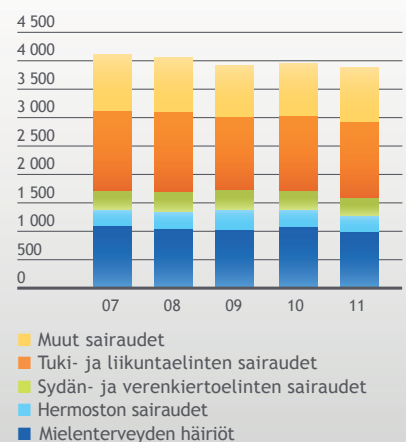
Asiakkaamme käyttävät uutta palvelua aktiivisesti.

Varma kehittää jatkuvasti verkkopalvelujaan. Se on hyvää työtä, joka hyödyttää kaikkia.

Eläkepäättökset eläkelajeittain 2010-2011

Varman myöntämät työkyvyttömyyseläkkeet sairauspuoryhmän mukaan 2007-2011

Varmassa tehdään hyvää työtä

Varmalaisten osaaminen ja tahto tehdä hyvää työtä luovat menestymisen edellytykset haasteellisessa toimintaympäristössä. Vuonna 2011 keskityimme erityisesti asiantuntijuuden asiakas-keskeiseen kehittämiseen.

Varman menestys perustuu asiakkaidemme työeläketurvasta tehokkaasti huolehtivaan, osaavaan henkilöstöön. Varmalaiset tekevät vaativaa asiantuntijatyötä, joka edellyttää jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Panostamme asiantuntijuuden ja asiakaspalvelutaitojen vahvistamiseen ja laajentamiseen, perehdytämme perusteellisesti uusiin tehtäviin, tarjoamme mahdollisuuksia työkiertoon ja työtutustumisiin sekä hyödynnämme mentorointia kokemuksen jakamisessa.

Vuonna 2011 painopisteenä oli erityisesti asiantuntijuuden asiakas-keskeinen kehittäminen. Yhteispäälliköidemme asiakastapaamisia auditointiin systemaattisesti. Tavoitteena oli, että asiakaskohtaamisista saadaan entistä laadukkaampia ja tuloksellisempia. Vakuutusten hoidossa kiinnitettiin erityistä huomiota puhelin- ja verkkopalvelujen kehittämiseen, jotta asiakkaamme voivat asioida kanssamme yhä sujuvammin ja monipuolisemmin. Eri osastoilla toimivien asiantuntijoiden yhteistyötä tiivistettiin, jotta asiakaspalvelu toimisi saumattomasti.

Hyvää esimiestyötä

Varman tavoitteiden saavuttaminen varmistetaan hyvällä johtamisella ja esimiestyöllä. Panostamme jatkuvaan esimies- ja johtamistaitojen kehittämiseen ja arviointiin. Esimiehille järjestetään vuosittain sekä yritys- ja toimintokohtaista valmennusta että yksilöllisiä kehittymisohjelmia.

Vuonna 2011 keskityimme erityisesti muutosjohtamisen kehittämiseen. Lisäksi järjestimme teemavalmennuksia, joiden aiheina olivat mm. esimiestyö digitaalisessa ympäristössä ja osaajien tunnistaminen.

Huolehdimme henkilöstöme työhyvinvoinnista

Työhyvinvointi syntyy hyvästä työstä. Hyvä johtaminen ja esimiestyö, toimiva organisaatio ja ajanmukaiset työvälineet luovat mahdollisuudet onnistua työssä.

Huolehdimme aktiivisesti henkilöstöme työhyvinvoinnista. Edistämme henkilöstön työkykyä ylläpitämällä turvallisia ja terveellisiä työoloja, tarjoamalla kattavan työterveyshuollon ja kannustamalla terveellisiin elämäntapoihin. Perheystävällisenä työpaikkana huomioimme monin tavoin henkilöstöme erilaiset elämäntilanteet.

Työhyvinvoinnin kehittämistyössä mittaamme onnistumista mm. henkilöstötutkimuksen tulosten, sisäisen liikkuvuuden ja sairauspoissaolojen määrän avulla. Vuonna 2011 myönteistä kehitystä tapahtui erityisesti sairauspoissaoloissa, jotka vähenivät yhdellä prosenttiyksiköllä.

Henkilöstökyselyn tulosten mukaan varmalaiset ovat aidosti innostuneita asiakastyöstä ja kokevat tekevänsä merkityksellistä ja laadukasta työtä. Haasteita nähtiin tiedonkulussa talon sisällä sekä toimintatapojen kehittämisessä vastaamaan nopeasti muuttuvaa toimintaympäristöä.

Osallistuiimme Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n organisoimaan työkykyjohtamisen benchmarkingiin. Tuloksia hyödynnämme johtamisen ja työterveysyhteistyön kehittämisessä.

➤ Varmalaiset kertovat työstään > varma.fi > Tietoa Varmasta > Vastuullinen työnantaja

Tuloksia asiakas-keskeisellä yhteistyöllä

Varman arvot kiteytyvät lauseeseen ”Tuloksia asiakas-keskeisellä yhteistyöllä”.

Jokainen varmalainen vastaa oman työnsä tuloksista ja vaikuttaa Varman menestykseen. Tuloksellinen toiminta edistää työeläkejärjestelmän tehokkuutta ja toimivuutta.

Asiakas-keskeisyys tarkoittaa Varmassa asiakkaidemme tarpeiden ja asiakas-työ-tyynten tunnistamista ja toimimista niiden pohjalta.

Yhteistyö perustuu avoimuuteen ja joustavuuteen. Kannustamme avoimeen keskusteluun sekä kunnioitamme ja arvostamme toisen työtä.

Hyvää työtä.

Arvo asiantuntijuudelle

Palvelukehityspäällikkö Kaija Hietala on työskennellyt koko työuransa työeläkealalla. Esimiestehtävät ovat olleet hänen kutsumuksensa.

Kaija Hietala (vas.) on jakanut vuosikymmenten aikana karttunutta osaamistaan mentorina kollegoilleen Eija Vähäpassille ja Arto Hartikaiselle.

Suuren osan työuransa Kaija Hietala on työskennellyt esimiehenä asiantuntijoille, jotka neuvovat Varman henkilö- ja yritysasiakkaita eläkeasioissa.

- Hyvässä esimiestyössä on kyse ennen kaikkea molemminpuolisesta luottamuksesta. Kun toimii vaativaa asiantuntijatyötä tekevien esimiehenä, on tärkeää antaa tilaa asiantuntijuu- delle ja sen kehittymiselle.

Kaija Hietala tunsii heti työuransa alkuvaiheessa vetoa esimiestäviin. Jo parin vuoden työuran jälkeen Tampereen yliopistossa opiskellut sosionomi siirtyi kymmenen työntekijän esimieheksi.

Vuoden 2011 alussa hän siirtyi esimiestä tehtävistä kehitystehtäviin vastamaan Varman eläkepalvelu-toiminnon osaamisen kehittämistä. Iso osa työtä on ollut hanke, jossa on kartoitettu eläkeasiantuntijoiden tulevaisuuden osaamisvaatimuksia.

- Varmalainen eläkeasiantuntija ennakoii asiakkaan tarpeita ja palvelee ihmisläheisesti ja vastuullisesti. Hän haluaa kehittyä tehtävässään ja tehdä hyvää työtä.

Henkilöstötietoja

	2011	2010
Henkilöstö vuoden lopussa	580	590
josta naisia/miehiä	74 %/26 %	75 %/25 %
Keski-ikä	48 v	47 v 6 kk
Keskimääräinen vanhuuseläkkeelle jäämisikä	64 v 2 kk	63 v 4 kk
Palvelusaika keskimäärin	15 v 1 kk	14 v 9 kk
Henkilöstön tulovaihtuvuus	2 %	3 %
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	5 %	5 %
Sairauspoissaolot	4 %	5 %
Koulutuspäivät/henkilö	3,8	3,4

Vastuu ympäristöstä korostuu kiinteistösijoituksissa

Varman kestävän kehityksen periaatteet näkyvät erityisesti kiinteistösijoittamisessa; kiinteistöt ovat keskeisessä roolissa tulevaisuuden ponnistelussa kestävän yhteiskunnan luomiseksi. Tämän takia on luonnollista, että merkittävänä yhteiskunnallisena toimijana edellytämme niin itseltämme kuin yhteistyökumppaneiltamme vastuullisuutta ja haitallisten ympäristövaikutusten vähentämistä.

Kiinteistösijoitustoiminnassa Varma pyrkii noudattamaan kestävän kehityksen periaatteita taloudellisesta, ympäristöllisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta. Toiminnan eri osa-alueille määritellään tavoitteet ja niitä tukevat toteutusmenetelmät, jotka huomioivat kaikki kolme näkökulmaa.

Elinkaariajattelu osana taloudellista vastuuta

Kiinteistösijoittaminen on pitkäjänteistä toimintaa, jossa onnistuminen vaatii elinkaariajattelun tuomista päätöksentekoon. Uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissamme pyrimme huomioimaan ympäristönäkökulmat koko rakennuksen elinkaaren ajalle - suunnittelun, rakentamisen, käytön ja lopulta purkamisen osalta. Elinkaariajattelua hyödyntämällä voimme asettaa realistiset ja mitattavissa olevat taloudelliset tavoitteet kiinteistöjen tuotoille pidemmälläkin aikavälillä. Näin pystymme toteuttamaan vastuullista sijoittamista pitkäjänteisesti ja samalla pienentämään haitallisia ympäristövaikutuksia.

Elinkaariajattelun keskeisenä ajatuksena on, että kiinteistöt pyritään suunnittelemaan ja rakentamaan siten, että niitä on mahdollista muuttaa myöhemmin uutta käyttötarkoitusta ja uusien asiakkaiden tarpeita vastaaviksi. Kohteen muuntojoustavuuden kannalta sijainnilla on merkittävä rooli. Sijaintiin panostamalla pyrimme omalta osaltamme tiivistämään yhdyskuntarakennetta niin, että voimme vastata sekä nykyisten että tulevien sukupolvien tarpeisiin.

Energiatehokkuutta kehitetään edelleen

Vuonna 2011 Varma liittyi kansallisen energiatehokkuussopimusjärjestelmän toimitilojen toimenpideohjelmaan, jossa yhtiö sitoutui vähentämään kohteidensa energiankulutusta kuudella prosentilla vuoteen 2016 mennessä. Ohjelmassa huomioidaan kiinteistönomistajan oman energiankäytön lisäksi vuokralaisten sekä kiinteistönhoidon ja ylläpidon energiankulutukset.

Varma osallistuu aktiivisesti energiatehokkuuden kehittämiseen keskustelemalla yhteistyökumppaneiden kanssa tavoitteista ja mahdollisuuksista parantaa kohteiden ympäristöominaisuuksia. Samanaikaisesti kehitämme sisäisesti ympäristöriskien ja vastuiden kartoitusta - tätä prosessia tukee Varman allekirjoittama YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet, jonka avulla saamme lisää järjestelmällisyyttä toimintaamme.

Kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja kasvukeskuksiin

Varma on merkittävä asuntosijoittaja ja omistaa suoraan reilut 4 000 vuokra-asuntoa. Tavoitteenamme on vastata kasvavaan kysyntään tarjoamalla laadukasta ja kohtuuhintaista asumista etenkin kasvukeskuksissa. Vuonna 2011 rakenteilla oli 410 asuntoa Helsingissä, Espoossa, Järvenpäässä ja Tampereella sekä peruskorjauksessa asuin kohteita pääkaupunkiseudulla.

Asuntosijoittamisessa Varma keskittyy pääasiassa kohteisiin, jotka sijaitsevat palveluiden ja hyvien julkisten yhteyksien lähellä. Tällä pyrimme tarjoamaan mahdollisimman monelle tilaisuuden hakeutua Varman vuokralaiseksi.

Asuntojen uudisrakentamisessa kiinnitämme erityisesti huomiota ympäristökuormituksen vähentämiseen elinkaariajattelua hyödyntäen. Vanhoja asuinrakennuksia kunnostamme energiatehokkaiksi ja viihtyisiksi tavalla, joka kunnioittaa niiden historiaa ja ympäristöä.

 Tutustu vapaina oleviin toimitiloihimme > varma.fi > Kiinteistöt

Hyvää työtä.

Kohti energia- tehokkaita kiinteistöjä

Liittyessään mukaan kansalliseen energiatehokkuussopimusjärjestelmään

vuonna 2011 Varma sitoutui vähentämään kiinteistöjensä energiankulutusta.

Käytännössä energiatehokkuutta valvoo YIT, jonka kanssa Varma on tehnyt sopimuksen kiinteistöjen energianhallinnasta ja etävalvonasta. YIT:n energia-asiantuntija Harri Heinaro kollegoineen tekee jokaisesta kiinteistöstä energiakartoituksen, jossa käydään läpi mm. ilmanvaihto, lämmönjako, jäähdytysjärjestelmät ja valaistus.

Heinaron tehtävänä on selvittää, millaisilla säädöillä saataisiin energiaa säästettyä.

- Tyypillisesti säästöjä löytyy useilta alueilta, joista merkittävin on ilmanvaihdon mukauttaminen vastaamaan paremmin tilojen käyttöä, Harri Heinaro sanoo.

Heinaro tekee Varmalle ehdotukset investoinneista, joilla energiankulutusta voidaan hillitä.

- Esimerkiksi ilmanvaihdon toimintaa voidaan tehostaa, asentaa energiatehokkaammat puhaltimet ja muuttaa valaisintyyppiä korvaamalla vanhat loisteputket led-putkilla.

Heinaron arvion mukaan energiankulutusta tarkistamalla Varma voisi säästää vuodessa noin 740 000 euroa, johon investointeja on arvioitu noin 990 000 euroa. Näin ehdotettujen säästötoimenpiteiden suoraksi takaisinmaksuajaksi muodostuu hieman yli vuosi.

- Tilanne näyttää hyvältä, sillä sekä lämmön- että sähkönkulutus ovat kääntyneet laskuun viimevuotiseen verrattuna, Heinaro sanoo.

Hyvä työ on yhteistyötä.

YIT:n energia-asiantuntija Harri Heinaro selvittää, miten Varma voisi säästää kiinteistöjensä energiankulutuksessa.

Toimintakertomus, tilinpäätös ja selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2011

Sisältö

Toimintakertomus	28
Tuloslaskelma	35
Tase	36
Rahoituslaskelma	38
Tilinpäätöksen liitetiedot	39
Laatimisperiaatteet	39
Konserniyhtiöt	41
Tuloslaskelman liitetiedot	43
Taseen liitetiedot	47
Tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin	64
Sijoitukset riskin mukaan ryhmiteltynä	66
Riskienhallinta	67
Tunnusluvut ja analyysit	73
Tilintarkastuskertomus	77
Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	78

Tilinpäätös

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön Varman tilinpäätös ja konsernitilinpäätös ovat nähtävissä yhtiön pääkonttorissa, osoitteessa Salmisaarenranta 11, 00180 Helsinki

Toimintakertomus vuodelta 2011

- Kokonaistulos oli -1 378 (2 054) miljoonaa euroa, ja taseen loppusumma käyvin arvoon 33,1 (34,3) miljardia euroa.
- Vakavaraisuus säilyi alan vahvimpana ja oli 6 520 (7 913) miljoonaa euroa eli 24,8 (30,8) prosenttia vastuuvelasta.
- Sijoitusten tuotto oli -2,1 (11,0) prosenttia, sijoitusten markkina-arvo 31,9 (33,2) miljardia euroa.
- Yhtiön liikekulutehokkuus oli edelleen hyvä ja hoitokustannustulos oli 35,3 (35,4) miljoonaa euroa.

Taloudellinen toimintaympäristö

Vuonna 2011 maailmantalouden heilahtelut olivat poikkeuksellisen voimakkaita. Velkakriisi vei Eurooppaa syveneviin talousvaikeuksiin. Yhdysvaltain taloudessa kasvun pohja ei vahvistunut juurikaan vuoden loppuun mennessä. Kiinan talous kasvoi vahvasti, mutta vauhti hidastui. Vuosia yhteisvaluutan suojissa tapahtunut euroalueen ongelmamaiden voimakas velkaantuminen ja valtionlainamarkkinoiden romahdus loivat kriisin, joka muuttaa Unionin poliittisia perusteita. Euroalueen päättäjät sopivat talouspoliittisesta liitosta, jolla varmistetaan sitoutuminen tiukempaan talouskuriin. Pitkän tähtäimen rakenteelliset toimet ja poliittiset päätökset eivät poistaneet markkinoiden epävarmuutta, vaan voimakkaat markkinareaktiot jatkuivat. Ongelmamaiden luotonsaanti vaikeutui, ja niiden valtionlainojen korkoerot Saksaan kasvoivat korkeimmilleen koko euroalueen olemassaolon ajalta. Sijoittajat pakenivat ongelmamaiden lutoista, ja pankkien rahoituksen saanti alkoi vaikeutua Euroopassa. Samaan aikaan monet maat joutuvat kiristämään talouspolitiikkaansa. Jotta talouden kasvu saataisiin kestäväälle pohjalle ja ongelmamaiden velkataakat hoidettua talouskasvun avulla, on rahoitusjärjestelmän oltava kunnossa.

Sijoitusvuotta 2011 leimasivat Euroopan velkakriisin kärjistymisen, talousnäkymien heikkeneminen ja osakekurssien lasku. Sijoitusympäristö oli koko vuoden ajan hyvin haastava. Kesään saakka osakekurssit pysyivät suhteellisen tasaisina. Loppukesällä luottamus Euroopan velkakriisin kestävään ratkaisuun heikkeni selvästi. Elokuussa pörssikurssit putosivat voimakkaasti ja pysyivät pohjalukemissa loppuvuoden erityisesti Euroopassa. Samaan aikaan reaalikorot painuivat paikoin negatiiviseksi. Myös vahvojen euro maiden valtionlainojen korot alkoivat nousta, kun markkinoiden epäusko syveni euroalueen päättäjien kykyyn saada taloudellinen tilanne hallintaan. Euroopan Keskuspankki tuki rahoituslaitosten likviditeetin saantia ja vahvasti rahoitusmarkkinoiden vakautta mittavilla ongelmamaiden velkapapereiden jälkimarkkinaostoilla. Pörssiyhtiöiden tulostaso säilyi kohtuullisena ja taseet olivat keskimäärin hyvässä kunnossa, mutta heikkenevät kysyntänäkymät ja rahoitusjärjestelmän epävarmuudet laskivat kurssseja.

Suomen talous kasvoi kohtuullisesti, mutta maailmantalouden kysynnän kasvun hidastuminen alkoi heijastua loppuvuonna viennin volyymeihin. Suomen vientiriippuvuus ja vientiteollisuuden hyödykerakenne lisäävät talouden haavoittuvuutta. Palvelualojen ja kaupan kysyntä säilyivät varsin hyvänä. Suomen rahoitusjärjestelmä on vahvalla pohjalla. Myös suomalaisten ja pohjoismaisten pankkien rahoitusasema on vakaa. Pankkien riskipreemiot kasvoivat, mutta maksukykyisten yritysten rahoituksen saannissa ei toistaiseksi ollut ongelmia. Työllisyys säilyi hyvänä, mutta kriisin syveneminen heikentää sitä väistämättä. Suomen hintakilpailukyky ja talouden kasvu edellyttävät nykyistä parempaa tuottavuuskehitystä, erityisesti julkisten palveluiden osalta. Hallitusohjelma painottaa lyhyen aikavälin toimia julkisen talouden tasapainottamiseksi. Talouden pitkän aikavälin tasapainotus vaatii merkittäviä muutoksia Suomen talouden rakenteissa ja kasvuedellytyksissä.

Työeläkejärjestelmä

Suomen yksityisen sektorin työeläkejärjestelmä on kestäväällä pohjalla. Viime kädessä kyse on siitä, miten hyvin eläkkeet turvaavat elintason ja miten vahvalla pohjalla on annettujen eläkelupausten rahoittaminen. Vahva työeläkejärjestelmä luo vakautta talouteen ja yhteiskuntaan. Kestävän eläkejärjestelmän perustana on työurien piteneminen, yleinen luottamus eläkejärjestelmään, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus sekä nykyistä parempi jaksaminen työelämässä.

Hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti kolmikantaisen valmistelun, jonka tavoitteena on löytää ratkaisut työurien pidentämiseksi, työeläkejärjestelmän rahoituksen

turvaamiseksi ja riittävän eläketurvan varmistamiseksi. Hallitusohjelman mukaan asetettiin myös työryhmä arvioimaan työeläkeindeksijärjestelmän mahdollisia muutostarpeita. Hallitus painottaa työkyvyttömyyden ehkäisemistä ja osatyökykyisten työmahdollisuuksien parantamista työurien pidentämisessä.

Työeläkelaitosten vakavaraisuutta koskeviin säännöksiin tuli muutoksia 31.3.2011. Nyt vakavaraisuus raportoidaan yksinomaan sijoitusten todellisen riskin mukaan. Joukkovelkakirjojen osalta luottoriski otetaan entistä paremmin huomioon. Lisäksi ajanmukaistettiin vakavaraisuussäännösten sisältämien sijoitusryhmien muuttujien arvoja. Vastuuelan kattamista koskevia säännöksiä muutettiin osakien sijoituksia muihin kuin ETA- ja OECD-valtioihin, vakuudettomiin velkasitoumuksiin ja yhteen yhteisöön. Eläkelaitosten eläkevastuun täydennyskertoimen arvo vahvistetaan nyt neljä kertaa vuodessa. Työnantajakohteisissa vakuutuskannan, vakuutus toiminnan tai vastuun siirroissa käytettävä siirtyvän toimintapääoman määrä annetaan asetuksella neljä kertaa vuodessa. Työnantajakohteisen vakuutuskannan luovuttamiselle ja vastuun siirtämiselle asetettiin puolen vuoden aikaraja sopimuksesta lukien.

Työeläkeyhtiöiden vakavaraisuussäännöksiin on edelleen valmistella muutoksia, joilla tehostetaan riskipuskurien käyttöä. Muutosten voimaantuloa suunnitellaan vuoden 2013 alkuun, jolloin vuoden 2008 finanssikriisin yhteydessä säädetty määräaika lakiksi päättyy. Työeläkelaitosten hallinto- ja valvontakäytäntöjä ollaan myös kehittämässä eurooppalaisen Solvenssi II -sääntelyn mukaisiksi.

Lakimuutoksen mukaan vuoden 2011 alusta yrittäjäksi luokitellaan henkilö, joka omistaa yli 30 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai äänistä, kun vastaava omistusosuus oli aiemmin yli 50 prosenttia. Yrittäjäksi määritellään silti edelleen henkilö, mikäli hän omistaa yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli 50 prosenttia yhtiön osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Kansaneläkejärjestelmän kautta tuli voimaan takuueläke 1.3.2011 lähtien. Takuueläke oli enimmillään 687,74 euroa kuukaudessa ja keskimäärin 116 euroa kuukaudessa. Sitä haki noin 117 000 eläkkeensaajaa.

Vuonna 2011 TyEL-vakuutuksen perittävä keskimääräinen maksu oli 22,4 (22,0) prosenttia palkoista, mistä palkansaajan maksuosuus oli 4,7 (4,5) prosenttia alle 53-vuotiailla ja 6,0 (5,7) prosenttia tätä vanhemmilla. YEL-maksu oli 21,6 (21,2) prosenttia vahvistetusta työtulosta alle 53-vuotiailla ja 22,9 (22,4) prosenttia tätä vanhemmilla. Keskimääräistä maksua alennettiin tilapäisesti 0,5 (0,6) prosenttiyksiköllä aiemmin työkyvyttömyyseläkemaksuista kertyneen ylijäämän purkamiseksi. Työeläkemaksu nousee etupainotteisesti vuosina 2011-2014 yhteensä 1,6 prosenttiyksikköä 23,6 prosenttiin korotuksen jakaantuessa puoliksi työnantajille ja työntekijöille. Osa-aikaeläkkeen alaikäraja nousi vuoden 2011 alusta 58 vuodesta 60 vuoteen vuoden 1952 jälkeen syntyneillä, ja samalla poistui eläkkeen karttumisen osa-aikaeläkkeen ansion alenemasta.

Vastuuelan tuottovaatimus koostui 3,0 (3,0) prosentin rahastokorosta, eläkevastuiden täydennyskertoimesta ja osaketuottokertoimesta. Täydennyskertoimen arvo oli vuonna 2011 kesäkuun loppuun saakka 1,1 prosenttia, sen jälkeen syyskuun loppuun 1,24 prosenttia ja loppuvuonna 1,01 prosenttia. Osaketuottokerroin vuonna 2011 oli -17,61 prosenttia. Vanhimpien takaisinlainojen, vakuutusmaksujen ja eräiden muiden erien korkona käytetään perustekorkoa, joka oli kesäkuun loppuun saakka 4,5 prosenttia ja sen jälkeen 4,75 prosenttia.

Varman taloudellinen kehitys

Työeläkevakuutusyhtiön tase ja tuloslaskelma laaditaan kirjanpitoarvoin. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa etukäteen näytettävän tuloksen. Varman tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään läpinäkyvästi tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin, sijoitukset ja niiden tuotot riskijakauman mukaisesti ryhmiteltynä sekä selvitetään tuloksen muodostumista.

Varman käypien arvojen mukainen kokonaistulos oli -1 378 (2 054) miljoonaa euroa. Kokonaistulos vuosineljänneksittäin käy ilmi tilinpäätöksen liitetiedoista. Liitetietojen tunnusluvuissa esitetään kokonaistuloksen jakautuminen vertaamalla sijoitustuottoja käyvin arvoin vastuuelan tuottovaatimukseen ("sijoitustulos"), liikekuluja vakuutusmaksuihin sisältyvään hoitokustannustuloon ("hoitokustannustulos") ja omalla vastuulla olevaa korvausmenoa vastaavaan vakuutusmaksutuloon ("vakuutusliikkeen tulos"). Näistä kaksi ensiksi mainittua vaikuttavat yhtiön vakavaraisuuteen kun taas vakuutusliikkeen tulos vaikuttaa vastuuelan tasoitusmäärään. Työeläkevaroilta ei ole säädetty pitkän ajanjakson tuottovaatimusta. Eläketurvakeskus laatii pitkän aikavälin laskelmia työeläkkeiden rahoituksen kehityksestä ja käyttää näissä laskelmissa erilaisia tuotto-oletuksia eri aikoina. Vakavaraisuus eli toimintapääoma suhteessa vastuuelkaan kertoo kunkin työeläkeyhtiön toiminnan historiallisesta tuotto-vaudesta ja tehokkuudesta.

Varman vuosi 2011 oli erittäin haasteellinen volatiileilla sijoitusmarkkinoilla. Toimintapääoma supistui, mutta vakavaraisuus säilyi alan vahvimpana. Vaikeissa olosuhteissa tulos ei ollut tavoitteiden mukainen.

Sijoitustuotto käyvin arvoin oli -711 (3 278) miljoonaa euroa eli -2,1 (11,0) prosenttia sijoitetulle pääomalle. Vastuuelalle hyvitetty korko oli 667 (1 404) miljoonaa euroa. Näin vuoden sijoitustulos oli -1 378 (1 874) miljoonaa euroa. Varman viiden vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 2,2 prosenttia vuodessa ja kymmenen vuoden 4,9 prosenttia vuodessa. Toiminnan tehokkuudesta johtuen liikekulut olivat 27 (27) prosenttia vakuutusmaksuihin sisältyviä hoitokustannusosia alaisemmat ja hoitokustannusylijäämä oli 35 (35) miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos oli -35 (145) miljoonaa euroa.

Varman vakavaraisuuden muutos oli -1 392 (1 896) miljoonaa euroa. Toimintapääoma oli vuoden lopussa 6 520 (7 913) miljoonaa euroa ja suhteessa vastuuelkaan 24,8 (30,8) prosenttia. Vakavaraisuusrajaan verrattuna se oli 2,5-kertainen (2,3-kertainen) eli vahvalla tasolla. Vakavaraisuusraja muuttuu sijoitusten riskipitoisuuden mukaan. Toimintapääomaan sisältyvä vuoden 2012 loppuun voimassa olevan määräaika-lainsäädännön mukainen osuus tasausvastuusta oli 1 096 (1 070) miljoonaa euroa. Ilman tasausvastuuta koskevaa rinnastusta toimintapääoma olisi ollut 5,4 (6,8) miljardia euroa, sen suhde vastuuelkaan 19,8 (25,9) prosenttia ja suhde vakavaraisuusrajaan 2,0 (1,9). Toimintapääoman vähimmäismäärä oli vuoden lopussa 526 miljoonaa euroa, kun se ilman määräaika-lakia olisi ollut 1 808 miljoonaa euroa. Omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen riskejä kattavan tasoitusmäärän muutos oli -38 (142) miljoonaa euroa ja tasoitusmäärä oli 1 120 (1 158) miljoonaa euroa.

Vahvan vakavaraisuuden ja hyvän hoitokustannustuloksen johdosta asiakashyvityksiä varten siirrettiin 73 (89) miljoonaa euroa ositettuun lisävakuutusvastuuseen. Hyvityssiirto on noin 0,4 (0,5) prosenttia vakuutettujen arvioidusta palkkasummasta. Koska vakavaraisuus ja liikekulutehokkuus määrittävät raamin asiakashyvityksille, Varman vakuutusmaksutaso on työeläkemarkkinoiden kilpailukykyisin.

Vakuustointiminta

Varmassa vakuutettujen yhteenlaskettu TyEL-palkkasumma vuonna 2011 oli noin 17,3 (16,5) miljardia euroa. Palkkasumman arvioidaan nousseen 5,5 prosenttia verrattuna vuoden 2010 toteumaan. Yhtiön vakuutusmaksutulo oli 3 977 (3 735) miljoonaa euroa, mistä TyEL-vakuutusten osuus oli 3 802 (3 586) miljoonaa euroa ja YEL-vakuutusten 175 (149) miljoonaa euroa.

Vuoden päättyessä Varmassa oli vakuutettuna 540 340 (526 740) eli 13 600 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Voimassa olevia vakuutuksia oli vuoden 2011 lopussa 70 040 (66 758) ja näissä vakuutettuina 41 940 (38 410) yrittäjää ja 498 400 (488 330) työntekijää.

	31.12.2011	31.12.2010	muutos
Vakuutettujen määrä			
TyEL ¹⁾	498 400	488 330	10 070
YEL	41 940	38 410	3 530
Yhteensä	540 340	526 740	13 600
¹⁾ joista rekisteröidyn TEL-lisäeläkevakuutuksen piirissä	6 310	7 461	-1 151
Vakuutusten määrä			
TyEL	28 080	28 348	-268
Eläkkeensaajien määrä			
Osa-aikaeläke	4 848	5 062	-214
Perhe-eläke	51 773	51 816	-43
Työkyvyttömyyseläke	38 787	41 612	-2 825
Työttömyyseläke	3 501	6 094	-2 593
Vanhuukseläke	215 863	207 187	8 676
Varhennettu vanhukseläke	15 266	15 137	129
Yhteensä²⁾	330 038	326 908	3 130
²⁾ YEL-eläkkeensaajat	29 065	28 968	97
TEL/YEL-lisäeläkkeensaajat	41 124	41 815	-691

Vuoden 2011 aikana saatettiin voimaan uusia TyEL-vakuutuksia 4 026 (4 124) kappaletta ja YEL-vakuutuksia 9 105 (5 300) kappaletta. YEL-vakuutusten erinomaiseen kasvuun vaikutti lakimuutos, joka laajensi YEL:n piiriin kuuluvia osakkeenomistajia ja johtavassa asemassa työskenteleviä henkilöitä. Ansio- ja työsuhdeilmoituksia tuli yhteensä 1 267 563 (1 189 380) kappaletta, joista 88 (85) prosenttia sähköisiä kanavia pitkin.

Varma noudattaa hyvän vakuutustavan mukaisia periaatteita. Liiketoimet vakuutuksenottajien kanssa tehdään markkinaehtoin. Erityistä huomiota kiinnitetään liiketoimiin, jotka koskevat vakuutuksenottajan toiminnan rahoittamista, kiinteistö- ja muita kauppia sekä vuokrasopimuksia. Varmassa työeläkevakuutukseen tai sijoitustoimintaan liittyvät liiketoimet tehdään itsenäisesti. Varma kiinnittää huomiota siihen, ettei asiakassuhteiden yhteydessä uutta omaisuutta hankittaessa loukata vanhan vakuutuskanan etuja.

Varma palvelee vakuutuksenottajia oman asiakasyhteistyötoiminnan lisäksi If Vahinkovakuutus Oy:n ja Nordea-konsernin palveluverkon kautta.

Vuonna 2011 eläkkeitä maksettiin 4 194 (3 961) miljoonaa euroa. Eläkkeensaajien määrä kasvoi ja vuoden lopussa Varma maksoi TyEL- ja YEL-eläkkeitä 330 038 (326 900) henkilölle. Vuoden aikana tehtiin 26 610 (25 716) uutta eläkepääätöstä. Uusien eläkepääätösten määrä oli 3,4 prosenttia ja kaikkien eläkepääätösten kokonaismäärä 2,0 prosenttia korkeampi kuin vuonna 2010. Kasvun volyymista suurin osa tuli vanhukseläkkeistä, joiden kasvu oli 9,1 prosenttia. Vanhukseläkepääätösten määrä oli 11 740 (10 762) kappaletta. Työkyvyttömyyseläkepääätöksiä annettiin 6 436 (6 150) kappaletta. Osa-aikaeläkepääätösten määrä 1 561 (2 219) supistui eläkeikärajan noususta johtuen. Työttömyyseläkkeiden 1 219 (1 335) myöntäminen loppui lakimuutoksen takia vuoden lopussa. Jatkopääätöksiä tehtiin 5 495 (5 070) ja muita päätöksiä 16 396 (17 376) kappaletta. Kaikista eläkepalvelujen asiakaskontakteista verkossa tapahtui 67 prosenttia.

Työeläkekuntoutus on vaihtoehto työkyvyttömyyseläkkeelle, ja kuntoutuksen volyyymi kasvoi Varmassa edelleen. Kuntoutustoiminta on osoittautunut tulokselliseksi kun lähes kolme neljäsosaa Varman

kuntoutujista jatkoi työelämässä kuntoutuksen jälkeen. Varma on ollut vuosia työeläkekuntoutuksen edelläkävijä. Vuoden 2011 aikana Varma auttoi yritysasiakkaitaan henkilöriskien hallinnassa työhyvinvointi-, kuntoutus- ja eläkeratkaisupalvelujen asiakaskohtaisella koordinoinnilla eläkekustannusten hallinnan ja työssä jatkamisen tukemiseksi. Varma osallistui myös asiakkaiden työhyvinvointihankkeisiin yhteisesti sovittujen kirjallisten toimivien pitkäaikaisten suunnitelmien ja sopimusten mukaisesti.

Varman asiakaspalvelussa sähköinen asiointi on lisääntynyt merkittävästi. Varman eläkkeensaajat pääsevät itse muuttamaan osoitteensa ja tilinumeronsa kirjautumalla verkkopalveluun pankkitunnuksillaan. Varman verkkopalvelussa voi saada tuoreen arvion vanhuus- ja osa-aikaeläkkeen suuruudesta eläköitymisiän eri vaihtoehtoissa.

Vuonna 2011 Varma lähetti vakuutetuille 722 000 työeläkeotetta. Otteesta näkyvät tiedot eläkkeeseen vaikuttavista ansioista sekä edellisen vuoden loppuun mennessä karttuneesta työeläkkeestä. Otteesta ei ollut tietoa julkisen alan palveluksesta tai siitä kertyneestä eläkkeestä. Työeläkeotteen saa myös sähköisesti Varman verkkopalvelun kautta. Asiakasyhteydenottoja ja selvityspyynnöitä työeläkeotteen johdosta teki puhelimitse 1,0 prosenttia ja työsuhdetietojaan koskevan selvityspyynnön esitti 0,3 prosenttia otteen saajista.

Vastuuelka

Varman vastuuelka muuttui -0,4 (5) prosenttia 28 966 (29 089) miljoonaa euroon. Vastuuelkaan sisältyy kasvaneiden vakuutusmaksu- ja korvausvastuiden lisäksi asiakashyvityksiin käytettävää osittettua lisävakuutusvastuuta 73 (89) miljoonaa euroa, toimintapäätösten sisältyvää osittettua lisävakuutusvastuuta 1 556 (2 309) miljoonaa euroa ja sijoitustuottojen puskurina toimivaa osaketuottosidonnaista lisävakuutusvastuuta -180 (263) miljoonaa euroa. Tasoitusmäärä oli 1 120 (1 158) miljoonaa euroa. Vastuuelan katteena olevan omaisuuden arvo oli vuoden lopussa 113 (116) prosenttia vastuuelasta.

Sijoitustoiminta

Varman sijoitusten arvo oli vuoden päättyessä 31 852 (33 190) miljoonaa euroa ja tuotto käyvin arvoin -711 (3 278) miljoonaa euroa eli -2,1 (11,0) prosenttia. Muiden sijoituslajien kuin noteerattujen osakkeiden tuotto oli positiivinen, mutta osakkeiden kurssilasku painoi sijoitusten kokonaistuoton tappiolliseksi. Vuonna 2011 korkotaso säilyi historiallisen matalana ja positiivisen reaaliuoton saavuttaminen oli hankalaa. Viiden viimeisen vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 2,2 prosenttia. Liitetiedoissa on esitetty sijoitusten ja niiden tuottojen jakautuminen eri sijoituslajeihin sekä säännösten mukaisesti että riskin mukaisesti ryhmiteltyinä. Jälkimmäisen ryhmittelyn tarkoituksena on lisätä työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan läpinäkyvyyttä. Liitetiedoissa on esitetty täsmäytys näiden kahden erittelytavan välillä. Toimintakertomuksessa tiedot esitetään riskin mukaisesti ryhmiteltyinä.

Varman sijoitustoiminnan painopiste oli aktiivisessa riskienhallinnassa. Keskeisenä tavoitteena oli vahvan vakavaraisuusaseman säilyttäminen. Vuoden aikana Varma pienensi noteerattujen osakkeiden osuutta ja vastaavasti lisäsi korkosijoituksia valikoituihin kohteisiin. Riskienhallinnassa käytettiin johdannaisia suojaustarkoituksessa ja salkun riskitason säätelyssä. Vuoden loppua kohden inflaatiopaineet kääntyivät osittain deflaatiouhaksiksi. Vuoden lopussa lyhyet korot olivat korkeammalla kuin keskipitkät maturiteetit, mikä korosti lähitulevaisuuteen liittyvää epävarmuutta. Valtioiden luottoluokitukset putosivat, ja erityisesti suurten velkamäärien maiden Italian ja Espanjan riskilisät kohosivat voimakkaasti.

Korkosijoitukset olivat 13 151 (10 482) miljoonaa euroa: niistä lainasaamiset olivat 2 948 (3 755), joukkovelkakirjat 8 624 (6 645) ja

muut rahoitusmarkkinavälineet 1 580 (81) miljoonaa euroa. Korkosijoitusten tuotto oli 4,2 (4,6) prosenttia: niistä lainasaamisten 3,9 (1,5), joukkovelkakirjalainojen 5,0 (6,3) ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden 1,0 (2,1) prosenttia.

Osakesijoitukset olivat 9 728 (13 305) miljoonaa euroa: niistä noteeratut osakkeet 6 883 (10 889) miljoonaa euroa, pääomasijoitukset 2 099 (1 806) ja noteeraamattomat osakesijoitukset 746 (610) miljoonaa euroa. Osakesijoitusten tuotto oli -13,0 (19,8) prosenttia: niistä noteerattujen osakkeiden -18,9 (18,9), pääomasijoitusten 9,6 (23,9) prosenttia ja noteeraamattomien osakesijoitusten 20,7 (24,5) prosenttia.

Kiinteistösisijoitukset olivat 4 447 (4 321) miljoonaa euroa: niistä suorat kiinteistösisijoitukset olivat 3 975 (3 945) ja kiinteistösisijoitusrahastot 472 (376) miljoonaa euroa. Kiinteistösisijoitusten tuotto oli 6,4 (3,5) prosenttia: niistä suorien kiinteistösisijoitusten 5,9 (3,3) ja kiinteistösisijoitusrahastojen 11,2 (4,8) prosenttia.

Muut sijoitukset 4 526 (5 081) miljoonaa euroa koostuivat hedge-rahastosijoituksista 3 572 (3 706), hyödykesijoituksista 113 (1 019) ja muista sijoituksista 841 (357) miljoonaa euroa. Muiden sijoitusten tuotto oli 4,5 (18,0) prosenttia.

Vaikeassa ympäristössä Varman korkosijoitusten tuotto oli markkinaindeksistä laskettua vertailuindeksiä korkeampi. Salkun duraatiota pidettiin varovaisuussyistä ajoittain lyhyenä, mikä hieman alensi korkosijoitusten kokonaistuottoa. Varma jatkoi valtionlainoissa varovaista riskipolitiikkaa keskittäen sijoitukset Saksan ja Suomen lainoihin. Yrityslainasalkussa finanssisektorin osuutta vähennettiin merkittävästi ja teollisten yritysten osuutta vastaavasti kasvatettiin. Yrityslainoja oli korkosalkusta vajaa puolet. Joukkovelkakirjalainasalkun keskimääräinen riskipainotettu luottokelpoisuus oli A kuten edellisen vuoden lopussa. Joukkovelkakirjalainojen duraatio oli vuoden lopussa 3,3 (3,5) vuotta. Takaisinlainojen kysyntä väheni edelleen. Vuonna 2011 uusia takaisinlainoja nostettiin 84 (566) miljoonaa euroa. Näiden lainojen korko on sidottu Euroopan alueen valtioiden korkotasoon. Rahamarkkinoiden tuotto oli matala Euroopan Keskuspankin ohjauksen ollessa ennätyksellisen alhaisella tasolla.

Osakesijoitusten tuottokehitys oli kaksijakoinen. Noteerattujen osakkeiden tuotto oli -18,9 (18,9) prosenttia. Pääomarahastot puolestaan tuottivat hyvin. Suomalaisten osakkeiden tuotto jäi -22,2 (32,4) prosenttiin. Myös eurooppalaiset ja kehittyvien markkinoiden osakkeet laskivat selvästi. Varman noteeratuista osakesijoituksista kotimaisten osakkeiden osuus oli vuoden päättyessä poikkeuksellisen korkea, 56 prosenttia. Eurooppalaisten osakkeiden osuus oli 16 prosenttia, yhdysvaltalaisen 16 ja muiden alueiden 13 prosenttia. Pitkäaikaisena kotimaisena sijoittajana ja suurena toimijana Suomen melko ohuilla pääomamarkkinoilla Varma pidättäytyi myynneistä kurssilaskun aikana. Salkun sopeutus toteutettiin myymällä kansainvälisiä osakkeita. Kotimaisten osakkeiden vastapainona Varmalla on laajasti hajautusta Suomen ulkopuolella paitsi kansainvälisissä osakkeissa myös pääomasijoituksissa, hedge-rahastosijoituksissa ja yritysainoissa. Pääomasijoituksista lähes puolet on sijoitettu Yhdysvaltoihin, jossa markkinat kehittyivät Eurooppaa paremmin. Alkuvuodesta aktiviteetti rahoitus- ja yrityskauppamarkkinoilla oli kohtuullisen hyvä, ja rahastot realisoivat omistuksiaan korkeamman kurssitason aikana. Noteeraamattomiin osakkeisiin sisältyvät Varman omistukset asuntokiinteistöjä omistavissa SATO Oyj:ssä ja VVO-yhtymä Oyj:ssä, joiden arvonkehitys oli hyvä. Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet muodostavat pitkäjänteisen omaisuusluokan ja niiden pitkäaikainen tuotto on ollut hyvä. Varma on sitoutunut merkitsemään pääoma- ja kiinteistösisijoitusrahastojen osuuksia 1 387 (1 686) miljoonaa euroa. Lisäksi Varmalla on rahastojen kohdeyhtiöissä useita suoria rinnakkaissijoituksia.

Alhainen korkotaso teki kiinteistöistä houkuttelevia sijoituskohteita, mutta rahoituksen saatavuuden vaikeutuminen vähensi potentiaalista ostajamäärää, mikä näkyi markkinoiden transaktiivo-

lyymien heikkenemisenä. Vuoden 2011 aikana Varmalla oli rakenteilla yhteensä 410 uutta vuokra-asuntoa pääkaupunkiseudulle ja Tampereelle. Merkittävin toimitilarakennushanke oli Hyvinkään keskustassa sijaitseva kauppakeskus Willa, arvoltaan noin 75 miljoonaa euroa. Varma myi vuoden 2011 aikana yhteensä 23 kiinteistökohdetta kotimaisille kiinteistörahastoille. Varman kiinteistöjen vajaakäyttöaste oli ilman asuntokohteita vuoden lopussa 5,4 (4,7) prosenttia. Vuoden 2011 lopussa konsernin omistamien kiinteistöjen vuokrattava pinta-ala oli noin 2,3 (2,4) miljoonaa neliometriä. Sijoitetun pääoman mukaisen jaon mukaan kiinteistökannasta oli toimisto- ja liiketiloja 60 (62) prosenttia, asuinhuoneistoja 13 (12) prosenttia, teollisuus- ja varastotiloja 15 (17) prosenttia ja muita tiloja 12 (9) prosenttia. Kotimaisiin kiinteistörahastoihin sijoitettiin 17 (33) miljoonaa euroa ja ulkomaisiin 141 (24) miljoonaa euroa.

Muut sijoitukset koostuivat hedge-rahastosijoituksista ja raaka-ainepositiosta. Rahastosijoitusten tuotto oli hyvä ja selkeästi vertailuindeksejä korkeampi. Pitkäjänteinen, onnistunut rahastovalinta ja painottuminen luottomarkkinoille paransivat tuottoja. Muiden sijoitusten omaisuusluokka tarjosi vuoden 2011 aikana merkittäviä tuotto- ja hajautushyötyjä riskitason säilyessä matalana. Myös hyödykesijoitusten tuotto oli hyvä hyödykemarkkinoiden vahvan kehityksen ansiosta. Varman inflaatioisijoitukset sisältävät hyvän luottokelpoisuuden omaavien valtioiden liikkeelle laskemia, inflaatioon sidottuja joukkovelkakirjalainoja.

Sijoitusten markkinariski muodostaa suurimman yhtiön tulokseen ja vakavaraisuuteen kohdistuvan riskin. Osakkeiden osuus sijoitusten markkinariskistä oli selkeästi suurin. Varman sijoitusten kokonaisriskiä mittaava VaR-luku oli 1 551 (1 244) miljoonaa euroa. Luku tarkoittaa 97,5 prosentin todennäköisyydellä sijoitusten suurinta mahdollista markkina-arvon alenemista tavanomaisissa olosuhteissa kuukauden aikana.

Varman omistajaohjauksen keskeisiä periaatteita ovat omistettujen yritysten korkeatasoinen hallinnointi, toiminnan läpinäkyvyys, aktiivinen vaikuttaminen sekä avainhenkilöstön kannustinjärjestelmien seuranta. Vuonna 2011 Varma osallistui aktiivisesti omistamiensa kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin.

Liikekulut

Varma käytti vakuutusmaksun hoitokustannustulolla katettaviin liikekuluihin 73 (73) prosenttia saaduista hoitokustannusosista. Yhtiön tehokkuudesta kertoo se, että vuoden 2010 lopussa edellisen viiden vuoden aikana Varman liikekulusuhde oli keskimäärin seitsemän prosenttiyksikköä alempi koko toimialan keskimääräiseen liikekulusuhteeseen verrattuna. Toiminnan tehokkuus koituu Varman asiakkaiden hyväksi asiakashyötyisinä. Varman tavoitteena on hoitaa niin nykyisten kuin tulevienkin eläkkeensaajien varoja mahdollisimman tehokkaasti.

Suuruuden ekonomian lisäksi tehokkuuden lisääminen edellyttää henkilöstöresurssien ja varsinkin tietojärjestelmäkulojen jatkuvaa hallintaa, sillä ne muodostavat Varman liikekuluista valtaosan. Kokonaisliikekuluista henkilöstökulut olivat 36 prosenttia, tietotekniikkakulut 27 prosenttia, lakisääteiset maksut 10 prosenttia ja muut kulut 27 prosenttia. Kokonaisliikekulut nousivat edellisestä vuodesta 3 (4) prosenttia ja olivat 136 (132) miljoonaa euroa.

Alan toimijoiden omistamassa Arek Oy:ssä hoidetaan toimialan yhteistä ansaintarekisteriä sekä hajautetun työeläkejärjestelmän yhteystietojärjestelmiä. Keskeisten toimintaprosessien osalta eläkelaitokset hoitavat tietojärjestelmänsä itse. Ansaintarekisterijärjestelmän kulut poistetaan Arek Oy:ssä 10 vuodessa alkaen vuodesta 2007. Vastaavalla tavalla käsitellään Varman käynnissä oleva eläkehakemusten käsittelyjärjestelmän uusimisprojekti. Järjestelmäkokonaisuus muodostuu käsittelyjärjestelmä- ja laskentapalveluosuuksista. Työeläkealan jatkuvasti kasvaviin, korkeisiin tietojenkäsittelykustannuksiin on kiinnitetty alalla huomiota. Kulutasoon vaikuttavat muun muassa jokaista toimijaa koskeva nk. viimeisen laitoksen periaate,

lukuisat eri eläkelait, alan sähköisen palvelutason nousu ja eri toimijoiden moninaisten tarpeiden yhteensovittaminen.

Varma osallistuu aktiivisesti yhteisten tietojärjestelmien hallintoihin ja edellyttää järjestelmiltä kustannustehokkuutta sekä kustannusten läpinäkyvyyttä. Varman tietotekniikkakuluista Arek Oy:n osuus on noin kolmannes. Arek Oy:n lisäksi Varman tärkeimpiä ulkoistuksia tietojenkäsittelypalveluissa hoitavat Tieto Oyj ja Tieto Esy Oy.

Henkilöstö

Henkilöstömäärä keskimäärin ja tilikaudella maksetut palkat käyvät ilmi alla olevasta taulukosta. Konsernin luvut sisältävät Tieto Esy Oy:n luvut.

Vuoden lopussa henkilöstöstä työskenteli 65 prosenttia eläkevakuutuksen ja asiakaspalvelujen osastoilla, sijoitustoiminnoissa 13 prosenttia ja muissa toiminnoissa 22 prosenttia.

Konserni- ja osakkuusyhtiöt

Vuoden 2011 lopussa Varma-konserniin kuului 225 (228) tytär- ja 22 (21) osakkuusyhtiötä. Tärkeimmät tytär- ja osakkuusyhtiöt ovat Tieto Esy Oy (50,1 prosenttia), Silta Oy (43,5) prosenttia), Vakuutusosakeyhtiö Garantia (30,5 prosenttia), SATO Oyj (39,9 prosenttia), Technopolis Oyj (24,1 prosenttia) ja NV Kiinteistösisjoitus Oy (45 prosenttia). Lisäksi Varma-konserni omistaa 50 prosenttia Keskinäisen vakuutusyhtiön Kalevan takuupääomasta. Pääosa tytär- ja osakkuusyhtiöistä oli kiinteistöyhtiöitä.

Yhtiön hallinto

Varman yhtiökokouksessa käyttävät äänivaltaa vakuutusentajat noin 78 prosentin, vakuutetut noin 20 prosentin sekä takuupääoman omistaja Sampo-konserni noin kahden prosentin äänioikeudella.

Varsinainen yhtiökokous 24.3.2011 valitsi hallintoneuvoston uusiksi jäseniksi seuraavat jäsenet: Juri Aaltonen, Tauno Heinola, Tapio Korpeinen, Olli Luukkainen, Mika Seitovirta, Pekka Soini ja Anssi Vuorio. Hallintoneuvoston jäsenenä jatkavat Martti Alakoski, Berndt Brunow, Erkki Etola, Stig Gustavson, Ilkka Hallavo, Matti Huutola, Kari Jordan, Seppo Koskinen, Tapio Kuula, Päivi Kärkkäinen, Hannu Penttilä, Antti Piippo, Markus Rauramo, Pertti Saarela, Leena Saarinen, Kari Sairo, Antti Sippola, Jorma J. Takanen, Pekka Tefke, Kari Virta ja Göran Åberg. Hallintoneuvoston kokouksessa puheenjohtajaksi valittiin Tapio Kuula sekä varapuheenjohtajiksi Martti Alakoski ja Kari Jordan. Tilintarkastajiksi valittiin KHT Raija-Leena Hankonen ja KHT Pekka Pajamo (Varman tilintarkastaja 16.12.2011 asti) sekä varatilintarkastajiksi KHT Paula Pasanen ja tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 15.12.2011 uudelleen seuraavat hallituksen erovuorossa olleet jäsenet: Kai Telanne, Karsten Slotte ja Kari Stadigh. Uudeksi jäseneksi valittiin Jouko Ahosen tilalle Riku Aalto ja varajäseneksi Sinikka Näätäsen tilalle Arto Kuusiola. Hallituksen puheenjohtajana toimi Sakari Tamminen sekä varapuheenjohtajina Ole Johansson ja Mikko Mäenpää.

Varman verkkosivuilla on esitetty hallinto- ja ohjausjärjestelmistä ajantasainen selvitys, joka perustuu listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksiin. Varma on julkaissut osavuositiedon jokaisella vuosineljänneksellä vuoden 2009 alusta lähtien. Varman pyrkimyksenä on, että sen taloudellinen julkinen raportointi on läpinäkyvää ja parhaiden käytäntöjen mukaista.

Oma pääoma

Varmalla on 71 takuusuutta, jotka ovat Sampo Oyj:n ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön hallussa. Yhtiöjärjestyksen mukaan takuupääomalle 11 941 342,78 euroa suoritetaan vuosittain yhtiökokouksen päättämä korko, joka voi olla enintään työntekijöiden eläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaisessa vakuutuksessa sovellettava perustekorko lisätynä yhdellä prosenttiyksiköllä. Takuusuuden äänimäärä yhtiökokouksessa on 420.

Riskienhallinta

Varman tulokseen ja vakavaraisuuteen liittyviin riskeihin vaikuttaa pääasiallisesti sijoitustoiminnan tulos. Tärkein operatiivinen riski liittyy tietojärjestelmiin, joiden toiminta on keskeistä varsinkin suuren koneympäristössä toimivien eläkkeiden ja vakuutusten käsittelyssä sekä työeläkejärjestelmän verkottuneessa toimintatavassa.

Työeläkejärjestelmän likviditeettiriski on hallinnassa, koska eläkemeno on hyvin ennustettavissa ja sijoituksissa on merkittävä paino likvideissä instrumenteissa. Varman vakuutusliikkeen riskit, jotka eivät ole merkittäviä, liittyvät kerättyjen vakuutusmaksujen ja niistä kertyneen vastuuvelan riittävyyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin eläkkeisiin.

Varman sijoitussuunnitelmassa määritellään muun muassa sijoituksille asetettavat yleiset turvaavustavoitteet, sijoitusten hajautus- ja likviditeettitavoitteet sekä valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet. Hallitus arvioi yhtiön sijoituksiin sisältyvät riskit arvonnäytteen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen sekä yhtiön riskinkantokyvyn sijoitusten osalta mukaan lukien arvion vakavaraisuusarvosuhteen kehityksestä. Sijoitussuunnitelmassa määritelty perusalokaatio määrittää perustason sijoitussalkun kokonaisriskille. Perusalokaatiosta voidaan poiketa määriteltyjen rajojen puitteissa. Maksimiriskitaso mitoitetaan siten, että noteerattuihin osakesijoituksiin sekä osaan hedge-rahastosijoituksista kohdistuvan 25 prosentin arvonnäytteen jälkeen toimintapääoma on vähintään VaRin verran toimintapääoman vähimmäismäärää korkeammalla ja kuitenkin aina vähintään vakavaraisuusrajalalla. Sijoitussalkun hajauttaminen perustuu omaisuusluokkien tuottokorrelaatiot huomioivan allokointiin. Riskejä hallitaan muun muassa hajauttamalla sijoituksia omaisuusluokittain ja kohteittain, sijoituskantaa ja -kohteita analysoimalla, riskikeskittymiä välttämällä, turvaavalla vakuuspolitiikalla, varovaisella arvostuskäytännöllä, johdannaisten käytöllä sekä valvonta- ja seurantajärjestelmällä.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa kuvataan tarkemmin vakuutus-, sijoitus-, operatiivisia ja muita riskejä hallintakeinoineen sekä esitetään niihin liittyviä määrällisiä tietoja.

		2011	2010	2009	2008	2007
Henkilöstö keskimäärin	konserni	701	720	738	776	816
	emoyhtiö	588	601	615	629	646
Palkat ja palkkiot, milj. euroa*	konserni	39,5	36,9	34,3	34,6	33,6
	emoyhtiö	39,5	36,9	34,3	34,6	33,6

* ei sisällä Tieto Esy Oy:n palkkoja, koska luvut yhdistetään konsernitiilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen

Tulevaisuuden näkymät

Maailmantaloudessa vallitsevat epätasapainotilat, epävarmuus ja riskit ovat erittäin suuria, joten tulevaisuuden ennakointi niin pääomamarkkinoilla kuin Suomen talouden osalta on vaikeaa. Euroalueen rahoituskriisien seurauksena julkisille talouksille ja velkaantumiselle asetetut vaatimukset korostuvat. Myös Suomen pääomamarkkinoiden kehitys on työeläkesijoittajalle tärkeää. Pidemmällä tähtäimellä väestön ikääntyminen heikentää työvoiman tarjontaa ja talouden kasvupotentiaalia. Suomalainen työeläkejärjestelmä on luotettava ja taloudellisesti kestävällä pohjalla sijoitusten huomattavasta arvonalaskusta huolimatta. Kysymykset työurien pidentämisestä ja maksutason kehityksestä ovat kuitenkin auki. Työurien pidentäminen on tärkeää talouden kasvuedellytysten kannalta ja ikääntymisen aiheuttamien julkisten menojen kasvun rahoittamiseksi.

Osakekurssien laskusta huolimatta Varman vakavaraisuus on säilynyt vahvana niin absoluuttisesti kuin suhteessa vakavaraisuusrajaan. Varma korostaa työeläkeyhtiön vastuuta ammattimaisesta sijoitustoiminnan riskienhallinnasta sekä kannattaa toimialan tehokkuuden, läpinäkyvyyden ja kilpailun edellytysten lisäämistä. Työeläkevakuutusyhtiön tulee hoitaa sille määritetty tehtävä nykyisten ja tulevien eläkkeensaajien kannalta mahdollisimman tehokkaasti.

Hallituksen esitys tilikauden voiton käsittelystä

Jakokelpoisten varojen määrä liitetietojen mukaan	81 864 684,22	euroa
Hallitus esittää, että tilikauden voitosta	5 030 542,70	euroa
varmuusrahastoon (vapaa rahasto) siirretään	4 250 000,00	euroa
takuupääomalle maksetaan korkoa	671 823,22	euroa
hallituksen käyttövaroihin siirretään	60 000,00	euroa
voitto- ja tappiotilille jätetään	48 719,48	euroa

Helsingissä 16. helmikuuta 2012

Sakari Tamminen

Ole Johansson

Mikko Mäenpää

Mikael Aro

Johanna Ikäheimo

Ari Kaperi

Arto Kuusiola

Lasse Laatunen

Karsten Slotte

Kari Stadigh

Kai Telanne

Veli-Matti Töyrylä

Matti Vuoria
toimitusjohtaja

Tuloslaskelma

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Vakuutustekninen laskelma				
Vakuutusmaksutulo	3 976,6	3 735,2	3 976,6	3 735,2
Sijoitustoiminnan tuotot	4 076,3	4 278,5	4 059,3	4 266,4
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-3 966,5	-3 684,1	-3 966,5	-3 684,1
Korvausvastuun kokonaismuutos	-1 080,7	-1 399,8	-1 080,7	-1 399,8
Vastuunsiirto	-0,2	59,6	-0,2	59,6
	-5 047,4	-5 024,2	-5 047,4	-5 024,2
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Kokonaismuutos	1 204,8	100,3	1 204,0	100,3
Vastuunsiirto	-1,4	143,4	-1,4	143,4
	1 203,4	243,6	1 203,4	243,6
Liikekulut				
Liikekulut	-72,1	-82,9	-72,1	-82,9
Sijoitustoiminnan kulut	-4 126,6	-3 141,1	-4 113,5	-3 137,6
Vakuutustekninen tulos	10,2	9,2	6,4	0,5
Muu kuin vakuutustekninen laskelma				
Vakuutustekninen tulos	10,2	9,2	6,4	0,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta			19,5	13,5
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta				
Tilikauden verot	-5,2	-4,9	-5,2	-4,9
Voitto varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen	5,0	4,3	20,7	9,1
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta			0,0	0,0
Tilikauden voitto	5,0	4,3	20,7	9,1

Tase

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	41,4	37,1	41,4	37,1
Sijoitukset				
Kiinteistösjoitukset				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	2 038,9	2 036,2	3 149,4	3 176,1
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	1 202,3	1 252,9		
	3 241,1	3 289,1	3 149,4	3 176,1
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	4,3	4,3	0,8	0,8
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		0,1		0,1
Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä	175,5	117,0	206,7	137,3
	179,8	121,4	207,5	138,1
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	11 091,0	13 852,1	11 106,0	13 867,2
Rahoitusmarkkinavälineet	10 484,5	7 446,1	10 484,5	7 446,1
Kiinnelainasaamiset	611,5	748,8	611,5	748,8
Muut lainasaamiset	2 249,0	2 892,5	2 249,0	2 892,5
Talletukset	65,0	280,0	65,0	280,0
	24 501,0	25 219,6	24 516,0	25 234,6
	27 921,9	28 630,1	27 872,9	28 548,8
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	194,8	192,9	194,8	192,9
Muut saamiset				
Muut saamiset	335,9	500,0	339,4	514,3
	530,6	692,9	534,2	707,1
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	4,3	5,0	4,3	5,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,8	0,8	0,8	0,8
	5,1	5,8	5,1	5,8
Rahat ja pankkisaamiset	610,6	306,8	610,7	306,9
	615,7	312,7	615,8	312,7
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	165,6	129,9	166,4	133,2
Muut siirtosaamiset	6,3	12,2	6,4	13,7
	171,9	142,1	172,8	147,0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	29 281,5	29 814,9	29 237,1	29 752,7

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Takuupääoma	11,9	11,9	11,9	11,9
Muut rahastot	76,6	73,0	76,6	73,0
Edellisten tilikausien voitto/tappio	0,3	0,2	-66,0	-70,9
Tilikauden voitto	5,0	4,3	20,7	9,1
	93,8	89,4	43,2	23,1
Vähemmistöosuus			14,1	15,1
Vakuutustekninen vastuovelka				
Vakuutusmaksuvastuu	16 079,5	17 283,5	16 079,5	17 283,5
Korvausvastuu	12 886,1	11 805,3	12 886,1	11 805,3
	28 965,6	29 088,8	28 965,6	29 088,8
Velat				
Ensivakuutustoiminnasta	7,2	10,6	7,2	10,6
Muut velat	145,4	598,3	137,3	587,2
	152,5	608,9	144,4	597,8
Siirtovelat	69,6	27,7	69,7	27,8
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	29 281,5	29 814,9	29 237,1	29 752,7

Rahoituslaskelma

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Liiketoiminnan rahavirta				
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	10,2	9,2	6,4	0,5
Oikaisut				
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	-123,2	1 299,5	-123,2	1 299,5
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonorotukset	751,4	-214,1	741,4	-225,9
Suunnitelman mukaiset poistot	23,1	24,2	111,8	112,3
Myyntivoitot ja -tappiot	358,6	-369,5	350,1	-373,8
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	1 020,0	749,3	1 086,5	812,6
Käyttöpääoman muutos:				
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	132,5	-273,6	147,1	-283,3
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (-)/vähennys (+)	-414,5	162,7	-411,5	160,7
Liiketoiminnan rahavirta ennen veroja	738,1	638,3	822,1	690,0
Maksetut välittömät verot	-5,2	-4,9	-5,2	-4,9
Liiketoiminnan rahavirta	732,9	633,5	816,9	685,2
Investointien rahavirta				
Nettosijoitukset ja luovutustulot	-421,9	-596,8	-505,9	-649,3
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot	-6,5	-14,8	-6,5	-14,8
Investointien rahavirta	-428,4	-611,6	-512,4	-664,1
Rahoituksen rahavirta				
Maksetut takuupääoman korot ja muu voitonjako	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Rahoituksen rahavirta	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Rahavarojen muutos	303,8	21,2	303,8	20,3
Rahavarat tilikauden alussa	306,8	285,7	306,9	286,5
Rahavarat tilikauden lopussa	610,6	306,8	610,7	306,9

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös laaditaan kirjanpito-, osakeyhtiö-, vakuutusyhtiö- ja työeläkevakuutusyhtiölain sekä eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laske- misesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain mukaisesti. Lisäksi tilinpäätöksessä noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, kirjanpitoasetusta sekä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia laskuperusteita ja Finanssivalvonnan antamia määräyksiä.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään emoyhtiön lisäksi ne tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet kaikkien osak- keiden tuottamasta äänimäärästä (määräysvalta).

Emoyhtiöllä on tytäryhtiöinä 223 (226) kiinteistöyhtiötä ja 2 (2) muuta yhtiötä. Konserniin kuuluvat yhtiöt esitetään liitetiedoissa.

Konsernitilinpäätös laaditaan emo- ja tytäryhtiöiden tuloslaskel- mien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä. Konsernitilinpäätöstä laadittaessa eliminoidaan yhtiöiden väliset tuotot ja kulut, voiton- jako, saamiset ja velat sekä keskinäinen osakeomistus. Tieto Esy Oy, jonka osakkeista Varma omistaa 14,4 %, mutta jonka kaikkien osak- keiden tuottamasta äänimäärästä Varma omistaa yli puolet, yhdis- tellään pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta erotetaan omaksi eräkseen.

Konsernin sisäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamene- metelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva jaetaan tytäryhtiöiden omaisuuserille niiden käypien arvojen sallimissa rajoissa, ja sitä poistetaan näiden omaisuuserien poistosuunnitelmien mukaan. Konserniyhtiöiden osakkeisiin tehdyt arvonnkorotukset merkitään kon- sernitilinpäätöksessä tytäryhtiön omistaman kiinteistön arvonnkorotukseksi.

Pääomaosuusmenetelmää käyttäen konsernitilinpäätökseen yhdis- tellään olennaiset, pysyvään omistukseen tarkoitetut osakkuusyrityk- set, joissa konsernin osuus on 20-50 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Konserniin ei kuitenkaan yhdistellä Keskinäistä Vakuutusyhtiötä Kalevaa, jonka takuupääomasta Varma- konserni omistaa 50 prosenttia ja äänimäärästä 25 prosenttia.

Asunto- ja kiinteistöyhtiöitä ei käsitellä osakkuusyrityksinä. Koska näiden yhtiöiden kulut katetaan osakkailta perittävällä yhtiövastik- keella, on yhdistelemättä jättämisen merkitys konsernin tulokseen ja omaan pääomaan vähäinen.

Konsernituloslaskelmaan sisällytetään osuus osakkuusyritysten tuloksesta. Konsernitilinpäätöksessä lisätään osakkuusyritysten hankintame- noon osuus hankinnan jälkeen kertyneistä tuloksista.

Osakkuusyritykset esitetään liitetiedoissa.

Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennukset ja rakennelmat merkitään taseeseen tehdyillä poistoilla vähennettyyn tai sitä alempaan käypään arvoon. Kiinteistöjen arvoja on aiempina vuosina korotettu arvonnkorotuksilla. Suunnitelmanmu- kaiset poistot vähennetään myös rakennuksiin tuloutetuista arvonn- korotuksista.

Osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenoon tai sitä alem- paan käypään arvoon.

Rahoitusmarkkinavälineet merkitään taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvonnmuutoksia ei kuitenkaan kirjata. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintameno erotus jakotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuajana. Hankintameno lisäykseksi tai vähennykseksi kirjattu jakotusten vas- taerä ilmoitetaan taseen liitetiedoissa. Hankintameno on keskihinta, joka lasketaan rahoitusmarkkinavälinekohtaisesti.

Lainasaamiset merkitään taseeseen nimellisarvoon tai sitä alem- paan todennäköiseen arvoon.

Sijoituksista aikaisempina tilikausina tehdyt arvonnalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintamenoon käyvän arvonn nousua vastaavalta osalta.

Vakuutusmaksusaamiset ja muut saamiset

Vakuutusmaksusaamiset ja muut saamiset arvostetaan nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset arvostetaan kokonaisuutena suojattavan tase-erän kanssa. Jos suojattavasta tase-erästä ei kirjata arvonnmuutosta, ei myöskään suojaavasta sopimuksesta tehdä tulosvaikutteista kirjausta tilinpäätökseen, ellei sen negatiivinen arvonnmuutos ylitä suojattavan tase-erän positiivista arvonnmuutosta. Jos suojauksen kohteesta kirjataan arvonnalennuksen palautusta, kirjataan käytetyn johdannaissopimuksen arvonnmuutos kokonai- suudessaan kuluksi. Syntyneet tuotot ja kulut kirjataan arvonnalennus- ten ja palautuneiden arvonnalennusten oikaisuina.

Muiden kuin suojaamistarkoituksessa tehtyjen johdannaissopi- musten negatiivinen arvonnmuutos kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta tai raukeamisesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tilikauden tuotoksi tai kuluksi. Korkeojohdannaisten tuotot ja kulut kirjataan korkotuotoihin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Rakennusten hankintameno mukaan lukien rakennusten ainesosat, irtaimisto ja pitkävaikutteiset menot poistetaan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan. Myös rakennusten tuloutettu arvonnkorotus poistetaan suunnitelman mukaan. Taseen muihin pitkävaikutteisiin menoihin merkittyjen eläkehakemusten käsittelyjärjestelmän uusi- miseen liittyvän projektin menojen poistoaika on kymmenen vuotta järjestelmän käyttöönnotosta alkaen. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina käyttäen seuraavia taloudellisia käyttöaikoja:

Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset, hotellit	40-60 vuotta
Teollisuus- ja varastorakennukset	25-50 vuotta
Rakennusten ainesosat	10 vuotta
Koneet ja kalusto	7-10 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Kuljetusvälineet	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 vuotta

Sijoitusten käyvät arvot

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot määritetään kohteittain Finanssivalvonnan määräysten edellyttämällä tavalla perustuen yhtiön omien ja ulkopuolisten asiantuntijoiden laskelmiin ja lausuntoihin.

Noteerattujen arvopapereiden käypinä arvoina käytetään tilinpää- töspäivän viimeistä saatavilla olevaa ostokurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia.

Pääomarahasto-osuuksien käypänä arvona käytetään hallinnoin- tiyhtiön ilmoittamaa arviota käyvästä arvosta tai sen puuttuessa hankintamenoa. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona käytetään viimeisintä saatavissa ollutta hallinnointiyhtiön laskemaa rahasto- osuuden arvoa.

Muiden osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona käytetään hankintamenoa tai todennäköistä luovutushintaa tai tasesubstanssiin pohjautuvaa arvoa.

Rahoitusmarkkinavälineiden käypä arvo perustuu ensisijaisesti markkinahintoihin. Mikäli markkinahintaa ei ole saatavilla eikä sijoituksen arvo ole luotettavasti määritettävissä, käytetään ulko- puolisen tahon arvostuksia tai yleisesti hyväksytyjä laskentamalleja

käyvän arvon määrittämiseksi tai käypänä arvona käytetään hankintamenoa.

Saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alemmaa todennäköistä arvoa.

Johdannaissopimuksien käyvät arvot ja niihin liittyvät vastuut ja vakuudet

Johdannaissopimuksien käypien arvojen määrittäminen sekä vastuut ja johdannaiskaupan selvittämisen vakuudeksi saadut ja annetut vakuudet esitetään liitetiedoissa kohdassa Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut.

Lainaksi annetut arvopaperit

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa kohdassa Vakuudet ja vastuusitoumukset Arvopaperilainaus.

Tilikauden voitto ja oma pääoma

Työeläkevakuutusyhtiössä tilikauden voitto emoyhtiön tuloslaskelmassa määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön etukäteen vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Liitetiedoissa esitetään emoyhtiön oman pääoman jakautuminen vakuutuslaskennan ja takuupääoman omistajien kesken.

Toimintapääoma

Vakavaraisuuden keskeisin mittari toimintapääoma lasketaan käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja velkojen erotuksena. Toimintapääoma koostuu omasta pääomasta, tilinpäätössiirtojen kertymästä, arvostuseroista ja osittamattomasta lisävakuutusvastuusta.

Määräaikaisen, vuoden 2012 loppuun voimassa olevan lain mukaan vakavaraisuutta laskettaessa toimintapääomaan rinnastetaan ja vastuuvälästä vähennetään tasausvastuusta osuus, joka sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen mukaan on 4 prosenttia vakavaraisuusrajan laskennassa käytettävästä vastuuvälästä.

Toimintapääoman vähimmäismäärä on kaksi kolmasosaa vakavaraisuusrajan sijaan siten että vuoden 2012 loppuun voimassa olevan määräaikaislain mukaan se on 2 prosenttia vastuuvälästä. Vakavaraisuusraja määritellään riskiteoreettisesti ottaen huomioon sijoitusten jakautuminen eri omaisuuslajeihin sekä niiden keskinäiset korrelaatiot lainsäädännössä esitetyllä tavalla. Rajaa laskettaessa luokitellaan sijoitukset niiden todellisen riskin mukaan.

Vakavaraisuusosastolla tarkoitetaan toimintapääoman suhdetta vakavaraisuusrajaan. Vakavaraisuusaste lasketaan toimintapääoman suhteena vastuuvälään, johon ei lueta osittamatonta lisävakuutusvastuuta.

Toimintapääoma ja vakavaraisuusraja esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Verot

Tuloslaskelmaan merkitään tilikauden ja aikaisempien tilikausien suoritusterusteiset verot.

Laskennallista verovelkaa tai -saatavaa ei lasketa väliaikaisista eroista tuloslaskelman erien ja verotuksessa hyväksytyjen tulojen ja menojen välillä kuten vahvistetuista tappioista tai veronhyvityssaatavista, koska yhtiön nettotulos määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön etukäteen vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Myöskään konsernin omistamissa keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä ei lasketa laskennallista verovelkaa tai -saatavaa, koska ne eivät ole kyseisen yhtiön tai konsernin kannalta olennaisia.

Ulkomaanrahanmääräiset sijoitukset

Ulkomaanrahanmääräiset sijoitukset merkitään taseeseen hankintajakohdan kurssia tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän valuuttakurssia käyttäen, kuitenkin niin, että arvostuksessa huomioidaan myös arvopaperin markkinahinnan muutoksen vaikutus. Valuuttakurssierot kohdistetaan tulojen ja menojen oikaisueroiksi. Rahojen ja pankkisia-

misten sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei voida kohdistaa suoraan tulojen tai menojen oikaisuksi, kirjataan sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi. Laskettaessa käypiä arvoja käytetään Euroopan keskuspankin 31.12. noteeraamia keskipursseja.

Toimintokohtaiset liikemenot ja poistot

Liikekulut sekä kaluston ja pitkävaikutteisten menojen poistot sisällytetään toimintokohtaisesti tuloslaskelman eriin. Korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut sisältyvät tuloslaskelmassa maksettuihin korvauksiin, sijoitusten hoitamiseen liittyvät kulut sijoitustoiminnan kuluihin. Liikekuluina esitetään vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä hallinnon kulut. Lakisäätteiset maksut sisältyvät hallintokuluihin. Rakennusten suunnitelmanmukaiset poistot esitetään sijoitustoiminnan kuluina.

Eläkejärjestelyt ja palkkioselvitys

Henkilöstön eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksin. Sitä on täydennetty vapaaehtoisilla lisäeläkevakuutuksilla. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkejärjestelyt on selostettu liitetiedoissa. Finanssivalvonnan kannanotton mukainen palkka- ja palkkioselvitys on julkaistu yhtiön internet-sivuilla sekä vuosikertomuksessa.

Tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin

Liitetiedoissa on säännösten edellyttämän laajuuden lisäksi esitetty emoyhtiön tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin muodossa, jonka tarkoituksena on lisätä työeläkevakuutusyhtiön tilinpäätösinformaation läpinäkyvyyttä.

Taseessa vakavaraisuutta mittaavan erikseen esitettävän toimintapääoman pääkomponentit ovat oma pääoma, osittamaton lisävakuutusvastuu ja sijoitusten arvostuserot. Lisäksi määräaikaisen, vuoden 2012 loppuun voimassa olevan lainsäädännön mukaan, osa tasausvastuusta rinnastetaan toimintapääomaan. Asiakashyvityksiin varattu ositettu lisävakuutusvastuu, osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu sekä tasotusmäärä näytetään omilla riveillään. Sijoitukset ja sijoitusten nettotuotto esitetään käyvin arvoin. Vastuuvälälle hyvitettävä korko sisältyy vastuuvälän muutokseen. Yhtiön toiminnan liikekulut on yhdistetty tuloslaskelmassa yhdelle riville.

Sijoitukset riskin mukaisesti ryhmiteltyinä

Läpinäkyvyyden lisäämiseksi liitetietoihin on sisällytetty sijoitukset ja niiden tuottoprosentit ryhmiteltyinä riskin mukaan. Tuottoprosenttien laskennassa noudatetaan samoja Finanssivalvonnan määräyksiä kuin tunnuslukuja laskettaessa. Tapa kuvataan kohdassa Tunnusluvut ja analyysit.

Tunnusluvut ja analyysit

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut ja analyysit on laskettu ja esitetty Finanssivalvonnan liitetietoja koskevien määräysten mukaisesti.

Sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden tunnusluvut ja analyysit esitetään käyvin arvoin.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan on laskettu sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon päivittäin tai kuukausittain aikapainotetut kassa- tai suoritevirrat.

Kauden tuotto on laskettu ns. mukautettua Dietzin kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma on laskettu lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat (kassavirta/suoritevirta = ostot - myynnit - tuotot + kulut) painotettuna sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä kauden loppuun.

Konserniyhtiöt 31.12.2011

Varman konsernitilinpäätökseen sisältyvät uusina tytäryhtiöinä:

Asunto Oy Espoon Nihtitorpankuja 3
 Asunto Oy Espoon Nihtitorpankuja 5
 Asunto Oy Espoon Nihtitorpankuja 7
 Asunto Oy Helsingin Tyynenmerenkatu 5
 Kiinteistö Oy Arppentie 6 B
 Kiinteistö Oy Nihtitorpankuja 4
 Kiinteistö Oy Pyynikin Triko

Konserniin sisältyvät lisäksi seuraavat 218 tytäryhtiötä:

As. Oy Espoon Amiraali
 Asunto Oy Espoon Keijumäki
 Asunto Oy Espoon Kilonlemmikki
 Asunto Oy Espoon Kiskottajankuja 4
 As. Oy Espoon Kyyhkysmäki 14
 Asunto Oy Espoon Lintuvaarantie 37-39
 Asunto Oy Espoon Pyölinpuisto
 Asunto Oy Haukikoto
 Asunto Oy Helsingin Haukilahdenkuja 13
 Asunto Oy Helsingin Hiihtäjätien Huippu
 Asunto Oy Helsingin Hiihtäjätien Kaarre
 Asunto Oy Helsingin Hiihtäjätien Laakso
 Asunto Oy Helsingin Kaustisenpolku 1
 Asunto Oy Helsingin Kimmontie 3
 Asunto Oy Helsingin Klaneettitie
 Asunto Oy Helsingin Näyttelijäntie 22
 Asunto Oy Helsingin Päijäntie 4-6
 Asunto Oy Helsingin Roihuvuorentie 20
 Asunto Oy Helsingin Roihuvuorentie 30
 Asunto Oy Jyväskylän Kiramo 4
 Asunto Oy Järvenpään Bjarnenkuja 6
 Asunto Oy Kokkovoori
 Asunto Oy Korkeavuorenkatu 2 a
 As Oy Kuokkalan Tahkonkartano
 Asunto Oy Lahden Kulmakatu 10
 Asunto Oy Lahden Kulmakatu 12
 Asunto Oy Lahden Lahdenkatu 39
 Asunto Oy Lahden Massinhovi
 Asunto Oy Lahden Massinpojju
 As Oy Lahden Vilhon Vaakuna
 Asunto Oy Merihauki
 Asunto Oy Neilikkatie
 Asunto Oy Niittymaanpuisto
 As. Oy Näkinkuja 4
 Asunto Oy Oulun Lehmuskuja
 Asunto Oy Paatsamatie 3
 Asunto Oy Paratiisintie
 Asunto Oy Rasion Tasontorni
 Asunto Oy Rovaniemen Väilirakka
 Asunto Oy Siltavoudintie 1
 Asunto Oy Taivalpolku
 Asunto Oy Tampereen Jankansampo
 Asunto Oy Tampereen Kultaköynnös
 Asunto Oy Tampereen Nahkakuja 9
 Asunto Oy Tampereen Nahkakuja 13
 Asunto Oy Tampereen Näsijärvenkatu 3
 Asunto Oy Tampereen Puuvalsinraitti 1
 Asunto Oy Tampereen Puuvillatehtaankatu 6
 Asunto Oy Tampereen Satakunnankatu 22
 Asunto Oy Tampereen Vihilahdenkontu
 Asunto Oy Tervahovinkatu 12
 Asunto Oy Turun Itäinen Rantakatu 64
 Asunto Oy Turun Itäinen Rantakatu 70
 Asunto Oy Turun Laivurinkatu 2

Asunto Oy Turun Vilhonkatu 15
 Asunto Oy Vantaan Kaivoslähte
 Asunto Oy Vantaan Käräjäkuja 1
 Asunto Oy Vantaan Vernissakatu 5
 Hakunilan Kiinteistöt Oy
 Helsingin Kiinteistösijoitus Oy
 Kiinteistöosakeyhtiö Iisalmen Lammenkaari 4
 Kiinteistöosakeyhtiö Mikkelin Karikontie 101
 Kiinteistöosakeyhtiö Varma
 Kiinteistö Oy Ahertajantie 3
 Kiinteistö Oy Arabian Parkki
 Kiinteistö Oy Aspium
 Kiinteistö Oy Atomitalo
 Kiinteistö Oy Avia Prima
 Kiinteistö Oy Eerikinkatu 24
 Kiinteistö Oy Elocinkulma 3
 Kiinteistö Oy Espoon Kamreerintie 2
 Kiinteistö Oy Espoon Kiltakallionrinne
 Kiinteistö Oy Espoon Komentajan-Varma
 Kiinteistö Oy Espoon Niittyhaka
 Kiinteistö Oy Espoon Ruukinmestarintie 2
 Kiinteistö Oy Fredrikinkatu 42
 Kiinteistö Oy Gigahermia
 Kiinteistö Oy Haunistenniitty
 Kiinteistö Oy Heinolan Hevossaarentie 2
 Kiinteistö Oy Helsingin Hiilipiha
 Kiinteistö Oy Helsingin Hiiliranta
 Kiinteistö Oy Helsingin Itämerenkatu 11-13
 Kiinteistö Oy Helsingin Lemuntie 7
 Kiinteistö Oy Helsingin Lönnrotinkatu 18
 Kiinteistö Oy Helsingin Malminkatu 28
 Kiinteistö Oy Helsingin Putkitie 3
 Kiinteistö Oy Helsingin Ratavartijankatu 5
 Kiinteistö Oy Helsingin Ristipellontie 16
 Kiinteistö Oy Helsingin Suolakivenkatu 1
 Kiint. Oy Helsingin Tapulikaupungintie 13
 Kiinteistö Oy Helsingin Valimopolku 4
 Kiinteistö Oy Helsingin Valimotie 9-11
 Kiinteistö Oy Helsingin Valimotie 16
 Kiinteistö Oy Helsinki Niittylänpolku 10
 Kiinteistö Oy Hiihtäjätie 1
 Kiinteistö Oy Hotelli Levihovi
 Kiinteistö Oy Hotelli Torni
 Kiinteistö Oy Hyvinkään Hämeenkatu 9
 Kiinteistö Oy Hämeenlinnan
 Katsastusmiehentie 6
 Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Tiiriö
 Kiinteistö Oy Hämeentie 135
 Kiinteistö Oy Ilmailunkatu 7
 Kiinteistö Oy Itäinen Rantakatu 60
 Kiinteistö Oy Itälähdenkatu 15-17
 Kiinteistö Oy Itälähdenkatu 22 A
 Kiinteistö Oy Joensuun Linjatie 2
 Kiinteistö Oy Joensuun Pilkontie 3
 Kiinteistö Oy John Stenberginranta 2
 Kiinteistö Oy Juhana Herttua 3
 Kiinteistö Oy Jyväskylän Kylmälahdentie 6
 Kiint. Oy Jyväskylän maalaiskunnan
 Kotikeskus
 Kiinteistö Oy Jyväskylän Mattilanniemi
 Kiinteistö Oy Jyväskylän Saarijärventie 50-52
 Kiinteistö Oy Jyväskylän Sorastajantie 1
 Kiinteistö Oy Jyväskylän Tourulantie 13
 Kiinteistö Oy Järvenpään Asponkatu 2
 Kiinteistö Oy Espoon Kattilantanhua 6
 Kiinteistö Oy Kaakkurinhovi

Kiinteistö Oy Kaakkurinkulman Kauppakeskus
 Kiinteistö Oy Kaikukatu 7
 Kiinteistö Oy Keskustahotelli
 Kiinteistö Oy Koirasaarentie 1
 Kiinteistö Oy Kolmisopentie 3
 Kiinteistö Oy Koroppa
 Kiinteistö Oy Koskikastanja
 Kiinteistö Oy Kotkan Jumalnimientie 2
 Kiinteistö Oy Kouvolan Lehtikaari 3
 Kiinteistö Oy Kouvolan Tommolankatu 18
 Kiinteistö Oy Kuntotalo
 Kiinteistö Oy Kuopion Koiravedenkatu 10
 Kiinteistö Oy Kuopion Lukkosalmenportti
 Kiinteistö Oy Kuparitie 2
 Kiinteistö Oy Kuusankosken Puhjonrinne
 Kiinteistö Oy Lahden Jussilankatu 6
 Kiinteistö Oy Lahden Makasiininkatu 3
 Kiinteistö Oy Lahden Tupalankatu 3
 Kiinteistö Oy Lahden Virastotalo
 Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kodinkeskus
 Kiinteistö Oy Lappeenrannan Patria
 Kiinteistö Oy Lassilanlinna
 Kiinteistö Oy Lohjanharjun kauppapuisto 1
 Kiinteistö Oy Lohjanharjun kauppapuisto 2
 Kiinteistö Oy Lohjanharjun kauppapuisto 4
 Kiinteistö Oy Lohjanharjun kauppapuisto 5
 Kiinteistö Oy Lohjan Sampotalo
 Kiinteistö Oy Lönnrotinkatu 12
 Kiinteistö Oy Lönnrotinkatu 12 A
 Kiinteistö Oy Lönnrotinkatu 13
 Kiinteistö Oy Mannerheimintien
 Pysäköintilaitos
 Kiinteistö Oy Menotie 1
 Kiinteistö Oy Metsäpojankuja 1
 Kiinteistö Oy Myyrkumpu
 Kiinteistö Oy Nokian Nuijamiestentie 5
 Kiinteistö Oy Nummenvaara
 Kiinteistö Oy Oulun Aurora
 Kiinteistö Oy Oulun Kallisensuora 5
 Kiinteistö Oy Oulunkyläntori 1
 Kiinteistö Oy Oulun Tulliväylä 3
 Kiinteistö Oy Oulun Tyrnäväntie 6
 Kiinteistö Oy Palokanvarma
 Kiinteistö Oy Partolan Kauppajätti
 Kiinteistö Oy Pharma City
 Kiinteistö Oy Pirkkalan Myllyhaantie
 Kiinteistö Oy Pirkkalan Sorkkalantie 394
 Kiinteistö Oy Pirkkalan Vesalanportti
 Kiinteistö Oy Pitkäniemen R15
 Kiinteistö Oy Porin Itsenäisyydenkatu 5
 Kiinteistö Oy Porin Eteläväylä 2
 Kiinteistö Oy Porin Satakunnankatu 39
 Kiinteistö Oy Porvoon Ratsumestarinkatu 3
 Kiinteistö Oy Primulan Herkkupaja
 Kiinteistö Oy Quartetto Gongi
 Kiinteistö Oy Rajalla
 Kiinteistö Oy Rajasampaanranta 2
 Kiinteistö Oy Salmisaaren Liikuntakeskus
 Kiinteistö Oy Savonkatu 21
 Kiinteistö Oy Scanaine
 Kiinteistö Oy Seinäjoen Jalostajantie 3
 Kiinteistö Oy Seinäjoen Puskantie 13
 Kiinteistö Oy Seinäjoen Rengastie 4
 Kiinteistö Oy Sinihelmi
 Kiinteistö Oy Sompasaaren Tukoeka
 Kiinteistö Oy Spektrin Trio

Kiinteistö Oy Suometsänkaari 2
Kiinteistö Oy Tampereen Harjuntausta 7
Kiinteistö Oy Tampereen Hyllilänkatu 17
Kiinteistö Oy Tampereen Kalevanpaasi
Kiinteistö Oy Tarhaajantie 2
Kiinteistö Oy Tavastkulla
Kiinteistö Oy Teerivuorenkatu 28
Kiinteistö Oy Teerivuorenpuisto
Kiinteistö Oy Tekniikantie 4
Kiinteistö Oy Teräslautelanrinne
Kiinteistö Oy Tietotalo
Kiinteistö Oy Tilkan Paletti
Kiinteistö Oy Turun Aninkaistenkatu 13
Kiinteistö Oy Vaasan Huvilatie 2
Kiinteistö Oy Vaasan Monopol Fastighets Ab
Kiinteistö Oy Vaasan Producta I
Kiinteistö Oy Vaasan Sampotalo
Kiinteistö Oy Vantaa Jokiniementie 31
Kiinteistö Oy Vantaan Martintalo
Kiinteistö Oy Vantaan Tasetie 8
Kiinteistö Oy Varmantalo
Kiinteistö Oy Vierumäen Portti
Kiinteistö Oy Vääksyntie 4
Old Mill Oy
Osakevarma Oy
Oy Ässäkeskus Ab
Pitäjänmäen Kiinteistöt Oy
P-Turkuparkki Oy
Saimaan Kylpyläkiinteistöt Oy
Tampereen Kiinteistö Invest Oy
Tieto Esy Oy
Upper Limit Oy
Vaasa Hitec Park Oy
Valtamaat Osakeyhtiö
Ässäparkki Oy

Konsernista poistui kertomusvuonna 10 kiinteistöyhtiötä:

Asunto Oy Helsingin Kivihaanrinne
Kiinteistö Oy Ahtialan Liiketalo
Kiinteistö Oy Friisikeskus
Kiinteistö Oy Iisalmen Satamakatu 10-12
Kiinteistö Oy Kangasalan Vihervarpu
Kiinteistö Oy Olarinluoma 9
Kiinteistö Oy Tarhaajantie 5
Kiinteistö Oy Vantaan Rasti
Vaasa Tekno Park Oy
Kiinteistö Oy Vantaan Sarkatie 1

Konserniin sisältyvät lisäksi seuraavat 19 osakkuusyhtiötä:

Kamreerintien Pysäköintitalo Oy
Kiinteistö Oy Elocinkulma 1
Kiinteistö Oy Karkkilan Sähkökiinteistö
Kiinteistö Oy Liikejalava
Kiinteistö Oy Pynikin Parkki
Kiinteistö Oy Selloparkki
Kiinteistö Oy Suursuon Ostoskeskus
Martinparkki Oy
NV Kiinteistösijoitus Oy
Näkin Pihapuistikko II Oy
Oulun Lehmusparkki Oy
Poha-Pysäköinti Oy
Ruohoparkki Oy
SATO Oyj
Silta Oy
Spektri Business Oy
Spektri-Park Oy
Vakuutusosakeyhtiö Garantia
Vaasan Toripysäköinti Oy

Varman konsernitilinpäätökseen sisältyvät uusina osakkuusyhtiöinä:

Realia Holding Oy
Technopolis Oyj

Konsernista poistui kertomusvuonna 4 osakkuusyhtiötä:

As. Oy Espoon Rautiaisentie 21
As. Oy Helsingin Haapaniemenkatu 11
Kiinteistö Oy Puijonlaakson Palvelukeskus
Koivulan Liikekeskus Oy

Tuloslaskelman liitetiedot

Vakuutusmaksutulo

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Ensivakuutus				
TyEL:n mukainen perusvakuutus				
Työnantajan osuus	2 938,1	2 790,3	2 938,1	2 790,3
Työntekijän osuus	857,2	788,7	857,2	788,7
	3 795,2	3 579,0	3 795,2	3 579,0
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus				
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	6,7	7,8	6,7	7,8
	174,9	148,6	174,9	148,6
	3 976,8	3 735,3	3 976,8	3 735,3
Jälleenvakuutus				
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	0,0	0,0	0,0	0,0
Jälleenvakuuttajien osuus	3 976,9	3 735,3	3 976,9	3 735,3
	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1
Vakuutusmaksutulo ¹⁾	3 976,6	3 735,2	3 976,6	3 735,2
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista				
TyEL	14,8	13,8	14,8	13,8
YEL	1,6	1,6	1,6	1,6
	16,4	15,4	16,4	15,4

Maksetut korvaukset

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Ensivakuutus				
Maksettu eläkkeensaajille				
TyEL:n mukainen perusvakuutus	3 875,8	3 653,5	3 875,8	3 653,5
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	99,7	99,5	99,7	99,5
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	218,0	208,0	218,0	208,0
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	0,5	0,5	0,5	0,5
	4 194,0	3 961,4	4 194,0	3 961,4
Saatu vastuunjakokorvauksia ²⁾				
TyEL-eläkkeet	-74,2	-90,7	-74,2	-90,7
YEL-eläkkeet	-28,8	-37,9	-28,8	-37,9
Osuus työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta				
YEL:n valtion osuus	-154,7	-159,9	-154,7	-159,9
VEKL:n valtion korvaus	-11,5	-19,8	-11,5	-19,8
	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
	-269,2	-308,4	-269,2	-308,4
Jälleenvakuutus				
	0,0	0,0	0,0	0,0
	3 924,7	3 653,0	3 924,7	3 653,0
Korvaustoiminnon hoitokulut	34,2	25,1	34,2	25,1
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut ³⁾	7,7	6,0	7,7	6,0
Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta	3 966,6	3 684,1	3 966,6	3 684,1
Jälleenvakuuttajien osuus	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1
Maksetut korvaukset yhteensä	3 966,5	3 684,1	3 966,5	3 684,1

¹⁾ Luottotappioilla vähennettynä

²⁾ Maksettuihin/saattuihin vastuunjakokorvauksiin ei sisällytetä osuutta työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta, palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta, osuutta YEL:n valtion osuudesta eikä VEKL:n korvausta.

³⁾ Vuosina 2000-2011 Varman vakuutusmaksutuloon sisältyvät työkyvyttömyysriskin hallintaosat olivat yhteensä 57 miljoonaa euroa, joista työhyvinvointihankkeisiin käytettiin osana korvauskuluja 93 prosenttia. Vuonna 2011 hallintaosat olivat 5,3 miljoonaa euroa ja siirto korvauskuluihin oli 7,7 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Osinkotuotot	0,5	0,5		
Korkotuotot	0,0			
	0,5	0,5	0,0	
Tuotot sijoituksista osakkuusyhtiöihin				
Osinkotuotot	8,3	4,6		
	8,3	4,6		
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Osinkotuotot	0,1	0,2		0,2
Korkotuotot				
Konserniyhtiöt	40,1	33,4		
Muut			0,5	0,6
Muut tuotot	294,1	289,2	317,0	310,6
	334,3	322,6	317,4	311,2
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	436,7	347,3	436,9	347,5
Korkotuotot	348,1	439,3	348,1	439,3
Muut tuotot	1 307,4	1 283,1	1 307,4	1 283,0
	2 092,3	2 069,7	2 092,4	2 069,8
	2 435,3	2 397,4	2 409,8	2 381,2
Arvon alentumisten palautukset				
	163,6	640,0	163,6	640,0
Myyntivoitot	1 477,3	1 240,8	1 485,8	1 245,1
Yhteensä	4 076,3	4 278,3	4 059,3	4 266,4
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista				
	-176,2	-159,3	-84,4	-79,7
Kulut muista sijoituksista				
	-1 177,9	-1 660,5	-1 177,9	-1 660,5
Korkokulut				
	-1,5	-2,1	-1,5	-2,1
	-1 355,6	-1 821,9	-1 263,7	-1 742,2
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset				
	-915,0	-425,9	-905,1	-414,1
Rakennusten suunnitelmapoistot				
	-20,1	-22,0	-108,8	-110,0
	-935,1	-447,9	-1 013,8	-524,1
Myyntitappiot				
	-1 836,0	-871,4	-1 836,0	-871,4
Yhteensä	-4 126,6	-3 141,1	-4 113,5	-3 137,6
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	-50,4	1 137,2	-54,2	1 128,8

Tuloslaskelman erä "Liikekulut"

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	1,9	1,6	1,9	1,6
Muut vakuutusten hankintamenot	6,0	10,8	6,0	10,8
	7,9	12,3	7,9	12,3
Vakuutusten hoitokulut				
	35,1	41,8	35,1	41,8
Hallintokulut				
Lakisääteiset maksut				
ETK:n kustannusosuus	11,4	12,8	11,4	12,8
Oikeushallintomaksu	0,9	0,8	0,9	0,8
Finanssivalvonnan valvontamaksu	0,7	0,8	0,7	0,8
	13,0	14,4	13,0	14,4
Muut hallintokulut				
	16,1	14,4	16,1	14,4
	72,1	82,9	72,1	82,9

Kokonaisliikekulut toiminnoittain

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnon hoitokulut	34,2	25,1	34,2	25,1
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	7,7	6,0	7,7	6,0
	41,9	31,1	41,9	31,1
Liikekulut				
	72,1	82,9	72,1	82,9
Sijoitustoiminnan hoitokulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	5,9	5,9	5,9	5,9
Kulut muista sijoituksista	16,0	11,9	16,0	11,9
	21,9	17,9	21,9	17,9
Kokonaisliikekulut yhteensä				
	135,9	132,0	135,9	132,0

Henkilöstökulut

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Palkat ja palkkiot	39,5	36,9	39,5	36,9
Eläkekulut	7,0	6,7	7,0	6,7
Muut henkilösivukulut	5,0	5,0	5,0	5,0
Yhteensä	51,6	48,5	51,6	48,5

Johdon palkat ja palkkiot

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1,0	1,0	1,0	1,0
Hallitusten jäsenet ja varajäsenet	0,4	0,4	0,4	0,4
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	1,5	1,5	1,5	1,5
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	588	601	701	720

Toimitusjohtaja Matti Vuorian palkka ja luontaisedut olivat 789 914 euroa. Toimitusjohtaja Vuoria jatkaa tehtävässään vuoden 2013 loppuun asti ja jää eläkkeelle täyttäessään 63 vuotta maaliskuussa 2014. Toimitusjohtajalle otetun vapaaehtoisen lisäeläkevakuutuksen mukainen eläke-etuus on 60 prosenttia lisäeläkkeen eläkepalkasta, jonka perustana on kaksi keskimmäistä neljän viimeisen vuoden ansioista. Lisäeläkevakuutus ei kerrytä lisäeläkettä toimitusjohtajan täytettyä 60 vuotta 14.3.2011. Toimitusjohtajan sijaisen Hannu Tarvosen palkka ja luontaisedut olivat 251 719 euroa. Hannu Tarvosen eläkeikä on 60 vuotta ja hänen eläkkeensä on 66 prosenttia laskennallisesta eläkepalkasta.

Tilintarkastajien palkkiot

1.1.-31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastuspalkkiot	0,2	0,3	0,2	0,3
Veroneuvonta	0,1	0,1	0,1	0,1
Muut palkkiot	0,1	0,1	0,1	0,1
Ernst & Young Oy				
Veroneuvonta	0,1	0,0	0,1	0,0

Tuloverot

Laskennallista verovelkaa tai -saatavaa tilinpäätössiirtojen kertymästä tai muista väliaikaisista eroista kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välillä ei ole merkitty taseeseen, koska näiden laskennallisten verovelkojen tai -saamisten realisoitumista ei voida pitää lakisäateistä eläkevakuuttamista harjoittavan yhtiön ja sen konsernin tilinpäätöksessä todennäköisenä.

Taseen liitetiedot

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, emoyhtiö

31.12., milj. €	Jäljellä oleva hankintameno 2011	Kirjanpito- arvo 2011	Käypä arvo 2011	Jäljellä oleva hankintameno 2010	Kirjanpito- arvo- 2010	Käypä arvo 2010
Kiinteistösjoitukset						
Kiinteistöt	505,5	522,1	696,7	534,5	551,1	725,5
Konserniyhtiöosakkeet	1 488,7	1 488,7	2 053,3	1 449,0	1 449,0	1 940,6
Muut kiinteistöosakkeet	29,7	29,7	32,8	36,2	36,2	38,2
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	909,2	909,2	909,2	829,1	829,1	829,1
Saamiset kiinteistöyhtiöiltä	291,4	291,4	291,4	423,9	423,9	423,9
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Lainasaamiset				0,1	0,1	0,1
Sijoitukset osakkuusyrittäksissä						
Osakkeet ja osuudet	175,5	175,5	325,8	117,0	117,0	219,9
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	11 081,9	11 081,9	13 410,9	13 850,6	13 850,6	17 233,9
Rahoitusmarkkinavälineet	10 477,2	10 477,2	11 067,8	7 432,7	7 432,7	7 733,2
Kiinnelainasaamiset	611,5	611,5	611,5	748,8	748,8	748,8
Muut lainasaamiset	2 248,9	2 248,9	2 250,1	2 892,5	2 892,5	2 903,3
Talletukset	65,0	65,0	65,0	280,0	280,0	280,0
Muut sijoitukset	-4,4	-4,4	-0,8	-14,8	-14,8	1,1
	27 884,6	27 901,1	31 717,9	28 583,8	28 600,4	33 081,7
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
- korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta	-106,7			-36,4		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		16,6			16,6	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			3 816,7			4 481,3

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, konserni

31.12., milj. €	Jäljellä oleva hankintameno 2011	Kirjanpito- arvo 2011	Käypä arvo 2011	Jäljellä oleva hankintameno 2010	Kirjanpito- arvo- 2010	Käypä arvo 2010
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	3 101,5	3 118,0	3 944,0	3 123,3	3 139,9	3 953,8
Muut kiinteistöosakkeet	31,3	31,3	32,8	36,2	36,2	38,2
Saamiset kiinteistöyhtiöiltä						
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	0,8	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Lainasaamiset				0,1	0,1	0,1
Sijoitukset osakkuusyhteisöissä						
Osakkeet ja osuudet	206,7	206,7	325,8	137,2	137,3	216,6
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	11 097,0	11 097,0	13 425,9	13 865,7	13 865,7	17 248,9
Rahoitusmarkkinavälineet	10 477,2	10 477,2	11 067,8	7 432,7	7 432,7	7 733,2
Kiinnelainasaamiset	611,5	611,5	611,5	748,8	748,8	748,8
Muut lainasaamiset	2 248,9	2 248,9	2 250,1	2 892,5	2 892,5	2 903,3
Talletukset	65,0	65,0	65,0	280,0	280,0	280,0
Muut sijoitukset	-4,4	-4,4	-0,8	-14,8	-14,8	1,1
	27 835,5	27 852,1	31 723,0	28 502,5	28 519,1	33 124,7
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
- korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta						-36,4
	-106,7					
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonorotuksia		16,6			16,6	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			3 870,9	4 605,6		

Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyhteisöissä, emoyhtiö

31.12.2011, milj. €

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

Hankintameno 1.1.	4,3
Hankintameno 31.12.	4,3

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Hankintameno 1.1.	0,1
Vähennykset	-0,1
Hankintameno 31.12.	0,0

Osakkeet ja osuudet osakkuusyhteisöissä

Hankintameno 1.1.	117,0
Lisäykset	58,5
Hankintameno 31.12.	175,5

31.12.2011	Kotipaikka	osakkeista	Osuus kaikista äänistä	Kirjanpitoarvo milj. €
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä				
Tieto Esy Oy	Helsinki	14,4 %	50,1 %	0,9
Osakevarma Oy	Helsinki	100,0 %	100,0 %	3,3
				4,3
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt				1 487,1

31.12.2011	Kotipaikka	osakkeista	Osuus kaikista äänistä	Kirjanpitoarvo milj. €
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhteisöissä				
NV Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	45,0 %	45,0 %	0,0
Realia Holding Oy	Helsinki	20,6 %	20,6 %	7,6
SATO Oyj	Helsinki	39,9 %	39,9 %	110,4
Silta Oy	Helsinki	43,5 %	43,5 %	1,3
Technopolis Oyj	Oulu	24,1 %	24,1 %	47,9
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	Helsinki	30,5 %	30,5 %	8,4
				175,5
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt				11,4

Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrityksissä, konserni

31.12.2011, milj. €

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

Hankintameno 1.1.	0,8
Hankintameno 31.12.	0,8

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Hankintameno 1.1.	0,1
Vähennykset	-0,1
Hankintameno 31.12.	0,0

Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä

Hankintameno 1.1.	137,3
Lisäykset	70,8
Vähennykset	-1,3
Hankintameno 31.12.	206,7

31.12.2011	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	Kirjanpitoarvo milj. €
------------	------------	------------------------------	---------------------------	---------------------------

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

Tieto Esy Oy	Helsinki	14,4 %	50,1 %	0,8
				0,8

31.12.2011	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	Kirjanpitoarvo milj. €
------------	------------	------------------------------	---------------------------	---------------------------

Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä

NV Kiinteistösjointus Oy	Helsinki	45,0 %	45,0 %	0,1
Realia Holding Oy	Helsinki	20,6 %	20,6 %	6,8
SATO Oyj	Helsinki	39,9 %	39,9 %	138,5
Silta Oy	Helsinki	43,5 %	43,5 %	2,6
Technopolis Oyj	Oulu	24,1 %	24,1 %	50,5
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	Helsinki	30,5 %	30,5 %	8,3
				206,7

Asunto- ja kiinteistöyhtiöt				23,2
-----------------------------	--	--	--	------

Kiinteistösijoitusten muutokset

31.12.2011, milj. €	Emoyhtiö Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Emoyhtiö Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Konserni Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Konserni Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	2 351,8	1 252,9	4 116,0	
Lisäykset	166,4	77,7	250,8	
Vähennykset	-134,6	-128,3	-202,4	
Hankintameno 31.12.	2 383,6	1 202,3	4 164,4	
Kertyneet poistot 1.1.	-167,2		-815,2	
Myytyjen kohteiden kertyneet poistot	7,7		23,0	
Tilikauden poistot	-20,1		-101,9	
Kertyneet poistot 31.12.	-179,5		-894,0	
Arvonalentumiset 1.1.	-165,0		-141,3	
Myytyjen kohteiden arvonalentumiset	13,0		6,7	
Tilikauden arvonalentumiset	-20,7		-14,1	
Arvonalentumisten palautukset	11,6		11,1	
Arvonalentumiset 31.12.	-161,1		-137,6	
Arvonkorotukset 1.1.	16,6		16,6	
Arvonkorotukset 31.12.	16,6		16,6	
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 059,6	1 202,3	3 149,4	

Omassa käytössä olevat kiinteistösijoitukset

31.12.2011, milj. €	Emoyhtiö	Konserni
Jäljellä oleva hankintameno	90,9	90,9
Kirjanpitoarvo	90,9	90,9
Käypä arvo	100,4	100,4

Emoyhtiön muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet

31.12.2011	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo milj. €	Markkina- arvo milj. €	31.12.2011	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo milj. €	Markkina- arvo milj. €
Noteeratut osakkeet				YIT Oyj			
Kotimaiset				Muut			
Affecto Oyj	1,4	0,7	0,7	7,9	102,6	123,5	
Ahlstrom Oyj	3,3	19,2	19,2		0,7	0,8	
Aktia Pankki Oyj	4,0	13,1	13,1	Kotimaiset yhteensä			
Alma Media Oyj	9,5	31,1	44,2		2 684,1	3 608,4	
Amer Sports Oyj	5,8	50,0	63,3	Ulkomaiset			
Aspo Oyj	1,7	1,0	3,6	Alankomaat			
Atria Oyj	2,7	4,6	4,6	Akzo Nobel N.V.	0,0	3,1	3,1
Basware Oyj	4,1	8,7	8,7	ASM Lithography Holdings N.V.	0,0	0,8	1,1
CapMan Oyj	4,4	3,7	3,7	Boussard & Gavaudan Holding Ltd	8,4	46,0	46,0
Cargotec Oyj	2,2	32,5	32,5	Elsevier N.V.	0,0	0,9	0,9
Componenta Oyj	5,6	3,3	3,3	ING Groep N.V.	0,0	1,9	2,0
Comptel Oyj	4,8	2,5	2,5	Koninklijke KPN N.V.	0,0	2,7	2,7
Cramo Oyj	0,2	0,5	0,5	Koninklijke Philips Electronics N.V.	0,0	2,2	2,4
Digia Oyj	3,6	1,8	1,8	Mittal Steel Company N.V.	0,0	2,7	2,8
Efore Oyj	4,0	1,2	1,2	Royal Dutch Shell Plc	0,0	9,5	11,5
Elisa Oyj	5,5	112,5	148,5	Unilever N.V.	0,0	10,8	11,4
Etteplan Oyj	4,1	1,8	1,8	Belgia			
Finnair Oyj	0,5	1,4	1,4	Anheuser-Busch InBev N.V.	0,0	4,5	4,7
Fiskars Oyj Abp	3,0	24,9	34,3	Belgacom SA	0,0	1,5	1,5
Fortum Oyj	1,7	255,4	255,4	UCB SA	0,1	3,4	3,5
F-Secure Oyj	8,1	25,7	25,7	Umicore N.V.	0,0	1,0	1,0
Glaston Oyj Abp	8,9	4,2	4,2	Bermuda			
HKScan Oyj	6,8	21,2	21,2	Archer Ltd	1,3	10,2	10,2
Honkarakenne Oyj	4,3	0,6	0,7	Caymansaaret			
Huhtamäki Oyj	0,4	3,8	4,1	Polarcus Ltd	4,4	7,4	7,4
Kemira Oyj	7,5	101,7	106,1	Espanja			
Kesko Oyj	1,1	16,7	29,2	Banco Santander S.A.	0,0	3,5	3,5
Kesla Oyj	4,4	0,9	0,9	Repsol YPF S.A.	0,0	5,9	6,8
Konecranes Oyj	4,6	42,6	42,6	Irlanti			
Kone Oyj	0,7	21,7	69,7	CRH Plc	0,0	0,8	0,8
Lassila & Tikanoja Oyj	2,9	12,7	12,8	Kerry Group Plc	0,0	1,8	2,0
Lemminkäinen Oyj	3,7	11,2	13,5	Iso-Britannia			
Marimekko Oyj	4,8	3,4	3,8	Afren Plc	0,1	1,0	1,0
Metso Oyj	3,4	146,1	146,7	Aggreko Plc	0,1	7,1	8,3
M-real Oyj	4,9	21,5	21,5	AMEC Plc	0,1	2,7	2,7
Neste Oil Oyj	2,3	45,1	45,1	Anglo American Plc	0,0	5,6	5,7
Nokian Renkaat Oyj	7,4	156,7	238,0	Antofagasta plc	0,0	2,0	2,1
Nokia Oyj	1,1	150,8	150,8	Astra Zeneca Group Plc	0,0	5,9	6,0
Nordic Aluminium Oyj	5,2	2,1	6,3	Barclays Bank Plc	0,0	2,1	2,1
Okmetic Oyj	2,8	1,6	2,3	BHP Billiton Plc	0,0	8,7	8,7
Olvi Oyj	0,4	1,1	1,2	BowLewen Plc	0,4	0,9	0,9
Oriola-KD Oyj	4,2	11,5	11,5	British Gas Plc	0,0	11,2	12,4
Outokumpu Oyj	0,4	3,9	3,9	British Sky Broadcasting Plc	0,0	0,8	0,9
Outotec Oyj	3,7	24,4	60,7	Britvic Plc	0,2	1,5	1,5
PKC Group Oyj	2,7	4,4	6,6	BT Group Plc	0,0	3,3	3,5
Pohjola Pankki Oyj	0,6	13,3	13,3	Burberry Group Plc	0,0	0,7	0,7
Ponsse Oyj	1,4	1,6	2,7	Cairn Energy Plc	0,0	2,2	2,2
Pöyry Oyj	4,7	15,0	15,0	Capita Group Plc	0,0	1,1	1,1
Raisio Oyj	1,7	6,7	6,7	Centrica Plc	0,0	5,1	5,2
Ramirent Oyj	7,2	42,5	42,5	Croda International Plc	0,1	2,2	2,2
Rautaruukki Oyj	2,5	24,9	24,9	Diageo Plc	0,0	8,9	9,9
Sampo Oyj	8,5	380,7	911,2	Essar Energy Limited	0,0	0,8	0,8
Sanoma Oyj	1,6	22,4	22,4	GKN Plc	0,0	0,6	0,6
Sievi Capital Oyj	1,0	1,1	1,1	GlaxoSmithKline Plc	0,0	11,4	12,2
Sponda Oyj	10,3	90,4	90,4	Hammerson Plc	0,0	0,6	0,6
SRV Yhtiöt Oyj	1,2	1,7	1,7	HSBC Holding Plc	0,0	8,5	8,5
Stockmann Oyj Abp	4,7	40,1	40,1	IMI Plc	0,0	1,1	1,1
Stonesoft Oyj	2,7	1,4	1,5	International Power Plc	0,0	1,9	2,0
Stora Enso Oyj	2,0	78,7	78,7	Lloyds TSB Group Plc	0,0	1,4	1,4
Suominen Yhtymä Oyj	9,1	8,8	8,8	Man Group Plc	0,1	3,8	3,8
Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj	8,6	32,5	52,3	Pearson Plc	0,0	4,8	5,0
Teleste Oyj	2,8	1,5	1,5	Prudential Plc	0,1	10,7	10,7
Tieto Oyj	4,0	31,4	31,4	Reckitt Benckiser Group Plc	0,0	13,3	13,3
Tiimari Oyj Abp	9,4	4,2	4,2	Rockhopper Exploration Plc	0,5	4,4	4,8
Tikkurila Oy	8,6	48,7	48,7	Rolls-Royce Holdings Plc	0,1	7,4	8,6
Trainers House Oyj	4,6	0,6	0,6	SABMiller plc	0,0	5,1	5,4
UPM-Kymmene Oyj	3,1	139,4	139,4	Shire Plc	0,1	7,3	8,3
Uponor Oyj	7,1	35,2	35,2	Smith & Nephew Plc	0,0	0,8	0,9
Vaaho Group Oyj	4,0	0,7	0,7	SOCO International Plc	0,1	1,7	1,7
Vaisala Oyj	2,0	5,8	5,8	Standard Life Plc	0,0	2,3	2,3
Wulff-Yhtiöt Oyj	6,8	0,9	0,9	The Sage Group Plc	0,0	1,3	1,8
Wärtsilä Oyj Abp	5,2	144,7	228,9	Tullow Oil plc	0,0	5,4	5,8
				Weir Group Plc	0,2	7,2	8,1
				Vodafone Group Plc	0,0	14,9	15,8

31.12.2011	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo milj. €	Markkina- arvo milj. €	31.12.2011	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo milj. €	Markkina- arvo milj. €
Volga Gas Plc	0,9	0,6	0,6	Skanska AB	0,1	3,0	3,2
Wolseley Plc	0,0	1,4	1,5	SKF Ab	0,0	2,2	2,4
WPP Group Plc	0,0	0,8	0,8	Svenska Cellulosa AB	0,0	4,3	4,6
Xstrata Plc	0,0	3,2	3,2	Tele2 AB	0,2	10,5	11,4
Israel				Telefonaktiebolaget LM Ericsson	0,0	7,9	7,9
Teva Pharmaceutical Industries Ltd	0,0	1,3	1,3	TeliaSonera AB	0,0	3,9	4,1
Italia				Volvo AB	0,0	4,1	4,1
Davide Campari - Milano S.p.A.	0,1	1,5	1,5	Ångpanneforeningen AB	0,5	1,3	2,0
Eni S.p.A.	0,0	10,0	10,0	Saksa			
Saipem S.p.A.	0,0	1,6	1,6	Adidas-Salomon AG	0,0	2,4	2,5
Unicredit S.p.A.	0,0	1,0	1,0	Allianz SE	0,0	9,0	9,0
Itävalta				Basf SE	0,0	8,6	9,4
Telekom Austria AG	0,0	1,4	1,4	Bayer AG	0,0	5,3	5,4
Jersey C.I.				Bayerische Motoren Werke AG	0,0	2,3	2,3
Black Earth Farming Ltd	1,5	3,0	3,0	Beiersdorf AG	0,0	2,1	2,2
Heritage Oil Ltd	0,2	1,4	1,4	Bilfinger Berger SE	0,2	4,9	5,6
Petrofac Ltd	0,0	1,7	1,7	Commerzbank AG	0,0	1,3	1,3
Norja				Continental AG	0,0	0,6	0,6
BW Offshore Ltd	0,1	1,2	1,2	DaimlerChrysler AG	0,0	4,8	4,8
Det Norske Oljeselskap ASA	1,1	9,8	14,8	Deutsche Telekom AG	0,0	7,4	7,4
Dolphin Group ASA	4,5	4,1	4,8	Deutsche Bank AG	0,0	7,7	7,9
Hoegh LND Holdings Ltd.	1,6	3,8	5,0	Deutsche Boerse AG	0,1	4,9	4,9
Orkla ASA	0,2	11,5	11,5	Deutsche Post AG	0,1	8,1	8,9
Pacific Drilling SA	1,0	13,6	13,6	E.On AG	0,0	6,3	6,3
Panoro Energy ASA	4,0	5,1	5,1	Fresenius SE & Co KGaA	0,0	1,8	1,8
Petroleum Geo-Services ASA	0,9	16,0	16,8	GEA Group AG	0,0	1,8	2,0
Prospector Offshore Drilling SA	4,6	3,3	3,3	Henkel AG and Co	0,0	2,2	2,2
SD Standard Drilling Plc	1,6	3,8	3,8	Hochtief AG	0,1	2,9	2,9
Sevan Drilling ASA	3,9	8,6	8,6	Linde AG	0,0	5,6	6,7
Sparebank 1 SR Bank ASA	1,2	7,9	7,9	MTU Aero Engines Holding AG	0,2	3,8	3,9
Storebrand ASA	1,8	32,7	32,7	Münchener Rückversicherungs- Gesellschaft AG	0,0	7,6	7,6
Telenor ASA	0,0	1,2	2,0	Porsche Automobil Holding SE	0,0	1,0	1,0
TGS Nopec Geophysical Company ASA	0,5	9,1	9,5	Rhoen-Klinikum AG	0,1	1,4	1,4
Tomra Systems ASA	0,4	1,9	3,0	RWE AG	0,0	2,7	2,7
Portugali				SAP AG	0,0	5,2	6,1
Galp Energia, SGPS, S.A.	0,0	2,3	2,3	Siemens AG	0,0	9,6	9,6
Ranska				Volkswagen AG	0,0	2,3	2,3
Air Liquide S.A.	0,0	1,3	1,4	Sveitsi			
AXA S.A.	0,0	2,3	2,3	ABB Ltd	0,0	7,0	7,0
BNP Paribas S.A.	0,0	4,0	4,0	Compagnie Financiere Richemont AG	0,0	3,7	3,9
Cap Gemini S.A.	0,0	0,7	0,7	Credit Suisse Group AG	0,0	3,6	3,6
Compagnie de Sain-Gobain S.A.	0,0	3,1	3,1	Kuehne and Nagel International AG	0,1	7,4	7,7
Compagnie Generale des Etablisse- ments Michelin	0,0	1,3	1,3	Nestle SA	0,0	18,6	20,1
Danone Group	0,0	5,6	5,9	Novartis AG	0,0	13,7	14,8
Essilor International S.A.	0,0	2,4	2,6	Roche Holding AG- Genusschein	0,0	23,3	25,2
France Telecom S.A.	0,0	0,6	0,6	Swatch Group	0,0	2,7	2,9
GDF Suez	0,0	5,6	5,6	Syngenta AG	0,0	5,4	5,9
LOreal S.A.	0,0	3,1	3,2	UBS AG	0,0	4,6	4,6
Louis Vuitton Moet Hennessy S.A.	0,0	7,4	7,6	Tanska			
Pernod-Ricard S.A.	0,0	3,3	3,6	Carlsberg A/S	0,0	2,6	2,7
PSA Peugeot Citroën	0,0	1,3	1,3	Coloplast A/S	0,0	2,2	2,2
Remy Cointreau S.A.	0,1	1,4	1,6	H. Lundbeck A/S	0,1	1,5	1,5
Renault S.A.	0,0	0,9	0,9	Novo Nordisk A/S	0,0	3,9	4,0
Sanofi-Aventis S.A.	0,0	9,8	11,0	Sydbank A/S	0,1	0,7	0,7
Schneider Electri S.A.	0,0	2,8	2,8	William Demant Holding A/S	0,1	1,9	1,9
Societe Generale S.A.	0,0	1,8	1,8	Venäjjä			
Technip-Coflexip SA	0,0	1,7	1,8	Chelyabinsk Zinc Plant	1,8	2,1	2,1
Total SA	0,0	11,5	11,8	Inter-Regional Distribution Network Co North-West OJSC	2,9	4,2	4,2
Vinci SA	0,0	4,6	4,6	Inter-Regional Distribution Network Co Volga OAO	0,8	3,8	3,8
Vivendi SA	0,0	4,3	4,3	MRSK Centra	0,1	0,7	0,7
Ruotsi				Novolipetsk Steel NLMK	0,0	0,8	0,8
Alfa Laval AB	0,1	4,1	4,4	OGK-5-CLS	0,1	2,4	2,4
Atlas Copco AB	0,1	10,7	11,6	Sberbank	0,0	1,1	1,1
Atrium Ljungberg AB	0,4	4,2	4,6	Seligdar OJSC	3,2	8,3	8,3
Autoliv Inc	0,1	4,8	5,0	VTB Bank OJSC-GDR-REG	0,0	1,2	1,2
Electrolux AB	0,1	2,2	2,2				
Elekta AB	0,3	7,4	10,3				
Getinge AB	0,4	15,0	17,1				
Hennes & Mauritz AB	0,0	14,7	15,6				
Hexagon AB	0,0	2,0	2,0				
Hufvudstaden AB	1,6	26,7	26,9				
Nordea Bank AB	0,7	167,0	167,0				
Sandvik AB	0,0	2,2	2,4				

31.12.2011	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo milj. €	Markkina- arvo milj. €
Yhdysvallat			
Activision Blizzard Inc.	0,0	1,2	1,4
Goldman Sachs Group Inc	0,0	6,4	6,4
J.P.Morgan Chase Bank, N.A.	0,0	1,5	1,5
Morgan Stanley	0,0	3,4	3,4
Ocean Rig UDW Inc.	1,6	19,7	19,7
Wells Fargo Bank	0,0	1,5	1,6
Muut		6,6	7,8
Ulkomaiset yhteensä		1 145,9	1 198,0
Noteeratut osakkeet yhteensä		3 830,0	4 806,4

31.12.2011	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo milj. €	Käypä arvo milj. €
Noteeraamattomat			
Kotimaiset			
Ahlström Capital Oy	6,5	8,4	16,1
Arek Oy	18,0	2,5	2,5
Fingrid Oyj	12,2	13,6	60,8
Finnprotein Oy	13,3	4,3	4,3
GWS Staff Oy	15,9	1,4	1,4
Havator Group Oy	8,9	5,4	5,4
Holiday Club Resorts Oy	15,7	4,3	5,6
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	30,0	2,6	2,6
Kiitosimeon Oy	15,3	1,0	1,0
Kytäjä Golf Oy	3,8	1,2	1,2
Mediverkko Yhtymä Oy	8,2	1,5	3,2
Mervento Oy	18,7	6,0	6,0
Metsä Tissue Oyj	8,4	15,3	15,3
Tornator Oy	13,1	10,5	56,5
Vaasa Engineering Oy	8,7	3,1	3,1
Vierumäki Country Club Oy	17,2	0,6	0,6
VVO-yhtymä Oyj	16,0	38,5	63,8
Muut		0,3	0,3
Kotimaiset yhteensä		120,5	249,7

Ulkomaiset			
Alankomaat			
BenCo Insurance Holding B.V.	3,5	0,7	3,7
Caymansaaret			
Fir Tree Special Opportunities SPC, Ltd	0,0	12,6	12,6
Luxemburg			
A.N. International S.à.r.l.	4,3	0,4	0,4
Yhdysvallat			
DBP Holding Corporation	0,0	0,5	0,9
Moelis & Company Holdings Feeder LP	0,0	9,6	10,9
Scitor Corporation	0,4	1,2	1,7
Slap Shot Holdings Corporation	0,0	1,4	3,2
SunGard Capital Corporation	0,6	7,6	7,6
Muut		0,5	0,5
Ulkomaiset yhteensä		34,4	41,5

Noteeraamattomat osakkeet yhteensä		154,9	291,2
---	--	--------------	--------------

Hedge-rahastosijoitukset			
1903 Offshore Debt Fund Ltd		59,2	82,5
Attara Ltd		26,7	26,7
Bayview Opportunity Offshore II a L.P.		55,4	60,3
Bayview Opportunity Offshore L.P.		51,4	80,2
Black River Commodity Multi-Strategy Fund Ltd		5,1	5,1
Blackstone First Avenue Offshore Fund Ltd		85,4	97,9
Blackstone Global Park Avenue Fund Ltd		77,5	87,8
Blackstone Market Opportunities OffshoreFund SPC		11,7	12,5
Blackstone Select Opportunities Offshore Fund Ltd Class A1		193,0	222,1
Blackstone Strategic Equity Offshore Fund Ltd Class A1		1,5	1,5
Blackstone Value Recovery Offshore Fund Ltd		52,0	74,6
BlueMountain Equity Alternatives Fund, Ltd		53,1	68,4
BlueTrend Fund Limited Class B shares		75,1	108,1

31.12.2011	Kirjanpito- arvo milj. €	Käypä arvo milj. €
Boussard & Gavaudan Plc BGF EUR A	22,4	22,4
Capula Global Relative Value Fund Ltd E	59,8	93,1
Capula Special Opportunities Fund Limited	72,7	72,7
Capula Tail Risk Fund Limited EUR Class S	55,0	64,7
CarVal Global Value Fund B L.P. Class P Distressed	170,3	227,3
Credit Distressed Blue Line Offshore Fund, Ltd Class A	7,6	13,0
CS Iris V Fund Limited	59,4	66,4
Dabroes Offshore Investment Fund Ltd	34,8	34,8
D.E.Shaw Composite International Fund	2,6	4,2
Dialectic Antithesis Offshore, Ltd	57,5	75,6
Dialectic Antithesis Opportunities Fund II L.P.	35,8	35,8
Double Black Diamond, Ltd	116,4	162,6
Element Capital Feeder Fund Ltd	54,6	129,5
Elliot International Ltd	122,3	181,9
Fir Tree International Value Fund Ltd	34,3	53,7
Five Mile Capital Partners II LP	34,2	34,2
Five Mile Capital Partners LLC	3,1	3,1
Glenview Capital Partners Ltd Class A Series 12	8,5	8,5
GoldenTree CLO Debt Recovery Fund, Ltd	3,6	6,9
Golden Tree Credit Opportunities D, Ltd	26,4	69,5
Golden Tree Distressed Debt Fund, Ltd	47,9	53,2
Golden Tree MultiStrategy, Ltd	4,9	5,9
Golden Tree Offshore Fund II Ltd	31,0	37,5
Golden Tree Offshore Fund Ltd	32,8	38,5
GSO Special Situations Overseas Fund Ltd	6,3	10,8
H/2 Credit Partners Ltd Class B Tranche 1, Class C Series 1	71,4	72,8
H/2 Special Opportunities II L.P.	12,5	14,3
H/2 Special Opportunities L.P.	22,9	38,5
H/2 Targeted Return Starategies I Ltd	8,3	14,5
Harbinger Capital Partners Offshore Fund II Ltd	5,0	5,0
Harbinger Capital Partners Special Situations Offshore Fund L.P.	16,7	16,7
Harbinger Class PE, L Holdings Cayman Ltd	4,4	4,4
HBK Offshore Fund II L.P.	147,4	180,8
King Street Capital, Ltd	57,6	80,2
Mortality Fund I	23,4	24,5
Newport Global Opportunities Fund L.P.	30,2	30,2
Oak Hill Credit Alpha Fund Ltd Class A	30,5	41,4
Ospraie Special Opportunities Ltd Class A20	19,9	26,9
OZ Asia Overseas Fund Ltd	3,3	3,3
OZ Europe Overseas Fund II Ltd	43,6	50,0
OZ Overseas Fund Ltd	15,2	21,4
Reservoir Capital Overseas Partners II L.P.	15,1	17,4
Scout Capital Long Term, Ltd	51,7	70,3
Selectinvest ARV MC Ltd Ser. P Q	2,6	2,9
Seneca Capital International SLV Ltd	2,5	2,5
Spinnaker Global Emerging Markets Fund Ltd Class I	52,2	52,2
Spinnaker Global Opportunity Fund Ltd Class I	49,9	52,5
SRM Global Fund Limited	5,7	5,7
The Canoyrn Value Realization Fund Ltd	29,8	38,6
Whippoorwill Distressed Opportunity Fund, Ltd	54,1	66,7
York Investment Limited Class A/1	23,4	35,0
ZAIS Empiricus Fund	54,0	54,0
ZAIS Financial Copr REIT	4,1	4,2
ZAIS Matrix VI-A Ltd	9,1	12,8
Zais Opportunity Fund Ltd B Series	29,4	47,1
ZAIS SerVertis Fund I Ltd	28,8	33,8
ZAIS Zephyr Offshore Feeder Fund A-2 Ltd	18,6	28,2
Muut	34,8	45,5
Hedge-rahastosijoitukset yhteensä	2 829,1	3 627,8

Kiinteistöpääomarahastot

Alinda Infrastructure Parallel Fund II L.P.	42,0	47,1
Alinda Infrastructure Parallel Fund I L.P.	41,5	43,8
Apollo European Real Estate Fund II Euro L.P.	9,0	9,0
Apollo European Real Estate Fund III L.P.	37,9	37,9
Arcus European Infrastructure Fund 1 L.P.	37,8	37,8
AXA European Real Estate Opportunity Fund II L.P.	16,8	16,8
Blackstone Real Estate Partners Europe III L.P.	16,0	17,6
Blackstone Real Estate Partners International II L.P.	25,6	25,6

	Kirjanpito- arvo milj. €	Käypä arvo milj. €		Kirjanpito- arvo milj. €	Käypä arvo milj. €
31.12.2011			31.12.2011		
CapMan Hotels RE Ky	6,4	8,2	Pääomarahastot		
CapMan RE I Ky	7,7	7,7	1903 Equity Fund L.P.	6,5	6,5
CapMan RE II Ky	2,0	2,4	Abingworth Bioventures III B L.P.	2,7	2,7
Captiva Capital Partners II S.C.A.	11,7	11,7	Access Capital Fund L.P. II B	6,2	6,2
Colony Investors VII, L.P.	9,5	9,5	Access Capital Fund L.P. II C	8,4	14,3
Colony Parallell Investors VIII, L.P.	19,3	19,3	AC Cleantech Growth Fund I KY	17,7	17,7
EPI Baltic I Oy	1,0	1,0	Alpha Private Equity Fund 4 - Elara CI L.P.	3,5	3,5
EPI Russia II Ky	21,1	28,2	Alpha Private Equity Fund 5 - JABBAH CI L.P.	16,9	25,3
EPI Russia I Ky	28,9	28,9	Altor Fund III L.P.	18,9	23,9
EQT Infrastructure No. 1 L.P.	29,3	31,9	Altor Fund II L.P.	17,0	19,6
Fairfield Aerium International SCA Class B	9,5	13,9	Amanda III Eastern Private Equity L.P.	2,1	2,6
ICECAPITAL Housing Fund II Ky	4,5	4,5	Apollo Investment Fund VII Euro Holdings, L.P.	34,1	45,3
ICECAPITAL Housing Fund I Ky	23,3	29,8	Armada Mezzanine Fund III Ky	3,4	3,5
ICECAPITAL Saint Petersburg Residential Fund I Ky	15,9	15,9	Auda II L.P.	8,1	8,7
Macquarie European Infrastructure Fund III L.P.	153,6	171,1	Auda Secondary II Feeder Fund L.P.	9,3	10,6
Macquarie European Infrastructure Fund II L.P.	98,9	101,0	Behrman Capital III L.P.	18,3	21,1
MGPA Asia Fund III L.P.	22,7	24,2	Behrman Capital IV L.P.	13,6	15,2
Moorfield Real Estate Fund II B L.P.	24,8	24,9	Blackstone Capital Partners IV L.P.	21,9	27,0
NV Property Fund I Ky	104,6	108,3	Blackstone Capital Partners VI L.P.	10,8	10,8
Sponda Fund II Ky	22,1	22,9	Blackstone Capital Partners V L.P.	67,2	67,2
The CIT Real Estate Limited Partnership	1,8	1,8	Blackstone Health Comm Partners A L.P.	1,3	1,3
Muut	1,9	4,5	Blackstone Mezzanine Partners II L.P.	11,0	11,0
Kiinteistöpääomarahastot yhteensä	847,1	907,0	Blackstone V Co-Investors L.P.	10,6	14,5
Korkorahastot			BlueRun Ventures, L.P.	11,4	11,4
H/2 TRS II CDO Holdings LTD Class A - Initial Series	62,2	103,4	CapMan Buyout IX Fund A L.P.	40,4	41,1
Korkorahastot yhteensä	62,2	103,4	CapMan Buyout VIII Fund A L.P.	17,1	17,1
Osakerahastot			CapMan Equity VII B L.P.	1,5	2,4
Aberdeen Global China Equity Fund	46,6	46,6	CapMan Life Science IV Fund L.P.	10,0	10,0
Aberdeen Global Latin American Equity Fund - Class E-2Acc	26,4	26,4	CapMan Public Market Fund FCP-SIF	13,8	15,1
Amundi Latin America Equity I7C Fund	25,3	25,3	CapMan Russia Fund L.P.	4,8	4,8
Avaron Emerging Europe Small Cap Fund B	9,4	9,4	CapMan Technology Fund 2007 L.P.	5,5	5,5
Babylon Class A initial series	3,8	4,5	CapVest Equity Partners II L.P.	15,0	16,1
Blakeney Investors Fund	23,4	38,9	Cognetas Fund II B L.P.	12,6	12,6
East Capital Bering Russia Fund Series Master	8,0	11,0	Crown Co-Investor L.P.	19,5	55,7
East Capital Bering Ukraine Fund Series R	3,5	3,5	CVC European Equity Partners IV L.P.	10,2	13,5
East Capital Financial Investors AB	17,2	17,2	CV Drie Partners II L.P.	21,4	23,0
EFG-Hermes Middle East and Developing Africa Fund Limited	9,4	9,4	Dutch Cable L.P.	14,6	27,6
Estonia Timberland Fund	8,5	9,5	Elbrus Capital Fund I L.P.	28,4	43,8
Fidelity Asian Special Situations Fund A ACC	54,0	54,0	EQT III ISS L.P.	10,0	12,9
Fidelity Emerging Asia Fund A ACC	25,8	25,8	EQT III UK No. 1 L.P.	10,4	10,4
FIM Russia osakerahasto kasvu	10,8	10,8	EQT IV No. 1 L.P.	36,0	38,3
FTIF Templeton Asian Growth Fund I	101,6	105,1	EQT VI No 1 L.P.	1,6	1,6
FTIF Templeton Asian Smaller Companies Fund	18,3	18,3	EQT V No 1 L.P.	37,8	45,8
GAM Star plc - China Equity Fund	26,6	26,6	Green Equity Investors IV L.P.	10,7	15,1
GS US Blend Equity Portfolio fund	80,7	87,5	Green Equity Investors V L.P.	25,5	31,0
Invesco PowerShares QQQ ETF	100,0	102,0	Hamilton Lane Co-Investment Fund II L.P.	31,1	41,4
iShares MSCI Australia Index ETF	47,3	50,5	Hamilton Lane Co-Investment Fund L.P.	49,8	49,8
iShares MSCI Korea ETF	71,2	72,8	Helmet SME Ventures II G Ky	0,7	0,7
iShares Russell 2000 Index Fund ETF	211,0	231,2	Industri Kapital 1997 L.P. I,IV	1,6	1,6
iShares S&P India Nifty 50 Index Fund ETF	24,4	24,4	Industri Kapital 2000 L. P. I, II, IV	6,5	6,5
Leopard Cambodia Equity Fund	4,3	4,3	Industri Kapital 2004 L.P. I	11,1	11,1
Martin Currie China Healthcare Partnership Master Fund LP	9,5	17,1	Industri Kapital 2007 L.P. III	37,0	40,3
Nomura Strategic Value Fund Class I	52,0	54,1	Inveni Secondaries Fund II	0,8	0,8
Nordea Venäjä A kasvu	23,5	23,5	Inveni Secondaries Fund II Ky	0,7	0,7
SEB Russia Fund	14,9	14,9	Kelso Investment Associates VIII, L.P.	30,0	30,0
Source Markets plc DJ Stoxx 600 Optimised Retail Source ETF	26,1	26,5	Kelso Investment Associates VII, L.P.	23,1	25,2
SPDR S and P 500 ETF	199,9	208,9	MB Equity Fund III Ky	7,3	9,5
SPDR S&P Emerging Asia Pacific ETF	28,6	28,6	MB Equity Fund IV Ky	7,0	7,0
SSgA Enhanced Emerging Markets Equity Fund	45,5	45,5	MBK Partners Fund II, L.P.	45,8	55,4
Taalritehdas Arvo Rein Osake A	2,9	2,9	MBK Partners, L.P.	26,9	39,9
Taalritehdas Lyydian Leijona Osake	8,0	9,8	MCP Co Invest L.P.	12,1	14,7
Turquoise Partners Limited Class D	24,0	31,7	Merlin Biosciences Fund L.P.	0,5	0,5
UBS Equity SICAV USA Growth	50,5	50,9	Mezzanine Management Fund IV A L.P.	13,1	14,9
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund	48,3	48,3	MML Capital Partners Fund V L.P.	1,7	1,7
Vanguard Institutional Index Fund Plus shares	319,0	428,8	Moelis Capital Partners Opportunity Fund I L.P.	49,2	53,8
Muut	0,0	0,0	MX International S.á r.l.	20,0	20,0
Osakerahastot yhteensä	1 810,1	2 006,4	Nokia Venture Partners II L.P.	3,3	3,3
			Nordic Mezzanine Fund III L.P.	3,0	3,0
			Nordic Mezzanine Fund II L.P.	1,7	3,2
			Onex Partners III L.P.	32,5	32,5
			Onex Partners II L.P.	22,2	25,3
			Permira Europe III L.P.2	15,6	15,6
			Permira Europe II L.P. 2	1,1	1,1

31.12.2011	Kirjanpito- arvo milj. €	Käypä arvo milj. €	31.12.2011	Kirjanpito- arvo milj. €	Käypä arvo milj. €
Permira Europe IV L.P.2	31,9	33,6	Konsernin osakeomistus poikkeaa emoyhtiöstä seuraavasti:		
Platinum Equity Capital Partners II, L.P.	47,3	58,1	Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan takuupääoma	3,3	3,3
Power Fund II Ky	4,9	4,9	Martinparkki Oy	2,4	2,4
Power Fund I Ky	1,3	7,6	Poha-Pysäköinti Oy	1,4	1,4
Profita Fund III Ky	5,9	5,9	Ruohoparkki Oy	3,3	3,3
QCP II Equity Investors GET L.P.	7,3	8,6	Vaasan Toripysäköinti Oy	2,3	2,3
Quadriga Capital Private Equity Fund III L.P.	26,9	26,9	Muut	2,4	2,4
Saw Mill Capital Partners, L.P.	10,1	10,4			
Selected Mezzanine Funds I Ky	5,0	5,2	Konserni yhteensä	11 106,0	13 633,7
Selected Private Equity Funds I Ky	4,3	4,6			
Sponsor Fund III Ky	9,1	9,1			
Sponsor Fund II Ky	2,5	6,2			
TCW Crescent Mezzanine Partners IV B L.P.	17,6	17,6			
TCW Crescent Mezzanine Partners V L.P.	38,9	47,7			
The Fourth Cinven Fund L.P.	34,6	37,5			
Warburg Pincus Private Equity IX, L.P.	44,8	72,6			
Warburg Pincus Private Equity VIII, L.P.	19,5	54,2			
Warburg Pincus Private Equity X, L.P.	93,4	100,7			
VSS Communications Parallel Partners IV, L.P.	26,9	26,9			
Muut	2,0	14,9			
Pääomarahastot yhteensä	1 557,4	1 876,4			
Rahastot yhteensä	7 106,1	8 521,1			
Emoyhtiö yhteensä	11 091,0	13 618,6			

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset, emoyhtiö

31.12.2011, milj. €	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	39,6	8,0	0,8	48,5
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-0,2	-0,7		-0,9
Lisäykset	6,1	0,4		6,5
Vähennykset		0,0		0,0
Hankintameno 31.12.	45,6	7,7	0,8	54,1
Kertyneet poistot 1.1.	-2,5	-3,1		-5,6
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	0,2	0,7		0,9
Tilikauden poistot	-1,9	-1,1		-3,0
Kertyneet poistot 31.12.	-4,2	-3,5		-7,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	41,4	4,3	0,8	46,5

Muihin pitkävaikutteisiin menoihin sisältyy vielä keskeneräisen eläkehakemusten käsittelyjärjestelmän uusimiseen liittyviä kuluja 34 725 560,11 euroa, joista ei ole tehty poistoja.

Konsernin luvut ovat samat kuin emoyhtiöllä.

Muiden lainasaamisten erittely vakuuden mukaan

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Pankkitakaus	1 089,3	1 485,2	1 089,3	1 485,2
Takausvakuutus	349,7	543,6	349,7	543,6
Muu vakuus	810,0	863,6	810,0	863,6
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	2 249,0	2 892,5	2 249,0	2 892,5

Eläkelainasaamisten yhteismäärä tase-erittäin

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		0,1		0,1
Kiinnelainasaamiset	514,6	641,7	514,6	641,7
Muut lainasaamiset	1 424,8	2 008,2	1 424,8	2 008,2
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	1 939,4	2 649,9	1 939,4	2 649,9

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Muut saamiset		0,3		0,3

Lähipiirilainat

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Konserniin kuuluville yhtiöille myönnettyt lainat	909,2	829,1		

Laina-aika on pääsääntöisesti enintään 15 vuotta.

Lainojen korko on sidottu pääsääntöisesti kiinteään korkoon tai perustekorkoon.

Johdannaiset

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Muut saamiset				
Ennakkomaksut optiosopimuksista	23,2	16,9	23,2	16,9
Siirtosaamiset				
Korkosaamiset johdannaisista	0,6	1,5	0,6	1,5
Muut velat				
Ennakkomaksut optiosopimuksista	10,9	1,6	10,9	1,6
Johdannaisten arvomuutokset	20,8	29,7	20,8	29,7
Siirtovelat				
Korkovelat johdannaisista	13,9	2,6	13,9	2,6

Velat saman konsernin yrityksille

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Muut velat	0,6	1,4	0,6	1,4

Vakuutustekninen vastuovelka

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Emoyhtiö 2010	Konserni 2011	Konserni 2010
Vakuutusmaksuvastuu				
Vastaiset eläkkeet	14 629,2	14 622,3	14 629,2	14 622,3
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 556,2	2 309,4	1 556,2	2 309,4
Ositettu lisävakuutusvastuu	73,7	89,0	73,7	89,0
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	-179,6	262,8	-179,6	262,8
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	16 079,5	17 283,5	16 079,5	17 283,5
Korvausvastuu				
Alkaneet eläkkeet	11 765,9	10 647,0	11 765,9	10 647,0
Tasoitumäärä	1 120,2	1 158,3	1 120,2	1 158,3
Korvausvastuu yhteensä	12 886,1	11 805,3	12 886,1	11 805,3
Vakuutustekninen vastuovelka yhteensä	28 965,6	29 088,8	28 965,6	29 088,8

Toimintapääoma, emoyhtiö

31.12., milj. €	2011	2010
Oma pääoma	93,8	89,4
Jaettavaksi esitetty takuupääoman korko	-0,7	-0,6
Omaisuu den käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	3 816,7	4 481,3
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 556,2	2 309,4
Aineettomat hyödykkeet	-41,4	-37,1
Tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettava osa	1 095,7	1 070,5
	6 520,4	7 912,9
Työeläkevakuutusyhtiölain 17 §:n toimintapääoman vähimmäismäärä ¹⁾	526,0	513,8
Runsasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuvetkaan sisältyvä tasoitusmäärä	1 120,2	1 158,3
Työeläkevakuutusyhtiölain 16 §:n mukainen toimintapääoma esitettyä siten, että siihen ei sisälly tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavaa osaa	5 424,7	6 842,4
Työeläkevakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärä esitettyä ilman lain 853/2008 mukaisia väliaikaisia huojennuksia vuosille 2008-2012	1 807,8	2 381,8

¹⁾ Laskettuna lain 853/2008 6 §:n mukaisesti

Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö

31.12., milj. €	2011	2010
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Johdannaiskaupan vakuudet	249,7	108,7

Johdannaissopimusten selvittämisen edellyttämiä annettuja käteisvakuuksia 249,7 milj. euroa sisältyy taseen rahat- ja pankkisaamiset -erään.

Oma pääoma

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011	Konserni 2011
Takuupääoma	11,9	11,9
Muut rahastot 1.1.	73,0	73,0
Siirto vuoden 2010 voitosta	3,6	3,6
Muut rahastot 31.12.	76,6	76,6
Edellisten tilikausien voitto/tappio	4,5	-61,8
Siirto varmuusrahastoon	-3,6	-3,6
Jaettu takuupääoman korkona	-0,6	-0,6
Siirto hallituksen käyttövaroihin	-0,1	-0,1
	0,3	-66,0
Tilikauden voitto	5,0	20,7
Oma pääoma yhteensä	93,8	43,2

Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011
Takuuosuuden omistajien osuus	
Takuupääoma	11,9
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	0,7
Vakuutusnottajien osuus	81,2
Yhteensä	93,8

Voitonjakokelpoiset varat

31.12., milj. €	Emoyhtiö 2011
Tilikauden voitto	5,0
Muu oma pääoma	
Muut rahastot	76,6
Edellisten tilikausien voitto	0,3
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	81,9

Takuupääoma

31.12.2011, milj. €	Lukumäärä	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	14	2,4	2,4
Sampo Oyj	57	9,6	9,6

Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö

31.12., milj. €		2011	2010
Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut			
Johdannaispimukset			
Suojaustarkoituksessa hankitut johdannaiset			
Valuuttajohdannaiset			
Terminisopimukset			
	kohde-etuuden arvo itseisarvona	23,1	1 576,5
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	-8,1	-1 567,7
	sopimusten käypä arvo	-0,9	20,1
Valuutanvaihtosopimukset			
	kohde-etuuden arvo itseisarvona	7 442,0	7 130,3
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	-7 401,6	-7 050,5
	sopimusten käypä arvo	-275,2	-67,0
Korkojohdannaiset			
Termini- ja futuurisopimukset			
	kohde-etuuden nimellisarvo itseisarvona	30,6	
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	39,4	
	sopimusten käypä arvo	0,8	
Optiosopimukset			
Ostetut	kohde-etuuden nimellisarvo itseisarvona	15,0	15,0
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	0,0	0,0
	sopimusten käypä arvo	0,0	0,0
Luottoriskijohdannaiset			
	kohde-etuuden nimellisarvo itseisarvona	504,7	735,8
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	39,0	-163,0
	sopimusten käypä arvo	1,6	-8,1
Valuuttajohdannaiset			
Optiosopimukset			
Ostetut	kohde-etuuden arvo itseisarvona	164,2	1 721,3
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	56,6	-5,0
	sopimusten käypä arvo	-2,0	-16,1
Asetetut	kohde-etuuden arvo itseisarvona	110,7	149,7
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	-4,1	-21,1
	sopimusten käypä arvo	0,0	0,8
Valuutanvaihtosopimukset			
	kohde-etuuden arvo itseisarvona	193,2	
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	193,1	
	sopimusten käypä arvo	0,9	
Osakejohdannaiset			
Termini- ja futuurisopimukset			
	kohde-etuuden arvo itseisarvona	202,0	0,2
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	-111,4	-0,0
	sopimusten käypä arvo	-2,6	0,9

31.12., milj. €		2011	2010
Optiosopimukset			
Ostetut	kohde-etuuden arvo itseisarvona	1 043,5	10,2
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	270,4	-1,7
	sopimusten käypä arvo	9,1	-0,4
Asetetut	kohde-etuuden arvo itseisarvona	102,5	
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	-6,9	
	sopimusten käypä arvo	4,6	
Muut johdannaiset			
Termiini- ja futuurisopimukset			
	kohde-etuuden arvo itseisarvona	142,1	1 019,0
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	111,6	1 019,0
	sopimusten käypä arvo	-2,3	15,1
Yhteensä	kohde-etuuden arvo itseisarvona	9 973,6	12 357,9
	kohde-etuuden riskikorjattu arvo	-6 822,1	-7 790,0
	sopimusten käypä arvo	-266,0	-54,6

Noteerattujen johdannaisten käyvät arvot on laskettu käyttäen pörssissä noteerattua hintaa. Muiden johdannaisten käyvät arvot perustuvat vastaavanlaisten noteerattujen sopimusten markkinahintoihin tai ulkopuolisten tahojen antamiin arvioihin käyvistä arvoista.

Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö

31.12., milj. €		2011	2010
Sijoitussitoumukset			
Pääomarahastot		1 034,6	1 200,0
Muut rahastot		352,8	485,9
Eläkevastuut			
Yhtiön vastuulla olevat eläkesitoumukset		1,2	1,2
Leasing- ja vuokravastuut			
Seuraavana vuonna erääntyvät		0,8	0,8
Myöhemminä vuosina erääntyvät		0,7	0,8
Muut vastuusitoumukset			
Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön Varman arvonlisäverovelvollisuusryhmään kuuluvat eFennia Oy, Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas, Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy, Tieto Esy Oy, Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia ja lisäksi edellä mainittujen yhtiöiden omistamat kiinteistöyhtiöt.			
Ryhmän jäsenet ovat yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilitettävästä arvonlisäverosta		6,1	
Kiinteistösijoitusten arvonlisäverövähennysten tarkistusvastuu		144,6	131,4
Arvopaperilainaus			
Joukkovelkakirjalainat			
Nimellisarvo		1 456,6	1 376,3
Jäljellä oleva hankintameno		1 541,9	1 542,5
Käypä arvo		1 625,5	1 557,5

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Lainaustoiminnan vastapuolena on säilytyspankki, Northern Trust Co. London, jolle lainaksi-ottajat asettavat vakuudet. Lainojen vakuutena on arvopapereita. Lainat ovat keskeytettävissä milloin tahansa.

Varman tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin

Työeläkevakuutusyhtiön tilinpäätöstä säätelevät laki työeläkevakuutusyhtiöistä, vakuutusyhtiöistä, kirjanpitolaki, osakeyhtiölaki, sosiaali- ja terveysministeriön asetus vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemista ja vastuuvelan kattamista koskeva laki sekä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamat laskuperusteet ja Finanssivalvonnan määräykset. IFRS-standardit eivät koske työeläkevakuutusyhtiötä.

Työeläkejärjestelmä on osittain rahastoiva järjestelmä. Tämä tarkoittaa muun muassa, että työeläkevakuutusyhtiön taseessa näkyvä vastuvelka on määrältään noin neljännes tilinpäätöshetkeen mennessä karttuneiden eläkkeiden pääoma-arvosta. Lisäksi lakisääteisessä eläkevakuutuksessa on yhteistakuujärjestelmä, jonka mukaan eläkelaitoksen joutuessa maksukyvyttömäksi työeläkejärjestelmä vastaa yhteisesti siitä, että vakuutettujen etuudet tulevat turvatuiksi.

Työeläkevakuutusyhtiön kirjanpitoarvoihin perustuva tuloslaskelma ja tase eivät kerro yhtiön taloudellista tulosta eivätkä taloudellista tilaa. Emoyhtiön tuloslaskelman nettotulos 5 (4) miljoonaa euroa määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön etukäteen vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Liitetiedot auttavat käsityksen muodostamisessa emoyhtiön taloudellisesta tilanteesta. Liitetiedoissa esitettävät tunnusluvut lasketaan emoyhtiön tilinpäätöksen perusteella toisin kuin listayrityksissä, joissa tunnuslukujen perustana on konsernitilinpäätös.

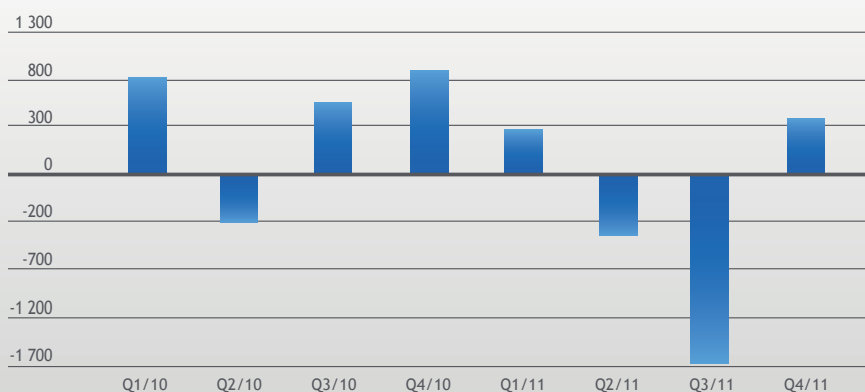
Vastuuvelkaan sisältyvät myös vakavaraisuutta kasvattava tulospuskurina oleva merkittävä osittamaton lisävakuutusvastuu, asiakas-hyvityksiin varattu ositettu lisävakuutusvastuu, työeläkeyhtiöiden osakkeiden arvon heilahteluja puskuroiva osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu sekä vakuutusyhtiölain mukainen tasoitusmäärä runsasvahinkoisten vuosien varalta. Vakavaraisuutta mittaavan toimintapääoman pääkomponentit ovat oma pääoma, osittamaton lisävakuutusvastuu, ja sijoitusten arvostuserot. Lisäksi määräaikaislainsäädännön mukaan osa tasausvastuusta rinnastetaan toimintapääomaan.

Yhtiön toiminnan liikekulut on jaettu tuloslaskelmassa ja tunnusluvuissa useille riveille. Käypien arvojen vaikutus sijoituksiin ja niiden tuloksiin esitetään liitetiedoissa. Työeläkeyhtiön ei tarvitse laskea piilevää verovelkaa ainakaan niin kauan kun sosiaali- ja terveysministeriön nettotuloksen vahvistava laskuperuste on voimassa. Laskuperusteesta johtuen työeläkeyhtiö ei voi hyödyntää täysimääräisesti verotuksessa osinkotuottojen verotonta osuutta tai aikaisemmin osinkoihin liittyneitä veronhyvityksiä. Työeläkeyhtiössä konsernitilinpäätöksen merkitys on lähinnä tekninen.

Liitetiedoissa verrataan sijoitustuottoja käyvin arvoin vastuuvellalle hyvitetävään korkoon, liikekuluja (ilman korvausmenoon ja sijoitustoiminnan kuluihin siirrettyjä kuluja) vakuutusmaksuihin sisältyvään hoitokustannustuloon ja omalla vastuulla olevaa korvausmenoa (Varmassa noin neljännes kokonaisuudesta) vastaavaan vakuutusmaksutuloon. Yhtiön kokonaistulokseksi kutsuttu, edellä mainitulla tavalla laskettu sijoitustoiminnan tulos, hoitokustannustulos ja vakuutusliikkeen tulos yhteenlaskettuna vastaavat suunnilleen tuloslaskelman tulosta käyvin arvoin.

Tilinpäätösinformaation läpinäkyvyyden parantamiseksi esitetään seuraavassa Varman emoyhtiön tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin samalla olennaisia eriä selventävästi ryhmitellen. Varman kokonaistulos oli vuonna 2011 -1 378 (2 054) miljoonaa euroa ja taseen loppusumma 33 055 (34 252) miljoonaa euroa.

Kokonaistulos vuosineljänneksittäin, milj. €

Tase käyvin arvoin, emoyhtiö

31.12., milj. €	2011	2010	2009
Vastaavaa			
Sijoitukset	31 852	33 190	29 928
Saamiset	1 157	1 019	692
Kalusto	46	43	31
	33 055	34 252	30 650
Vastattavaa			
Oma pääoma	93	89	85
Arvostuserot	3 775	4 444	2 314
Toimintapääomaan rinnastettava tasausvastuu	1 096	1 070	1 006
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 556	2 309	2 612
Toimintapääomaa yhteensä	6 520	7 913	6 017
Ositettu lisävakuutusvastuu (hyvityksiin)	74	89	61
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	-180	263	-211
Tasoituspääoma	1 120	1 158	1 016
Toimintapääomaan rinnastettava tasausvastuu	-1 096	-1 070	-1 006
Varsinainen vastuuvélka	26 395	25 269	24 312
Yhteensä	26 240	25 620	24 110
Muut velat	221	630	462
	33 055	34 252	30 650

Tuloslaskelma käyvin arvoin, emoyhtiö

1.1.-31.12., milj. €	2011	2010	2009
Vakuutusmaksutulo	3 977	3 735	3 400
Maksetut korvaukset	-3 925	-3 653	-3 266
Vastuuvélan muutos	-596	-1 190	-1 376
Sijoitustoiminnan nettotulos	-693	3 299	3 555
Kokonaisliikekulut	-136	-132	-127
Verot	-5	-5	-1
Kokonaistulos *	-1 378	2 054	2 185

*1) Tulos käyvin arvoin ennen lisävakuutusvastuiden ja tasoituspääoman muutosta.

Sijoitukset riskin mukaan ryhmiteltynä

31.12., milj. €	Markkina-arvoin		Riski-		Riski-		Tuotto % 31.12.2011	Tuotto % 31.12.2010	Volati- liteetti	Modifioitu duraatio
	Perus- jakauma 31.12.2011	%	jakauma 31.12.2011	%	jakauma 31.12.2010	%				
Korkosijoitukset	13 406,3	42,1	13 151,4	41,3	10 482,0	31,6	4,2	4,6		
Lainasaamiset	2 947,8	9,3	2 947,8	9,3	3 754,8	11,3	3,9	1,5		
OECD/ETA-julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	5 784,5	18,2	5 593,1	17,6	3 500,3	10,5	5,1	3,4	2,8 *	3,2 **
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	2 800,9	8,8	3 030,9	9,5	3 145,4	9,5	4,9	9,6		
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset	1 873,1	5,9	1 579,5	5,0	81,4	0,2	1,0	2,1		
Osakesijoitukset	9 587,0	30,1	9 728,0	30,5	13 305,4	40,1	-13,0	19,8		
Noteeratut osakkeet	6 742,4	21,2	6 883,4	21,6	10 889,2	32,8	-18,9	18,9	17,9	
Pääomasijoitukset	2 099,1	6,6	2 099,1	6,6	1 806,4	5,4	9,6	23,9		
Noteeraamattomat osakkeet	745,5	2,3	745,6	2,3	609,8	1,8	20,7	24,5		
Kiinteistöisijoitukset	4 447,2	14,0	4 447,2	14,0	4 321,0	13,0	6,4	3,5		
Suorat kiinteistöisijoitukset	3 975,0	12,5	3 975,0	12,5	3 945,2	11,9	5,9	3,3		
Kiinteistöisijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	472,3	1,5	472,3	1,5	375,7	1,1	11,2	4,8		
Muut sijoitukset	4 411,6	13,9	4 525,5	14,2	5 081,4	15,3	4,5	18,0		
Hedge-rahastosijoitukset	3 571,5	11,2	3 571,5	11,2	3 705,7	11,2	3,5	17,1	3,6	
Hyödykesijoitukset	-0,9	0,0	112,9	0,4	1 018,9	3,1				
Muut sijoitukset	841,1	2,6	841,1	2,6	356,9	1,1	10,9			
	31 852,1	100,0	31 852,1	100,0	33 189,8	100,0	-2,1	11,0	5,0	

*) Volatiliteetti on laskettu kaikista (ei pelkästään julkisyhteisöjen) joukkovelkakirjalainoista

**) Kaikkien joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio

Sijoitukset käyvin arvoin säännösten vs riskin mukaan ryhmiteltynä 31.12.2011

Sijoitukset säännösten mukaan ryhmiteltynä	milj. €	Muutos	Sijoitukset riskin mukaan ryhmiteltynä	milj. €
Lainat	2 888		2 888	
Rahoitusmarkkinavälineet	11 258		11 258	
		Muut joukkovelkakirjalainat	-840	
		Korkorahastot	101	Korkosijoitukset
				13 406
Osakkeet	13 731		13 731	
		Hedge-rahastosijoitukset	-3 572	
		Kiinteistöisijoitusrahastot	-472	
		Korkorahastot	-101	Osakesijoitukset
				9 587
Kiinteistöt	3 975		3 975	
		Kiinteistöisijoitusrahastot	472	Kiinteistöisijoitukset
				4 447
Muut sijoitukset	0		0	
		Hedge-rahastosijoitukset	3 572	
		Muut joukkovelkakirjalainat	840	Muut sijoitukset
				4 412
Yhteensä	31 852			31 852

Riskienhallinta

Riskienhallinta osana sisäistä valvontaa

Sisäinen valvonta on prosessi, jonka avulla pyritään osaltaan varmistamaan 1) asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen, 2) voimavarojen taloudellinen ja tehokas käyttö, 3) toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta, 4) taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuus ja oikeellisuus, 5) lakien ja määräysten noudattaminen sekä 6) hallintoelinten päätösten, sisäisten suunnitelmien, sääntöjen ja menettelytapojen noudattaminen. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sillä tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien ja siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, rajoittamista ja valvontaa. Sisäisellä valvonnalla yhtiön johto pyrkii varmistamaan tehokkaan, taloudellisen ja luotettavan toiminnan.

Varmaa johdetaan ammattitaitoisesti terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Yhtiöllä on keskeisten toimintojen osalta kirjallisesti määriteltyjä toimintatapoja sekä määrällisiä ja laadullisia tavoitteita. Hallituksella on työjärjestys, jossa on määritelty hallituksen keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet. Varman riskienhallinta järjestetään ottaen huomioon hallituksen päätökset sisäisen valvonnan sisällöstä ja organisoinnista, sisäisen valvonnan osa-alueiden ja periaatteiden toteuttamisesta sekä yhteisistä suunta- viivoista konsernin sisäiselle valvonnalle.

Osana yhtiön sisäistä valvontaa hallitus käsittelee mm. yhtiön riskejä, taloudellista raportointia, strategiaa, organisaation kehittämiseen ja johtamiseen liittyviä peruslinjauksia, budjetteja, sijoitustoimintaa, eläkevakuutustoimintaa, toimintasuunnitelmia sekä projekteja.

Riskienhallinnan organisointi, vastuut, valvonta ja raportointi

Hallitus hyväksyy vuosittain koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman ja valmiussuunnitelman ja arvioi, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty yhtiössä. Hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo taloudellista ja muuta raportointia sekä sisäisen valvonnan tilaa mm. seuraamalla sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen työn etenemistä sekä käymällä läpi erilaisia valvontaraportteja. Toimitusjohtaja valvoo yhtiön riskejä hallituksen vahvistamien riskienhallinta-, sijoitus- ja valmiussuunnitelmien periaatteita noudattaen.

Johtoryhmä seuraa yhtiön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä ylläpitää ja kehittää riskienhallinnan sekä valmiussuunnittelun periaatteita.

Hallitukselle esitetään riskikatsaus vähintään neljännesvuosittain. Yhtiön tilintarkastaja sekä sisäisen tarkastuksen johtaja osallistuvat tarkastusvaliokunnan kokouksiin.

Esimiehet vastaavat sisäisen valvonnan, riskienhallinnan, oikeudellisen compliance-toiminnan ja hyvän hallinnon järjestämisestä vastuualueellaan, jolloin sisäinen valvonta on osa normaalia toimintaa. Hallituksen hyväksymiä suunnitelmia ja periaatteita täydentävät yksityiskohtaiset osastokohtaiset suunnitelmat ja ohjeet. Jokaisen toiminnon vastuulla on riskinoton rajojen ja käytettävien mittareiden määrittäminen. Jokainen toiminto vastaa toimintasuunnitelmien ja budjettien toteuttamisesta, toiminnan tehokkuudesta, ulkoistettujen toimintojen valvonnasta ja häiriötilanteisiin varautumisesta. Tietohallinto toimii asiantuntijana liiketoimintojen vastuulla olevien järjestelmien kehittämisessä, ylläpidossa, projektihallinnassa, infrastruktuurissa ja riskienhallinnassa. Tietoturvallisuuden hallinnoinnin tavoitteet, vastuut ja keinot on määritelty tietohallinnon johtoryhmän hyväksymässä tietoturvalitiikassa. Tietohallinto ylläpitää omaa jatkuvuussuunnitelmaa.

Sijoituspäätöksiä valmisteleva ja toteuttava toiminto (sijoitustoiminto) sekä valvova ja raportoiva toiminto (taloushallinto ja aktuaaritoimi) on eriytetty toisistaan. Sijoitustoiminnan päätösvaltuudet ja sijoitusten erilaiset enimmäisrajat esitetään erillisinä riskirajoina

sijoitussuunnitelmassa. Sijoitustoiminnasta riippumattoman riskienvalvonnan vastuulla on hallituksen asettamien rajojen mukainen limiittityyppinen sijoitusriskien valvonta mukaan lukien rahoitus- ja riskiteoreettinen sijoitusriskien arviointi sekä tulosraportointi.

Yhtiön kokonaistulos, sijoitustoiminnan eriteltyt tulokset, vakavaraisuus ja kate lasketaan taloushallinnossa pääsääntöisesti päivittäin. Taloushallinto raportoi hallitukselle kuukausittain taseen ja tuloslaskelman käyvin arvoin, sijoitusallokaation, sijoitusten tuotot, johdannais- ja valuuttapositiot, riskikeskittymät, vakavaraisuusaseman, vakavaraisuuskenaariot, riskirajojen seurannasta sekä päätösvaltuuksien käytöstä.

Aktuaaritoimen sijoitusriskienhallintapäällikkö laskee maksimiriskitason hallituksen vahvistamien periaatteiden sekä seuraa sijoitussuunnitelmassa määriteltyjä turvaavuustavoitteita, likviditeettitavoitteita sekä valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteita. Kuukausittaisessa raportissa seurataan sijoitusriskejä ja niiden mahdollisen realisoitumisen vaikutuksia Varman riskinkantokykyyn. Kuukausittain raportoidaan mm. maksimiriskitason kehitys, Value-at-Risk-suureet omaisuusluokittain ja niiden riskikontribuutiot kokonaisriskiin sekä likviditeetin riittävyys. Tarkemmalla tasolla Value-at-Risk-lukujen raportoinnissa mm. osakeriski esitetään toimialatasolla, korkoriski duraatioluokittain, luottoriskiä tarkastellaan korkoriskistä erikseen, muita sijoituksia tarkastellaan sijoituslajeittain ja valuuttariskiä erikseen. Lisäksi riskiraportissa raportoidaan sen hetkiset markkinariskitasot, mm. markkinoiden merkittävimpien volatiliiteetti-indeksien tasot ja omaisuuslajien välisten korrelaatioiden kehitys. Aktuaaritoimi tekee selvityksiä myös hallitukselle Varman riskitasosta suhteessa työeläkejärjestelmän riskitasoon.

Sijoituskannan hoidon ja sijoitusten operatiivisen riskienhallinnan järjestäminen on sijoitusjohdon vastuulla. Sijoitustoiminnon riskienhallintatoiminto seuraa ja raportoi päivittäin sijoitussalkun position kehitystä suhteessa sijoitussuunnitelmassa määriteltyihin riskirajoihin sekä perusallokaatioon. Päätösvaltuuksien ja allokaation noudattamista sekä sijoitustoimeksiantoja seurataan sijoitustoiminnossa päivittäin.

Taloushallinnossa koordinoidaan osastojen operatiivisten riskien tunnistamista ja hallintakeinoja. Taloushallinto laatii yhteenvedon osastoilla laadittavista riskikartoituksista.

Compliance officer raportoi Varman sisäpiiriohjeen noudattamisesta hallitukselle. Väärinkäytösriskien hallitsemiseksi korostetaan eettisten toimintaperiaatteiden jatkuvaa huomioimista ja väärinkäytösriskeiltä suojautumiseksi on käytössä erilaisia kontroleja. Vastuu väärinkäytösriskien hallinnasta on kullakin osastolla. Varmalla on erillinen ohjeistus rahanpesun ja terrorismin estämistä varten.

Varma noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallintokoodia.

Tavoitteet ja riskienhallinnan yleiset periaatteet

Riskienhallinnan tavoitteena on eläkkeensaajien ja vakuutusentottajien oikeuksien turvaaminen. Yhtiön toimintaan liittyviä riskejä tunnistetaan, arvioidaan, rajoitetaan ja hallitaan pitkäjänteisellä tavalla. Riskienhallinnalla varmistetaan, etteivät riskit toteutessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita, vaarana yhtiön asiakas- tai muuta palvelutoimintaa, toiminnan jatkuvuutta, yhtiön toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista tai yhtiön kohdistuvaa luottamusta. Yhtiössä ja sen yhteistyötahojen kanssa sovelletaan tehokkaita ja toimintavarmoja prosesseja.

Riskien hallitsemiseksi korostetaan mm. päätösten huolellista valmistelua, asiantuntijoiden käyttöä, riskien vakuuttamista, toimenkuvia ja hyväksymisrutiineja, toimintojen ja tehtävien hajauttamista, fyysisiä kontroleja, tietoteknisiä suojauskeinoja ja kontroleja, henkilöstön kouluttamista, suunnitteluprosessia, erilaisten varajärjestelyjen olemassaoloa, tarpeellisen tiedon jakamista sekä luottamuksellisen

tiedon rajoittamista vain sitä tarvitsevien käyttöön. Tehtävien, päätösvallan ja vastuun jaolla kukaan ei yksin saa hoitaa toimenpidettä läpi käsittelyketjun, jolloin vaaralliset työyhdystelmät on eriytetty. Tapahtumiin kohdistetaan riippumattomia valvonta- ja hyväksymismekanismeja. Henkilökunta ei saa osallistua itseään ja lähipiiriään koskevan asian valmisteluun tai päätöksentekoon.

Ulkoistamisen ehdoista sovittaessa otetaan huomioon Varman vastuu ulkoistetuista toiminnoista kuten esim. säännösten noudattaminen, liiketoiminnan jatkuvuus sekä häiriöttömyys ja valmiussuunnittelu. Ulkoistavan toiminnon tulee ottaa huomioon selkeät sopimukset ja prosessit, ulkoistetun toiminnan valvonta, ja ulkoistukseen liittyvät riskit.

Varma antaa julkisuudessa avointa informaatiota. Tilinpäätöksessä ja neljännesvuosittaisessa osavuosisraportissa selvitetään tuloksen muodostumista, esitetään Varman tase ja tuloslaskelma käyvin arvoihin sekä sijoitukset riskin mukaisesti ryhmiteltyinä.

Varma noudattaa hyvän vakuutustavan mukaisia periaatteita. Vakuutuksenottajia käsitellään tasapuolisesti. Liiketoimet vakuutuksenottajien kanssa tehdään markkinaehdoin. Erityistä huomiota kiinnitetään liiketoimiin, jotka koskevat vakuutuksenottajan toiminnan rahoittamista, kiinteistö- ja muita kauppoja sekä vuokrasopimuksia.

Varmalla on tietotekniikan häiriötilanteisiin liittyvä toipumissuunnitelma ja hallituksen hyväksymä valmiussuunnitelma, jota täydentävät toimintojen laatimat yksityiskohtaiset suunnitelmat. Varma täyttää myös poikkeusoloissa lakeihin ja sopimuksiin perustuvat veloitteensa mahdollisimman kattavasti ja pitkään. Ensisijaisesti turvataan kansalaisten toimeentuloturvaan liittyvät eläkepalvelut sekä sijoitusvarallisuuden hoito. Tavoitteena on, että toimintoja jatketaan vähintään perushuoltotason palvelujen mukaisessa laajuudessa ottaen huomioon käytettävissä olevat resurssit ja käyttäen hyväksi joko tuotannossa olevia tietojärjestelmiä tai poikkeusoloja varten tehtyjä erillisratkaisuja. Tällöin pyritään turvaamaan eläkkeiden maksaminen sekä rahoitus, maksusuoritusten saanti, uusien eläkkeiden sekä korvausten käsittely, kirjanpito, vakuutustekniset laskelmat ja tiedottaminen. Tarjottaviin palveluihin vaikuttaa lisäksi vakuutus- ja pankkipalveluverkoston sekä tietoverkkojen ja muun yhteiskunnan infrastruktuurin käytettävyys.

Yhtiön toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen sekä yhtiön varojen ja hallinnoimien tietojen turvaamiseen liittyvien suunnitelmien ja ohjeiden laatimisesta ja ylläpidosta, varautumistoimenpiteistä, varajärjestelmien rakentamisesta ja niiden testaamisesta, ajantasaisen tietojen käyttöön saamisesta ja tietojen säilymisen varmistamisesta vastaa kukin osasto yhteistyötahojensa kanssa. Yhtiö järjestää toimintansa siten, ettei avainhenkilöiden työpanoksen menettäminen lamautta yrityksen toimintaa.

Liiketoimintariskit

Varman liiketoimintariskit liittyvät työeläkejärjestelmäriskihin, sijoitusriskeihin, vakuutusriskeihin, asiakaskannan kehitykseen ja operatiivisiin riskeihin. Yhtiön pääasialliset toiminnot ovat eläkepalvelut, vakuutuspalvelut, asiakaspalvelut ja sijoitustoiminto tukitoimintoihin. Olennaiset riskit liittyvät sijoitustoimintaan, tietojenkäsittelyyn sekä eläkejärjestelmän verkottuneeseen toimintatapaan. Merkittäviä ovat myös työeläkejärjestelmän rakenteesta johtuvat kustannusriskit, uusien hankkeiden teknologiavalinta-, projekti-, ja käyttöönottovaiheen riskit sekä kumppaniverkoston toimivuuteen ja taloudelliseen menestymiseen liittyvät riskit. Toiminnallisesti keskeistä on hoitaa eläke- ja vakuutustapahtumat ajallaan ja oikein. Taloudellisesti merkittävimpiä ovat sijoitusriskit sekä vakavaraisuuteen kohdistuvat riskit.

Muita riskejä liittyy johtamisinformaatioon, sijoitusten virheelliseen käsittelyyn kirjanpidossa ja raportoinnissa, yhtiön fyysiseen toimintaympäristöön, jakeluteihin ja asiakaskannan kehitykseen,

säännösten noudattamiseen, voimavarojen käytön tehokkuuteen, sopimus- ja vastapuolikysymyksiin, eurooppalaisen maksujärjestelmän häiriöihin, luottamuksellisen tiedon virheelliseen käsittelyyn sekä julkisuuskuvaan. Eläkejärjestelmään kohdistuu myös sen rakenteeseen, toimivuuteen ja kansantalouden kehittymiseen liittyviä riskejä.

Varmalla on yksi toimipiste, yksi toimialue (Suomi), yksinkertainen konsernirakenne, lakisääteiset tuotteet, liikevaihtoon nähden alhainen henkilöstömäärä sekä sijoitusvolyyymiin nähden alhainen tapahtumamäärä. Varmassa riskejä analysoidaan sekä alhaalta ylös että ylhäältä alas -periaatteilla sen varmistamiseksi, että yhtiön kannalta riskit tulevat kattavasti huomioon otetuiksi eri näkökulmista.

Vakuutusriskit

Eläkevakuutustoiminnan riskejä ovat palvelutuotantoa ylläpitävän monimutkaisen tietojärjestelmäkokonaisuuden hallinta, toimialan keskitettyjen rekisterien ja ulkoistusten toimivuus sekä mahdolliset virheet eläkekäsittelyssä, eläkkeiden maksatuksessa, vakuutusmaksujen laskennassa tai -perinnässä. Verkkopalvelujen lisääntyessä sekä yhtiön sisäisen että yhteiskunnan infrastruktuurin toimintahäiriöt vaikeuttavat palvelutuotantoa.

Työeläkejärjestelmä on TyEL:n osalta osittain rahastoiva. Vuosittain maksettavista eläkkeistä on ennalta rahastoitua osaa keskimäärin noin viidennes ja loppuosa tasausosaa, joka kustannetaan vuosittain kerättävällä vakuutusmaksulla. Eläkkeen rahastoidut osat ovat yksittäisten eläkelaitosten vastuulla ja tasausosat eläkelaitosten yhteisellä vastuulla. Eläkelaitosten yhteisellä vastuulla olevan vakuutusliikkeen puskurina toimii vastuuvulkaan sisältyvä tasausvastuu. Työeläkejärjestelmän tasolla tasausvastuun arvioidaan vastaavan suuruudeltaan lähes vuoden tasauseläkemenoa. Tasausjärjestelmä eliminoi ne vaikutukset, jotka aiheutuvat eri eläkelaitosten aktiivikannan erilaisesta kehityksestä. Näin eläkkeiden tasausosien kustantamisesta ei aiheudu riskejä yksittäiselle eläkelaitokselle. YEL:n mukaiset peruseläkkeet rahoitetaan kokonaan jakojärjestelmän mukaisesti vuosittain kerätyillä vakuutusmaksuilla ja valtion osuudella eikä niistä aiheudu riskiä yksittäiselle eläkelaitokselle.

Työeläketurvan taso on etuusperusteinen eikä siten perustu suoraan rahastoitujen eläkevarojen tuottoon. Työeläke-etuudet on turvattu vakuutetuille ja eläkkeensaajille kaikkia työeläkelaitoksia koskevalla lakisäteisellä konkurssiyhteisvastuulla. Eläketurvan kustannuksista vastaavat työnantajat ja työntekijät yhteisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain työeläkeyhtiöille yhteiset vakuutusmaksun ja vastuuvulan laskentaa koskevat laskuperusteet. Laskuperusteisiin sisältyvät muun muassa vastuuvulan laskennassa käytettävät vakuutusmatemaattiset oletukset kuten kuolevuus ja työkyvyttömyysalkavuus. TyEL:n mukaan laskuperusteet on mitoitettava turvaavasti, ja vastuuvulan perusteiden osoittautuessa kaikilla työeläkelaitoksilla riittämättömäksi voidaan vastuuvulan täydentämiseen käyttää tasausjärjestelmää.

Varman vakuutusliikkeen riskit liittyvät kerättyjen vakuutusmaksujen ja niistä kertyneen vastuuvulan riittävyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin eläkkeisiin. Koska yhteisiä laskuperusteita voidaan muuttaa vuosittain ja tasausjärjestelmä toimii puskurina kaikkia työeläkelaitoksia koskevien vakuutusriskien suhteen, jää yksittäisen eläkelaitoksen riskiksi näiltä osin poikkeaminen eläkejärjestelmän keskiarvosta. Vakuutusliikkeen vuotuisen tuloksen heilahteluun varaudutaan tasoitusmäärällä, jolla on riskiteoreettisesti määrätty ala- ja yläraja. Varman TyEL:n mukainen tasoitusmäärä oli vuoden 2010 lopussa noin 1 120 miljoonaa euroa, joka oli noin 6,8 prosenttia vakuutetusta palkkasummasta. TyEL:n vakuutusmaksussa vastaavien riskikomponenttien osuus oli vuonna 2011 noin 3,7 prosenttia palkkasummasta. Vakuutusliikkeen osalta suurin vaihtelu liittyy työkyvyttömyyseläkkeisiin. Työkyvyttömyys- ja työttömyysliikkeen osalta

Varman tasoitusmäärä vastaa suuruudeltaan noin kahden vuoden rahastoitua eläkemenoa.

Vastuuvelka lasketaan henkilö- ja vakuutustasolla tilivuoden jälkeisenä keväänä vuosilaskennassa työnantajien toimitettua tarvittavat ansiotiedot. Eläketurvakeskus tekee tasausjärjestelmän vuotuisen selvittelyn vasta tilivuoden jälkeisenä syksynä, jolloin loputkin vastuuvelan osat voidaan laskea. Tilinpäätöksessä vastuuvelka lasketaan arviokaavoin.

Varman vuosilaskennan mukainen vastuuvelan rakenne oli 31.12.2010 seuraava:

	milj. €	%
TyEL-perusvakuutus		
Vakuutusmaksuvastuu:		
Vastaisten vanhuuseläkkeiden vastuu	13 913	47,8
Vastaisten työkyvyttömyyseläkkeiden vastuu	378	1,3
Osittamaton lisävakuutusvastuu	2 309	7,9
Ositettu lisävakuutusvastuu	89	0,3
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	263	0,9
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	16 952	58,3
Korvausvastuu:		
Alkaneiden vanhuuseläkkeiden vastuu	6 070	20,9
Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden vastuu	1 641	5,6
Alkaneiden työttömyyseläkkeiden vastuu	59	0,2
Tasausvastuu	2 655	9,1
Tasoisuustasuu	1 120	3,9
Korvausvastuu yhteensä	11 545	39,7
TyEL-perusvakuutus yhteensä	28 497	97,9
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus yhteensä	583	2,0
YEL-perusvakuutus yhteensä	18	0,1
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus yhteensä	3	0,0
Vastuuvelka yhteensä	29 101	100,0
	milj. €	% palkka- summasta

TyEL-tasoisuustasuu 31.12.2010

Vanhuuseläkeosa	38	0,2
Työkyvyttömyyseläkeosa	811	4,9
Työttömyyseläkeosa	92	0,6
Maksutappio-osa	179	1,1
Yhteensä	1 120	6,8
Tasoisuustasuu alaraja	246	
Tasoisuustasuu yläaraja	1 238	

Varmassa vakuutettujen työntekijöiden ikärakenne tai työnantajien koko- tai toimialarakenne ei poikkea merkittävästi työeläkelaitosten keskimääräisestä ja yhtiön tasoitusmäärä on jonkin verran keskimääräistä suurempi. Varmalla ei siten ole poikkeavaan vakuutuskantaan liittyvää riskiä.

Vakuutusliikkeen riskienhallinnassa käytetään vakuutusteknisiä

analyyssejä. Vakuutusriskejä analysoidaan mm. riskiperusteanalyysillä (kuolevuus, työkyvyttömyysintensiteetti), tilinpäätös- ja liiketulosanalyysillä (vakuutustekniikka, vastuunjako) sekä mm. maksutappioita ja työkyvyttömyyseläkemenoa tilastoitaessa. Tilinpäätöstä laadittaessa varsinkin vakuutettujen palkkasumma-arvio voi poiketa lopullisesta. Tämä heijastuu yhtiön maksutuloon ja vastuuvelan suuruuteen, mutta ei vaikuta juuri yhtiön tulokseen.

Vastuuvelan katteeseen sisältyviin riskeihin eli pääasiassa sijoitusriskeihin varaudutaan toimintapääomalla, jonka määrää seurataan suhteessa vastuuvelkaan ja sijoitusjakauman perusteella laskettuun vakavaraisuusrajaan ja muihin rajoihin. Toimintapääomalla varaudutaan siis vuosiin, joina vastuuvelan katteena oleville varoille saatava tuotto alittaa vastuuvelalle hyvitetävän koron.

Osa vastuuvelalle hyvitetävästä korosta määräytyy eläkelaitosten toteutuneiden osaketuottojen perusteella jälkikäteen. Tähän osuuteen, joka on 10 prosenttia vastuuvelasta, liittyvää riskiä kannetaan työeläkejärjestelmätasolla osaketuottosidonnaisella lisävakuutusvastuulla, jonka koko voi vaihdella välillä -10 prosenttia - +5 prosenttia vastuuvelasta. Yksittäinen eläkelaitos kantaa riskin toimintapääomallaan siltä osin kuin sen osaketuotot eroavat keskimääräisestä. Tätä keskimääräistä osaketuottoa laskettaessa rajoitetaan suurimpien eläkelaitosten painoisuus 15 prosenttiin.

Sijoitustoimintaa ja vakavaraisuutta koskevia säännöksiä muutettiin vuoden 2008 loppupuolella määräaikaaisesti, jotteivät suomalaiset eläkelaitokset joutuisi väliaikaisten kurssiheilahtelujen seurauksena luopumaan pitkäaikaisen sijoittajan roolistaan esimerkiksi kotimaisissa pörssiyhtiöissä liian tiukkojen vakavaraisuussäännösten vuoksi. Tätä lakia on jatkettu 31.12.2012 saakka, johon asti siis tasausvastuuseen sisältyviä niin sanottuja EMU-puskureita käytetään tilapäisesti toimintapääoman tukemiseen, ja myös toimintapääoman vähimmäismäärävaatimusta on alennettu.

Vakavaraisuusrajaa laskettaessa sijoitukset jaetaan viiteen ryhmään, jotka jakautuvat 20 alaryhmään. Sijoitukset sisällytetään todellista riskiä kuvaavaan ryhmään. Vakavaraisuusraja lasketaan kertomalla vakavaraisuusvastuuvelka lain (Laki eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta) kaavan avulla lasketulla arvolla. Ryhmillä on omat tuotto- ja riskiparametrit. Vakavaraisuusrajaa laskettaessa osakesijoituksista vähennetään osaketuottosidonnaisen vastuuvelan osuus.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu sijoitusten ja eräiden muiden erien jakautuminen vakavaraisuusryhmiin vuoden lopussa.

	milj. €	%-osuus
Rahamarkkinavälineet	2 565	7,8
JVK ja velkasitoumukset	11 968	36,4
Kiinteistöt	5 494	16,7
Osakkeet	11 047	33,6
Erinäiset sijoitukset	1 804	5,5
	32 878	100,0

Sijoitusriskit

Markkinariskillä tarkoitetaan sijoituskohteiden arvon heilahtelua. Markkinariskeistä suurin on osakkeiden markkinariski. Muita markkinariskejä ovat korkoriski, valuutariski ja kiinteistöjen arvonmuutosriski. Korkoriski voi toteutua hintariskinä tai ennenaikainen pääoman takaisinmaksu uudelleensijoitusriskinä. *Inflaatoriskillä* tarkoitetaan omaisuuden reaaliarvon tai -tuoton alenemista. *Luottoriskillä* tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu vastapuolen kyvyttömyydestä

vastata sitoumuksestaan. *Likviditeettiriskillä* tarkoitetaan kassavirran toteutumista erisuuruisena kuin on odotettu. Riskin muodostavat myös sijoitukset, jotka eivät ole joko lainkaan tai vain huomattavalla tappiolla rahaksi muutettavissa. Likviditeetin hallinnassa on otettava huomioon myös tehdyt sitoumukset. Pankkijärjestelmän likviditeettihäiriöt heijastuvat myös Varman likviditeettiin. *Malliriskillä* tarkoitetaan riskimittauksiin liittyviä riskejä. Mittauksessa joudutaan tekemään laskentamenetelmistä sekä laskenta-aineistosta oletuksia ja yksinkertaistuksia, jotka voivat poiketa todellisuudesta. Myös sijoitusten arvonmääritykseen voi liittyä riskejä ja osittain sijoitusten arvot ovat saatavissa viiveellä.

Sijoitusriskien hallintaa sääntelevät mm. laskuperusteet sekä kate- ja vakavaraisuussäännöstö. Sijoitusten riskienhallintaan kuuluu hyväksyttävän riskitason määrittely eri sijoituslajeille hallituksen vahvistamissa puitteissa sekä riskien jatkuva mittaaminen valituilla menetelmillä (erilaiset riskienhallinnassa käytetyt mittarit, markkinainformaatio ja -analyysit, atk-sovellukset), hyväksyttävään tasoon vertailu ja raportointi. Riskienhallintaan kuuluu myös sijoitusportfolion sopeuttaminen oikean riski- ja tuottosuhteen ylläpitämiseksi. Vastuuelan luonne ja sen tuottovaatimus otetaan huomioon sijoitusten aikajänteen ja rahaksi muutettavuuden suunnittelussa.

Hallituksen vahvistamassa sijoitussuunnitelmassa määritellään mm. sijoituksille asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet, sijoitustoiminnan suuntaamisen yleiset periaatteet, sijoitusten tuotto-, hajautus- ja likviditeettitavoitteet, johdannaissopimusten käyttämistä koskevat perusteet sekä valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet. Hallitus arvioi vähintään kerran vuodessa yhtiön toimintaympäristön tilan ja kehitysnäkymät, yhtiön sijoituksiin sisältyvät riskit arvonmuutoksen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen, sekä yhtiön riskinkantokyvyn lyhyellä ja pitkällä aikavälillä mukaan lukien arvio vakavaraisuusaseman kehityksestä.

Hallituksen vahvistamassa sijoitussuunnitelmassa määritelty sijoitussalkun perusallokaatio määrittää perustason sijoitussalkun kokonaisriskille. Sijoitussalkku voi poiketa perusallokaatiosta sijoitussuunnitelmassa erikseen määriteltujen allokatorajojen puitteissa. Sijoitusten tuotto-odotus pyritään maksimoimaan valitulla kokonaisriskitasolla, jolloin sijoitukset ovat mahdollisimman tuottavia siinä määrin kuin yhtiön riskinkantokyky sallii. Eri omaisuusluokille ja -lajeille on asetettu aktiiviriskitavoitteet, joiden puitteissa sijoitussalkulle pyritään aktiivisella sijoitustoiminnalla saavuttamaan markkinaindeksiä suurempi tuotto. Sijoitussalkun toteutuneita markkinariskejä, aktiiviriskejä sekä aktiivisen sijoitustoiminnan tuottoja seurataan ja raportoidaan säännöllisesti sijoitustoiminnon sisällä.

Varman sijoituskannan rakenne omaisuusluokittain sekä eri omaisuusluokkien tuotot vuodelta 2011 on esitetty liitetiedoissa.

Noteeratut osakesijoitukset jakautuivat alueellisesti seuraavasti:

	Riski- jakauma 31.12.2011 milj. €	%	Riski- jakauma 31.12.2010 milj. €	%
Amerikkalaiset osakkeet	1 096	15,9	1 072	9,8
Eurooppalaiset osakkeet	1 095	15,9	3 852	35,4
Muiden alueiden osakkeet	866	12,6	1 226	11,3
Suomalaiset osakkeet	3 827	55,6	4 739	43,5
Noteeratut osakkeet	6 883	100,0	10 889	100,0

Suorat kiinteistöinvestiointit jakautuivat käyttötarkoituksittain seuraavasti:

	Riskijakauma 31.12.2011 milj. €	%	Riskijakauma 31.12.2010 milj. €	%
Asunto	553	13,9	554	14,0
Liiketila	1 021	25,7	1 016	25,8
Muu toimitila	417	10,5	308	7,8
Teollisuus ja varasto	591	14,9	651	16,5
Toimisto	1 393	35,0	1 416	35,9
Suorat kiinteistöinvestiointit	3 975	100,0	3 945	100,0

Kiinteistökannan vajaakäyttöaste oli 5,4 (4,6) prosenttia.

Joukkovelkakirjalainat jakautuivat luottoluokittain seuraavasti:

	Riskijakauma 2011 milj. €	%	Riskijakauma 2010 milj. €	%
AAA	5 849	67,8	3 583	53,9
AA	163	1,9	151	2,3
A	832	9,7	1 324	19,9
BBB tai huonompi	1 019	11,8	840	12,6
Ei luokiteltu	798	9,3	592	8,9
Muut erät	-37	-0,4	155	2,3
	8 624	100,0	6 646	100

Lainakanta vakuuksittain käy ilmi liitetietojen kohdasta Lainasaamiset.

Alla oleva taulukko kuvaa, miten tilinpäätöksen tuotto ja vakavaraisuusluvut muuttuisivat osakekurssien ja kiinteistöjen arvojen laskiessa ja korkotason noustessa:

	Arvo 31.12.2011	Vaikutus		Kiinteistöjen arvo -10 %
		Osakekurssit -30 %	Korkotaso +1 %-yksikkö	
Toimintapääoma	6 520 milj. €	4 390 milj. €	6 218 milj. €	6 075 milj. €
% vastuuelasta	24,8 %	17,1 %	23,6 %	23,1 %
suhteessa vakavaraisuusrajaan	2,5 -kert.	2,0 -kert.	2,4 -kert.	2,3 -kert.
Sijoitusten tuotto, %	-2,1 %	-10,4 %	-3,1 %	-3,5 %

Lisäksi otetaan huomioon sijoitusten suuntaamisen yhteiskunta-vastuulliset periaatteet sekä omistajaohjauksen periaatteet, joissa mm. koti- ja ulkomaisten yritysten korkeatasoinen hallinnointi ja toiminnan läpinäkyvyys ovat sijoituspäätöksissä tärkeitä valintaperusteita.

Sijoitusten, pääasiassa osakkeiden, markkinariski muodostaa suurimman tulokseen ja vakavaraisuuteen kohdistuvan riskin. Varman sijoitusten kokonaisriskiä mittaava VaR (Value-At-Risk) -luku oli vuoden 2011 lopussa 1 551 (1 244) miljoonaa euroa. Kyseinen luku tarkoittaa yhtiön sijoituskannan suurinta mahdollista markkina-arvon alenemista tavanomaisissa markkinaolosuhteissa kuukauden aikana 97,5 prosentin todennäköisyydellä.

Sijoitusten kokonaisriski sovitetaan yhtiön riskikantokykyyn siten, että yhtiön vakavaraisuusasema ei vaarannu. Maksimiriskitaso mitoitetaan siten, että noteerattuihin osakesijoituksiin sekä osaan hedge-rahastosijoituksista kohdistuvan 25 prosentin arvonlaskun jälkeen toimintapääoma on vähintään VaRin verran toimintapääoman vähimmäismäärää (=2/3 vakavaraisuusrajasta, määräaikaislain voimassa ollessa kuitenkin kaksi prosenttia vastuuvälästä) korkeammalla ja kuitenkin aina vähintään vakavaraisuusrajalla. Myös eri sijoituslajeihin kohdistuvat rajoitukset vastuuvälän katetta laskettaessa otetaan huomioon.

Sijoitusten erilaiset enimmäisrajat esitetään erillisinä riskirajoina sijoitussuunnitelmassa. Sijoitussalkun hajauttaminen perustuu omaisuusluokkien tuottokorrelaatiot huomioivaan allokointiin. Sijoitusriskiä eliminoidaan mm. hajauttamalla sijoituksia omaisuusluokittain ja kohteittain, sijoituskantaa ja -kohteita analysoimalla, riskikeskitymiä välttämällä, rajoittamalla noteeraamattomien arvopaperien määrää, turvaavalla vakuuspolitiikalla, varovaisella arvostuskäytännöllä, varoja ja vastuita yhteen sovittamalla, johdannaisten käytöllä, riittävällä ja oikea-aikaisella valvonta- ja seurantajärjestelmällä sekä vastapuoliriskejä minimoimalla. Sijoitussuunnitelmassa määriteltyjä riskirajoja ja päätösvaltuuksia seurataan sijoitustoiminnossa sekä ennen toimeksiantoa että toimeksiantojen jälkeen. Lisäksi seurataan sijoitusmarkkinoita koskevien analyysien ohella mm. sijoitusten duraatiota, luokitusta ja likvidiyyttä, kiinteistöjen osalta kiinnitetään huomiota mm. teknisiin ja sijainnillisiin riskeihin.

Uudet sijoitusinstrumentit, jotka tuotto- ja riskiprofiililtaan poikkeavat olennaisesti yhtiön nykyiseen salkkuun kuuluvista instrumenteista, käsitellään sijoitustoimikunnassa ja ne esitellään myös hallitukselle ennen käyttöönottoa. Tuotto- ja riskiprofiililtaan tavanomaisista sijoitusinstrumenteista poikkeavien sijoitusinstrumenttien toteutunutta riskiä tarkastellaan säännöllisesti, ja sen perusteella määritellään sijoitusinstrumenteille niiden todellisen riskin mukainen vakavaraisuusluokittelu.

Kate- ja vakavaraisuussäännöstössä sijoitusten hajauttamisvaatimus on keskeinen. Vakavaraisuusrajan laskennassa sekä vastuuvälä kattavien varojen luetteloinnissa sijoitukset luokitellaan vakavaraisuusryhmiin. Säännöstö edellyttää myös euromääräisten johdannaissopimusten ja sallitun enimmäistappion määrittelyn sekä johdannaissopimusten luokittelun riskiä pienentäviin ja muihin kuin riskiä pienentäviin johdannaissopimuksiin. Varman suurin yksittäinen riskipositio on osakeomistus Sampo Oyj:ssä, markkina-arvoltaan 944 miljoonaa euroa.

Hallitus päättää johdannaissopimusten käyttämistä koskevat perusteet ja sijoitusten vakavaraisuusluokittelun perusteet. Toimintajohtaja tekee sijoitustoiminnosta vastaavan johtajan esityksestä päätökset sijoitusten riskiluokittelusta ja riippumaton riskienhallintatoiminto antaa lausunnon esityksistä. Vakavaraisuusluokittelu tarkastetaan säännöllisesti. Hallitukselle laaditaan riippumaton seurantaraportti luokitteluperusteiden noudattamisesta, johdannaissopimusten käytöstä sekä tämän vaikutuksesta vakavaraisuusrajaan.

Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan joko yhtiön sisäisten prosessien tai yllättävien ulkoisten tapahtumien aiheuttaman virheellisen toiminnan tuottamaa tappionvaaraa, toiminnan jatkuvuuden vaarantumista tai yhtiöön kohdistuvan luottamuksen vähenemistä. Operatiiviset riskit liittyvät yleensä prosesseihin ja menettelytapoihin, tietojärjestelmiin, väärinkäytösten mahdollisuuteen, omaisuuden vahingoittumiseen sekä henkilöstön osaamiseen.

Yhtiössä pyritään toimimaan siten, että valvontajärjestelmissä ei olisi puutteita, jotka tekisivät mahdollisiksi tahattomat tai tahalliset virheet tai väärinkäytökset liittyen mm. vakuutus- tai korvauskäsittelyyn, sijoitustoimintaan, raportointiin, maksutapahtumiin, rekisteritietoihin, tietojenkäsittelyyn, työnjakoihin, yhteistyötahojen toimintaan tai dokumentaatioon.

Operatiiviset riskit kartoitetaan säännöllisesti. Tunnistettujen riskien vaikutusten merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä arvioidaan riskikohtaisesti ja riskit kytketään strategiisiin tavoitteisiin ja prosesseihin. Tunnistetuista riskeistä muodostetaan riskikartta, jossa riskit jaetaan luokkiin harkinnan perusteella sen mukaisesti, kuinka vakavasti ne toteutuessaan uhkaavat Varman menestystekijöiden ja hallituksen vahvistamien tavoitteiden saavuttamista. Riskien vaikutusten kokonaisvaltainen harkinta ja toimenpiteistä päättäminen tapahtuu Varman normaalin suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmän mukaisesti. Toiminnoille, joihin kohdistuu merkittäviä riskejä, laaditaan linjajohdon harkinnan mukaisesti jatkuvuussuunnitelma.

Muut riskit

Kansainvälisten talousongelmien, kotimaisen kansantalouden kanto-kyvyn, palkkasumman ja eläkevastuiden katteena olevien varojen negatiivisen kehityksen, finanssijärjestelmän tai muiden tekijöiden aiheuttamat työeläkejärjestelmän merkittävät rakenteelliset muutokset voivat toteutuessaan vaikeuttaa Varman mahdollisuuksia toimia toimeenpanotehtävänsä edellyttämällä tavalla ja sopeuttaa toimintaansa muuttuviin olosuhteisiin. Tällaisten riskien hallitsemiseksi Varma huolehtii toimeenpanotehtävästään ammattitaitoisesti ja tehokkaasti sekä osallistuu asiantuntemuksellaan työeläkejärjestelmän kehittämiseen. Varma toimii hyvässä yhteistyössä sidosryhmiensä ja alan muiden toimijoiden kanssa ja kehittää prosessejaan siten, että sillä on valmiudet reagoida ajoissa mahdollisiin työeläkejärjestelmää koskeviin muutoksiin toiminnassaan.

Työeläkealan mekanismeihin ja työeläkeyhtiön taloudelliseen informaatioon liittyvä monimutkaisuus saattaa aiheuttaa virheellisiä tulkintoja toimialan ulkopuolella. Varma on vapaa-ehtoisesti lisännyt julkisen taloudellisen informaationsa läpinäkyvyyttä ja frekvenssiä tämän riskin vähentämiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistama laskuperuste määrittää tuloslaskelman nettotuloksen etukäteen. Tästä johtuen tuloverotuksen mahdolliset taannehtivat korjaukset voivat aiheuttaa työeläkeyhtiölle veronmaksua, vaikka yhtiöillä on erittäin merkittävä määrä vahvistettuja tappioita ja käyttämättömiä yhtiöveron hyvityksiä, jotka vanhentuuksaan jäävät käyttämättä.

Varman varautuminen häiriötiloihin ja poikkeusoloihin

Eläkkeiden maksamiseen ja rahoittamiseen liittyviä keskeisiä uhmalleja ja niihin sisältyviä erityistilanteita ovat mm. verkottuneen toimintatavan edellyttämän infrastruktuurin, väestön terveyden ja toimeentuloturvan tai taloudellisen toimintakyvyn vakava häiriintyminen. Eläketurvan hajautetusta hoitamisesta johtuen työeläkejärjestelmässä on paljon yhteistyötä, mihin liittyy keskinäisen riippuvuuden ja haavoittuvuuden lisääntymistä. Tietotekniikka- ja pankkipalvelujen kansainvälistyminen asettaa haasteita valmius-toiminnalle.

Valmiustoiminnalla turvataan kriittiset toiminnot poikkeusoloissa ja normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa. Varman tavoitteena on myös poikkeusoloissa tai niiden uhatessa täyttää lakeihin ja sopimukseen perustuvat velvoitteensa mahdollisimman kattavasti ja pitkään. Ensisijaisesti turvataan kansalaisten toimeentuloturvaan liittyvät palvelut yhteistyössä muiden toimijoiden, pankkien, viranomaisten ja huoltovarmuusorganisaation kanssa.

Varmalla on tietotekniikan häiriötilanteisiin liittyvä toipumissuunnitelma ja hallituksen hyväksymä valmiussuunnitelma, jota täydentävät toimintojen laatimat yksityiskohtaiset suunnitelmat. Varausmista koordinoi valmiusryhmä, johon kuuluvat keskeisten toimintojen esimiehet. Valmiusryhmä vastaa valmiussuunnitelman valmistelusta ja sen jäsenet häiriötilanteisiin ja valmiussuunnitelmaan liittyvien muiden suunnitelmien (mm. toipumissuunnitelma, turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, suojaväistösuunnitelma) ja ohjeiden laatimisesta ja ylläpidosta, häiriötilanteiden hoidosta, varautumistoimenpiteistä sekä toimialan harjoitusten kokemusten huomioon ottamisesta yhtiön toiminnassa. Valmiusryhmän jäsenet huolehtivat oman vastualueensa osalta poikkeusolojen toiminnan suunnittelusta, varajärjestelmien rakentamisesta ja niiden testauksesta, ajantasaisten tietojen käyttöön saamisesta ja tietojen säilymistä varmistamisesta.

Poikkeusoloissa merkittäviä riskejä ovat mm. 1) eläkkeiden maksaminen vaarantuu; 2) eläkkeiden rahoitus ja likviditeetin hallinta vaikeutuu; 3) poikkeusolojen prosessien käyttöön otto ei tapahdu riittävän nopeasti; 4) pankkien järjestelmät, sijoitusten kaupankäyntijärjestelmät tai muu yhteiskunnan infrastruktuuri eivät toimi; 5) tietoliikennekapasiteetti ja it-palvelujen saatavuus varajärjestelmään on ongelmallista; 6) keskeisten yhteistyötahojen toiminnan yhteensovittamiseen liittyvät riskit; 7) ulkoistettujen toimintojen hallintaan liittyvät riskit; 8) kriisin alkuhetken tietojen käyttöön saamiseen liittyvät riskit sekä 9) puutteellinen evakointivalmius ja suojaväistötiloja koskevien it- ja muiden toimenpiteiden keskenäisyys.

Varma osallistuu toimintaharjoituksiin yhdessä muiden eläkelaitosten, vakuutusyhtiöiden, pankkien ja finanssialan toimijoiden kanssa.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus toimii sisäisen tarkastuksen ammattistandardeissa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoitus on tukea organisaation tavoitteiden saavuttamista tuottamalla riskienhallinnan ja muun sisäisen valvonnan tilaa koskevia arvioita ja kehitysehdotuksia. Sisäisen tarkastuksen organisaatioasema, tehtäväalueet, vastuu ja toimivalta on määritelty hallituksen hyväksymässä toimintaohjeessa. Tarkastuskohteet määritellään vuosittain laadittavassa tarkastussuunnitelmassa, joka johtoryhmän ja tarkastusvaliokunnan käsittelyn jälkeen hyväksytään hallituksessa. Tarkastushavainnot raportoidaan yhtiön johdolle, tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Sisäinen tarkastus on organisoitu toimitusjohtajan alaisuuteen.

Viranomaisvalvonta

Lakien ja asetusten ohella Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet sääntelevät Varman toimintaa. Finanssivalvonalle toimitetaan säännöllisesti sekä pyydettyä viranomaisen haluamia tietoja ja selvityksiä. Valvontaviranomainen suorittaa tehtävänsä mukaisia tarkastuksia mm. vakavaraisuuteen, sijoitustoimintaan ja operatiivisiin riskeihin liittyen.

Tunnusluvut ja analyysit

Tiivistelmä

31.12., milj. €	2011	2010	2009	2008	2007
Vakuutusmaksutulo, milj. €	3 976,6	3 735,2	3 399,7	3 431,0	3 146,8
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, milj. € ¹⁾	3 924,6	3 652,9	3 265,9	2 998,1	2 749,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo-in, milj. €	-711,0	3 277,8	3 551,1	-4 455,4	1 632,1
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	-2,1	11,0	14,1	-15,2	6,0
Liikevaihto, milj. €	3 942,9	4 888,1	5 883,4	1 463,4	4 670,6
Kokonaisliikekulut, milj. €	135,9	132,0	126,6	117,5	99,7
% liikevaihdosta	3,4	2,7	2,2	8,0	2,1
Vakuutusmaksun hoitokustannusosalla katetut liikekulut	93,2	93,7	93,1	82,5	75,6
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5
Kokonaistulos, milj. €	-1 377,7	2 054,4	2 185,3	-4 207,4	495,2
Vastuovelka, milj. €	28 965,6	29 088,8	27 789,3	24 205,0	25 571,1
Toimintapääoma, milj. €	6 520,4	7 912,9	6 017,1	3 698,0	7 032,7
% vastuovelasta ²⁾	24,8	30,8	24,9	16,9	31,5
suhteessa vakavaraisuusrajaan	2,5	2,3	2,8	2,8	1,9
Tasointuvastuu, milj. €	1 120,2	1 158,3	1 016,2	1 007,8	938,3
Eläkevarat, milj. € ³⁾	32 782,3	33 570,1	30 126,8	25 468,5	29 292,3
Siirto asiakashyvityksiin (%) TyEL-palkkasummasta	0,4	0,5	0,4	0,2	0,6
TyEL-palkkasumma, milj. €	17 324,6	16 495,3	15 152,7	15 873,7	14 388,7
YEL-työtulosumma, milj. €	880,0	749,4	732,6	694,1	669,1
TyEL-vakuutuksia ⁴⁾	28 100	28 300	27 600	27 400	26 300
TyEL-vakuutettuja	498 400	488 300	474 800	480 200	447 000
YEL-vakuutuksia	41 940	38 400	38 300	38 400	37 300
Eläkkeensaajia	330 000	326 900	322 900	303 500	302 100

¹⁾ Tuloslaskelman maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja

²⁾ Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuovelasta

³⁾ Vastuovelka + arvostuserot

⁴⁾ Vakuutussopimuksen tehneiden työnantajien vakuutukset

Tulosanalyysi

31.12., milj. €

	2011	2010	2009	2008	2007
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	-35,0	145,1	11,6	73,9	34,0
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	-1 378,0	1 874,0	2 151,1	-4 318,0	434,6
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	-711,0	3 277,8	3 551,1	-4 455,4	1 632,1
- Vastuuvelan tuottovaatimus	-667,1	-1 403,9	-1 400,1	137,4	-1 197,5
Hoitokustannustulos	35,3	35,4	22,7	36,6	26,6
Kokonaistulos	-1 377,7	2 054,4	2 185,3	-4 207,4	495,2
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden muutokseen	-1 450,7	1 965,4	2 124,3	-4 244,4	403,2
Tasotusvastuun muutokseen	-38,1	142,1	8,3	69,5	27,9
Toimintapääoman muutokseen	-1 412,6	1 823,3	2 116,0	-4 313,9	375,2
Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutokseen	-753,1	-324,9	1 038,7	-1 860,5	253,4
Arvostuserojen muutokseen	-664,6	2 143,9	1 073,9	-2 457,8	117,6
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2
Tilikauden voittoon	5,0	4,3	3,3	4,4	4,4
Siirtoon asiakashyvytyksiin	73,0	89,0	61,0	37,0	92,0
Yhteensä	-1 377,7	2 054,4	2 185,3	-4 207,4	495,2

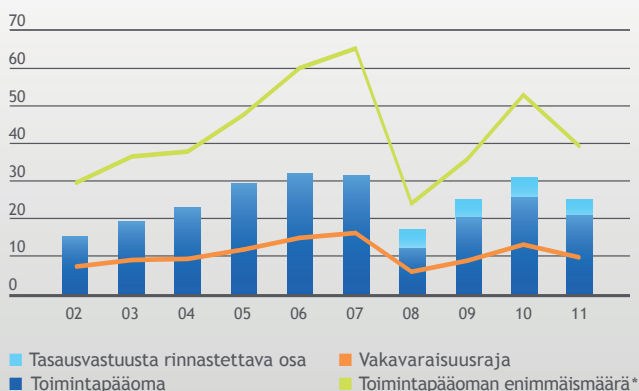
Vakavaraisuus

Toimintapääoma ja sen rajat (%:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta)

	2011	2010	2009	2008	2007
Vakavaraisuusraja	9,9	13,3	9,0	6,1	16,4
Toimintapääoman enimmäismäärä ¹⁾	39,6	53,2	36,1	24,3	65,7
Toimintapääoma ²⁾	24,8	30,8	24,9	16,9	31,5

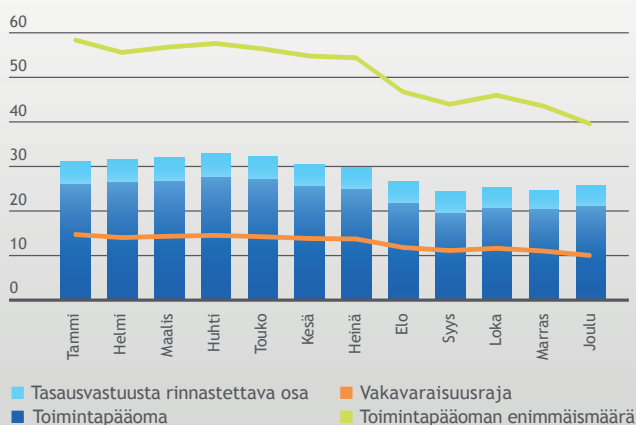
¹⁾ Ajalta ennen 2007 tavoitevyöhykkeen yläraja²⁾ Vuosina 2008-2011 sisältää tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavan erän

Vakavaraisuus 2002-2011, % vastuuvelasta

* Vuoteen 2006 asti tavoitevyöhykkeen yläraja

Vakavaraisuus 2011, % vastuuvelasta

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	2011		2010		2009		2008		2007	
	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%
Lainasaamiset ¹⁾	2 888,2	9,1	3 678,8	11,1	3 476,5	11,6	2 424,9	9,9	1 021,4	3,6
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾²⁾	9 485,4	29,8	7 092,6	21,4	9 150,1	30,6	8 708,5	35,4	8 337,3	29,3
sisältää korkorahastoja	100,7		68,7		99,6		114,4		172,1	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ¹⁾²⁾³⁾	1 873,1	5,9	1 083,1	3,3	1 715,6	5,7	2 038,2	8,3	955,4	3,4
sisältää korkorahastoja	0		0,0		0,0		0,0		47,0	
Osakkeet ja osuudet	12 727,1	40,0	16 703,2	50,3	11 067,8	37,0	7 640,5	31,1	14 849,1	52,3
Kiinteistösisjoitukset ⁴⁾	4 877,6	15,3	4 646,1	14,0	4 518,5	15,1	3 772,8	15,3	3 255,1	11,5
sisältää sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä	902,7		700,8		594,1		512,2		343,1	
Muut sijoitukset	0,7	0,0	-13,9	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0		
Sijoitukset yhteensä	31 852,1	100,0	33 189,8	100,0	29 928,5	100,0	24 585,2	100,0	28 418,2	100,0

Jvk-salkun modifioitu duraatio **3,32**

¹⁾ Sisältää kertyneet korot.

²⁾ Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot muihin rahoitusmarkkinavälineisiin.

³⁾ Sisältää taseen sijoituksiin kuuluvat talletukset.

⁴⁾ Sisältää niiden sijoitusrahastojen osuudet ja sijoitukset niihin rinnastettaviin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin.

Sijoitustoiminnan tuottoerittely ja tulos

milj. €	2011	2010	2009	2008	2007
Suorat nettotuotot	921,0	928,2	794,2	1 149,7	1 007,2
Lainasaamiset	147,2	157,9	139,3	91,9	49,6
Joukkovelkakirjalainat	162,0	263,0	279,9	417,1	362,1
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	21,0	6,7	41,1	76,4	45,1
Osakkeet ja osuudet	432,7	327,0	178,6	443,7	438,4
Kiinteistösisjoitukset	181,2	181,0	153,6	140,8	139,6
Muut sijoitukset	0,5	0,0			
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut ¹⁾	-23,4	-7,4	1,8	-20,2	-27,6
Arvonmuutokset kirjanpidossa ²⁾	-967,4	205,7	1 682,9	-3 147,4	507,3
Osakkeet ja osuudet	-922,8	293,9	1 478,2	-2 975,9	513,2
Joukkovelkakirjalainat	-46,5	-44,5	294,5	-123,0	10,0
Kiinteistösisjoitukset	9,2	-28,5	-90,4	-121,2	-15,9
Muut sijoitukset	-7,4	-15,2	0,7	72,7	
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	-46,4	1 134,0	2 477,2	-1 997,6	1 514,6
Arvostuserojen muutos ³⁾	-664,6	2 143,9	1 073,9	-2 457,8	117,6
Osakkeet ja osuudet	-1 058,9	1 953,2	608,7	-2 409,4	255,9
Joukkovelkakirjalainat	291,6	177,7	419,4	-113,2	-297,6
Kiinteistösisjoitukset	102,0	12,1	45,9	64,6	159,3
Muut sijoitukset	0,7	0,8	0,0	0,2	0,0
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	-711,0	3 277,8	3 551,1	-4 455,4	1 632,1
Vastuuvelan tuottovaatimus ⁴⁾	667,1	1 403,9	1 400,1	-137,4	1 197,5
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	-713,5	-269,9	1 077,1	-1 860,2	317,1
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	-1 378,0	1 874,0	2 151,0	-4 318,0	434,6
Johdannaisten osuus sijoitustoiminnan nettotuotoista	-340,8	-536,6	222,5	382,5	631,4

¹⁾ Sisältää sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin.

²⁾ Myyntivoitot ja -tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset

³⁾ Taseen ulkopuoliset arvonmuutokset

⁴⁾ Vuonna 2008 täydennyskerrointa vastaavaa korkovaatimusta ei lueta mukaan vastuuvelan tuottovaatimukseen.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo

	Sijoitusten nettotuotot käyvin arvo ¹⁾ milj. € 2011	Sitoutunut pääoma ²⁾ milj. € 2011	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2011	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2010	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2009	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2008	Tuotto sitoutuneelle pääomalle % 2007
Lainasaamiset	121,8	3 262,3	3,7	0,7	3,2	4,3	5,6
Joukkovelkakirjalainat ³⁾	436,0	7 830,6	5,6	6,7	11,3	1,8	1,0
josta korkorahastoja	12,8	81,2	15,7	45,5	40,7	-15,6	-1,5
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ³⁾	17,5	1 632,9	1,1	2,1	4,7	8,1	2,6
Osakkeet ja osuudet	-1 549,0	15 751,7	-9,8	19,4	30,0	-33,9	9,0
Kiinteistösijoitukset ⁴⁾	292,4	4 684,3	6,2	3,6	2,7	2,5	10,2
josta sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä	61,7	778,0	7,9	5,8	-12,5	-29,8	11,5
Muut sijoitukset	-6,2	-0,3					
Sijoitukset yhteensä	-687,5	33 161,4	-2,1	11,0	14,1	-15,1	6,1
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-23,4	15,9					
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo ¹⁾	-711,0	33 177,3	-2,1	11,0	14,1	-15,2	6,0

¹⁾ Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvo = Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat. Kassavirralla tarkoitetaan ostojen/kulujen ja myyntien/tuottojen erotusta.

²⁾ Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin/kuukausittain aikapainotetut kassavirrat.

³⁾ Sisältää ko. sijoituksiin tilastoitavien korkorahastojen tuotot.

⁴⁾ Sisältää kiinteistösijoituksiin tilastoitavien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotot.

Hoitokustannustulos

milj. €	2011	2010	2009	2008	2007
Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	122,2	123,0	110,2	113,5	97,5
Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytävissä olevat maksuosat	5,5	4,9	4,6	4,5	4,3
Muut tuotot	0,8	1,2	1,0	1,1	0,3
Hoitokustannustulo yhteensä	128,5	129,0	115,8	119,1	102,1
Toimintokohtaiset liikekulut ¹⁾	-93,2	-93,7	-93,1	-82,5	-75,6
Muut kulut			0,0	0,0	0,0
Liikekulut yhteensä	-93,2	-93,7	-93,1	-82,5	-75,6
Hoitokustannustulos	35,3	35,4	22,7	36,6	26,6
Liikekulut % hoitokustannustulosta	73	73	80	69	74

¹⁾ Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja ja lakisääteisiä maksuja

Tilintarkastuskertomus

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.2011-31.12.2011. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitalinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudattamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallintoneuvoston ja emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan taikka rikkoneet vakuutusyhtiölakia tai työeläkeyhtiöistä annettua lakia.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on vakuutusyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 1. maaliskuuta 2012

Raija-Leena Hankonen
KHT

Paula Pasanen
KHT

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Selvitys perustuu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin, jota Varma noudattaa työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan soveltuvin osin; poikkeamat selostetaan jäljempänä 5. kohdassa. Tämä selvitys on nähtävissä osoitteessa www.varma.fi.

Selvitys kuvaa tilannetta 31.12.2011.

Sisältö

1. Kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä
2. Kuvaus hallituksen ja hallituksen valiokuntien kokoonpanosta ja toiminnasta
3. Tiedot toimitusjohtajasta ja hänen tehtävistään
4. Kuvaus hallintoneuvoston kokoonpanosta ja toiminnasta
5. Selonteko hallinnointikoodia koskevista poikkeuksista

1. Kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

Varman taloudellista raportointia sääntelevät kirjanpito-, osakeyhtiö-, vakuutusyhtiö- ja työeläkevakuutusyhtiölain sekä vakavaraisuusrajan laskemista ja vastuuelan kattamisesta koskevan lain lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön asetus vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, kirjanpitoasetus, sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamat laskuperusteet sekä Finanssivalvonnan antamat määräykset. IFRS ja Solvenssi II eivät koske työeläkevakuutusyhtiöitä.

Säännösten edellyttämän informaation lisäksi Varma tekee osavuositilinpäätöksen vuosineljänneksittäin. Varma julkaisee läpinäkyvyyden lisäämiseksi mm. taseen ja tuloslaskelman käyvin arvoin sekä sijoitukset ja niiden tuotot riskin mukaisesti ryhmiteltyinä. Tilinpäätöksessä verrataan sijoitustuottoja käyvin arvoin vastuuelalle hyvitetävään korkoon, liikekuluja (ilman korvauskuluihin ja sijoitustoiminnan kuluihin siirrettyjä kuluja) vakuutusmaksuihin sisältyviin hoitokustannuksiin, omalla vastuulla olevaa korvausmenoa (Varmassa noin neljännes) vastaavaan vakuutusmaksutuloon. Yhtiön kokonaistulokseksi kutsuttu edellä mainitulla tavalla laskettu sijoitus-, hoitokustannus- ja vakuutusliikkeen yhteenlaskettu tulos vastaa suunnitellen tuloslaskelman tulosta käyvin arvoin.

Työeläkejärjestelmä on osittain rahastoiva järjestelmä. Tämä tarkoittaa, että työeläkeyhtiön taseessa näkyvä vastuuelka on määrältään noin neljännes tilinpäätöshetken mennessä karttuneiden eläkkeiden pääoma-arvosta. Lisäksi lakisääteisessä eläkevakuutuksessa on yhteistakuujärjestelmä, jonka mukaan eläkelaitoksen joutuessa maksukyvyttömäksi työeläkejärjestelmä vastaa yhteisesti siitä, että vakuutettujen etuudet tulevat turvatuiksi.

Varman taloudellisen raportoinnin kannalta merkittävimmät elementit ovat sijoitusten arvostus ja sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin, vastuuelalle hyvitetävä korko sekä yhtiön vakavaraisuus (toimintapääoma) suhteessa vakavaraisuusrajaan, joka puolestaan määräytyy sijoitusten riskialttiudesta (vakavaraisuusluokittelusta). Vakavaraisuustunnuslukujen pohjalta määräytyy sijoitustoiminnan riskinkantokyky. Kaikki edellä mainitut luvut lasketaan emoyhtiölle, koska konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden, lähinnä kiinteistöyhtiöiden vaikutus konsernin omaan pääomaan on vähäinen. Konserniyhtiöiden osakkeet arvostetaan emoyhtiön vakavaraisuuslaskennassa käypiin arvoihin. Vastuuelan katteena olevan omaisuuden riittävyys tulee olla jatkuvasti tiedossa.

Vakuutusmaksutulo ja eläkemeno ovat merkittäviä, mutta tuloksen muodostuksen kannalta vähäisempiä vastuuelan muutokseen liittyviä läpikulueriä. Vakuutusliikkeen tulokseen vaikuttaa yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos. Varman vastuuelka lasketaan tilinpäätöshetkellä ja tilivuoden aikana parhaiden vakuutusteknisten arvioiden mukaisesti. Tarkka vuosilaskenta valmistuu

loppukevällä. Työeläkelaitosten vastuunjako tehdään Eläketurvakeskukseen kautta vuosittain.

Sen varmistamiseksi, että yhtiön julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön taloudesta, Varman hallitus päättää sisäisen valvonnan sisällöstä ja organisoinnista, sisäisen valvonnan osa-alueiden ja periaatteiden toteuttamisesta sekä vahvistaa yhteiset suuntaviivat Varma-konsernin sisäiselle valvonnalle ja vahvistaa riskienhallintasuunnitelman. Hallitus arvioi vuosittain, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty. Taloudellinen raportointi hallitukselle on määritelty sekä hallituksen työjärjestyksessä että sijoitussuunnitelmassa.

Taloudellinen raportointi hallitukselle, johdolle sekä viranomaisille toteutetaan raportoitavasta toiminnasta riippumattomasti taloushallinnossa siten, että se on sisällöltään olennaista ja luotettavaa. Yhtiön tulos ja vakavaraisuusarvio lasketaan päivittäin. Hallitukselle raportoidaan tilinpäätöksen ja osavuositilinpäätösten ohella mm. kokonaistulos, tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin, vakavaraisuusarvio, sijoitukset tuottoineen riskin mukaan luokiteltuina, johdannais- ja valuuttapositiot, riskikeskittymät sekä kate. Lisäksi taloushallinto raportoi sijoitussuunnitelman mukaisten riskirajojen seurannasta ja päätösvaltuuksien käytöstä sekä suorittaa sijoitusten arvostukseen kohdistuvia kontrolloja. Edellisen lisäksi sijoitustoiminto raportoi toiminnastaan erikseen hallitukselle. Päätösvaltuuksien ja allokaation noudattamista sekä sijoitustoimeksiantoja seurataan päivittäin. Aktuaaritoimi huolehtii siitä, että vakuutusmaksu ja vastuuelka lasketaan laskuperusteiden sekä sosiaali- ja terveysministeriön että Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti. Aktuaaritoimissa riskiä ottavasta toiminnasta riippumattoman sijoitusriskienhallinnan tehtävinä on mm. sijoitusten sisältämien riskien identifiointi, riskitason mittaaminen ja raportointi.

Säännöstyössä sijoitusten hajauttamisvaatimus on keskeinen. Vakavaraisuusrajan laskennassa sekä vastuuelkaa kattavien varojen luetteloinnissa sijoitukset tulee luokitella vakavaraisuusryhmiin niiden todellisen riskin mukaisesti. Hallitus päättää johdannaissopimusten käyttämisestä koskevat perusteet ja sijoitusten vakavaraisuusluokittelun perusteet. Sijoitustoiminto tekee esitykset ja toimitusjohtaja päättökset sijoitusten riskiluokittelusta hallituksen luokitteluperusteita noudattaen, ja riippumaton riskienhallintatoiminto antaa lausunnon esityksistä. Sijoitusten vakavaraisuusluokittelu tarkastetaan säännöllisesti. Hallitukselle laaditaan riippumaton seurantaraportti johdannaissopimusten käytöstä sekä niiden vaikutuksesta vakavaraisuusrajaan.

Taloudellisesta raportoinnista on yhtiössä laadittu yksityiskohtaisia toiminnan kuvauksia ja työohjeita. Taloudellisen raportoinnin luotettavuutta tukee periaate, jonka mukaan yhtiön liikekirjanpito on aina jaksotettuna ajan tasalla käyvin arvoin ja että sen tiedot täsmäyvät sekä reskontrina toimivien eri sijoituslajireskontrajärjestelmien että raportoinnissa käytettävän tietovaraston kanssa. Sijoituskanta arvostuksineen ja vakavaraisuustietoineen sekä vastuuelan kate ovat eriteltävissä rivi- ja sarakkeittain päivittäin. Valtaosa yhtiön taloudellisista transaktioista käsitellään sähköisesti ja automaattisesti. Sijoitusten käyvät arvot perustuvat tuoreimpiin käytettävissä oleviin noteerauksiin tai arviokirjoihin ja poikkeustapauksissa niiden puuttuessa joko substanssiarvoon tai hankintamenuun. Taloushallinnon prosessit on toteutettu siten, että hallitukselle pystytään raportoimaan nopeasti, useimmiten neljäntenä työpäivänä kuukauden päättymisen jälkeen.

Tarkka vastuuelka lasketaan vuosittain. Vuoden aikana vastuuelan laskennassa käytetään eläkevakuutustoiminnan rekisteritietojen ohella vakuutusteknisiä analyysejä. Vakuutusriskejä analysoidaan mm. riskiperusteanalyysillä (kuolevuus, työkyvyttömyysintensiteetti), tilinpäätös- ja liiketulosanalyysillä (vakuutustekniikka, vastuunjako) sekä mm. maksutappioita ja työkyvyttömyyseläkemenoa tilastotaessa. Tilinpäätöstä laadittaessa vakuutettujen palkkasumma on

arvio. Tämä heijastuu yhtiön maksutuloon ja vastuuvelan suuruuteen, mutta ei vaikuta juuri yhtiön tulokseen.

Yhtiössä pyritään toimimaan siten, että valvontajärjestelmissä ei olisi puutteita, jotka tekisivät mahdollisiksi tahattomat tai tahalliset virheet tai väärinkäytökset raportoinnissa. Varman taloudelliseen raportointiin liittyvät operatiiviset riskit kartoitetaan säännöllisesti. Tunnistettujen riskien vaikutusten merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä arvioidaan riskikohtaisesti.

Varman sisäinen tarkastus toimii sisäisen tarkastuksen ammatistandardeissa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoitus on tukea organisaation tavoitteiden saavuttamista tuottamalla riskienhallinnan ja muun sisäisen valvonnan tilaa koskevia arvioita ja kehitysehdotuksia. Sisäisen tarkastuksen organisaatioasema, tehtäväalueet, vastuu ja toimivalta on määritelty hallituksen hyväksymässä toimintaohjeessa. Tarkastuskohteet määritellään vuosittain laadittavassa tarkastussuunnitelmassa, joka johtoryhmän ja tarkastusvaliokunnan käsittelyn jälkeen hyväksytään hallituksessa. Tarkastushavainnot raportoidaan yhtiön johdolle, tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Sisäinen tarkastus on organisoitu toimitusjohtajan alaisuuteen.

2. Kuvaus hallituksen ja hallituksen valiokuntien kokoonpanosta ja toiminnasta

2.1. Hallitus

Hallituksen tehtävänä on huolehtia Varman hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä tarpeellisten ohjeiden antamisesta toimitusjohtajalle. Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää lisäksi, että hallitus laatii sijoitussuunnitelman yhtiön varojen sijoittamisesta.

Hallituksen valinta kuuluu hallintoneuvostolle työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain nojalla. Hallitukseen kuuluu 12 jäsentä ja kolme varajäsentä. Valintamenettely on yhtiöjärjestyksen mukaan seuraava:

- kolme jäsentä ja yksi varajäsen valitaan henkilöistä, joita ovat ehdottaneet keskeisiä työnantajakeskusjärjestöjä vaalivaliokunnassa edustavat jäsenet
- kolme jäsentä ja yksi varajäsen valitaan henkilöistä, joita ovat ehdottaneet keskeisiä palkansääjakeskusjärjestöjä vaalivaliokunnassa edustavat jäsenet
- kuusi jäsentä ja yksi varajäsenen valitaan vaalivaliokunnan yhteisen ehdotuksen perusteella.

Jäsenvalinnat jaksottuvat siten, että vuosittain on erovuorossa neljä varsinaista jäsentä. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat hallitus valitsee keskuudestaan; työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää, että näistä yksi valitaan vaalivaliokunnassa vakuutettuja edustavien jäsenten ehdotuksesta. Hallituksen kokoonpano on esitetty sivuilla 86-87 ja tiedot palkkioista sivulla 84.

Hallituksessa ei ole Varman toimivaan johtoon kuuluvia henkilöitä. Kukaan hallitusjäsenistä ei ole ollut työ- tai toimitushteessä Varmaan vuonna 2011 tai kahtena sitä edeltävänä vuonna eikä kukaan heistä saa Varman konsultointi- tai muita korvauksia hallitustehtäviin liittymättömistä palveluista tai muusta neuvonnasta. Toisaalta Varman toimitusjohtaja Matti Vuoria on hallituksen varapuheenjohtajana Sampo Oyj:ssä, jonka toimivaa johtoa on mukana Varman hallituksessa; tämä yhteys perustaa hallinnointikoodin (suositus nro 15) tarkoittaman suhteen.

2.2. Hallituksen valiokunnat

Varman hallitus on valinnut keskuudestaan nimitys- ja palkkiovaliokunnan sekä tarkastusvaliokunnan yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Lisäksi hallituksen puheenjohtajisto ja toimitusjohtaja kokoontuvat tarvittaessa valmistelemaan hallituksessa käsiteltäviä asioita;

puheenjohtajiston muodostavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat.

Tarkastusvaliokunnan keskeisiä tehtäviä ovat Varman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan sekä taloudellisen ja muun raportoinnin valvonta sekä tilintarkastajien ja sisäisen tarkastuksen työn etenemisen ja havaintojen seuranta. Valiokunta raportoi toimistaan ja havainnoistaan hallitukselle. Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat Sakari Tamminen (puheenjohtaja) sekä Mikko Mäenpää, Karsten Slotte ja Kai Telanne. Vuonna 2011 tarkastusvaliokunta kokoontui kaksi kertaa. Jäsenten osallistumisaste kokouksiin oli 87,5 %.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta valmistelelee Varman palkitsemis- ja kannustinjärjestelmät sekä johdon toimi- ja työsopimusten ehdot. Valiokunnan esitykset tuodaan hallituksen päätettäväksi. Nimitys- ja palkkiovaliokuntaan kuuluvat Sakari Tamminen (puheenjohtaja) sekä Ole Johansson ja Mikko Mäenpää. Vuonna 2011 valiokunta kokoontui kahdeksan kertaa (osallistumisaste 95,8 %).

Valiokuntajäsenistä Sakari Tamminen, Karsten Slotte ja Kai Telanne kuuluvat Varman asiakasyrityksen toimivaan johtoon hallinnointikoodin (suositus nro 15) tarkoittamalla tavalla, kuten edellä kohdassa 2.1 esitettiin.

3. Tiedot toimitusjohtajasta ja hänen tehtävistään

Toimitusjohtaja johtaa yhtiötä terveiden liikeperiaatteiden sekä hyvää hallintoa ja riskienhallintaa koskevien periaatteiden mukaisesti. Toimitusjohtajan tehtävänä on edistää yhtiön etua. Toimitusjohtaja hoitaa Varman hallintoa hallituksen määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtaja edustaa Varmaa asiassa, joka lain mukaan kuuluu hänen tehtäviinsä.

Varman toimitusjohtaja on Matti Vuoria s. 1951 (varatuomari, humanististen tieteiden kandidaatti; Varman toimitusjohtaja vuodesta 2004; Sampo Oyj:n ja Wärtsilä Oyj Abp:n hallitusten varapuheenjohtaja, Stora Enso Oyj:n ja Finanssialan Keskusliiton hallitusten jäsen, Työeläkevakuuttajat TELA ry:n 1. varapuheenjohtaja sekä Arvopaperimarkkinayhdistyksen hallituksen puheenjohtaja).

Toimitusjohtajan sijaisena toimii Varman asiakasyhteisistä vastaava johtaja Hannu Tarvonen. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimittää hallitus.

Toimitusjohtajaa tukee Varman johtoryhmä, johon kuuluu toimitusjohtajan lisäksi yhdeksän johdon ja kaksi henkilöstön edustajaa. Johtoryhmän tehtävä on ohjata ja kehittää Varman toimintaa siten, että yhtiön hallituksen hyväksymät strategiset tavoitteet saavutetaan.

Sijoitustoimikunta käsittelee keskeiset, toimitusjohtajan päätettäväksi tulevat sijoitusasiat. Toimikuntaan kuuluvat toimitusjohtaja ja sijoitustoiminnasta vastaavat johtajat. Toimikunta valmistelelee sijoitusesitykset hallitukselle ja tekee päätökset asioissa, joissa sillä on vuosittain hallituksen vahvistaman sijoitussuunnitelman nojalla päätösvalta ja joita ei ole delegoitu organisaatiossa alemmalle tasolle. Lisäksi toimikunta seuraa sijoitusriskejä.

Toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja hallituksen nimitämien muiden johtajien palkoista ja palkkaeduista päättää hallitus. Näitä koskevat tiedot on esitetty sivulla 82.

4. Kuvaus hallintoneuvoston kokoonpanosta ja toiminnasta

4.1. Hallintoneuvosto

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaisesti Varmalla on hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa hallintoa. Tämän valvontatehtävän ohella hallintoneuvosto:

- valitsee vaalivaliokunnan ehdotuksen perusteella hallituksen jäsenet ja varajäsenet

- vahvistaa vaalivaliokunnan ehdotuksen perusteella hallituksen palkkiot
- nimittää vaalivaliokunnan jäsenistään tai hallituksen jäsenistä
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä tilintarkastuskertomuksen johdosta.

Hallintoneuvostoon kuuluu 28 jäsentä, jotka valitsee varsinainen yhtiökokous. Valintamenettely on yhtiöjärjestyksen mukaan seuraava:

- seitsemän valitaan henkilöistä, joita ovat ehdottaneet keskeisiä työnantajakeskusjärjestöjä vaalivaliokunnassa edustavat jäsenet
- seitsemän valitaan henkilöistä, joita ovat ehdottaneet keskeisiä palkansaajakeskusjärjestöjä vaalivaliokunnassa edustavat jäsenet
- neljätoista valitaan vaalivaliokunnan yhteisen ehdotuksen perusteella. Jäsenen toimikausi on kolmivuotinen siten, että vuosittain on erovuorossa enintään kymmenen jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat vuosittain. Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää, että yksi näistä valitaan vaalivaliokunnassa vakuutettuja edustavien jäsenten ehdotuksesta. Hallintoneuvoston kokoonpano on esitetty sivulla 85 ja tiedot palkkioista sivulla 83.

4.2. Vaalivaliokunta

Hallintoneuvosto nimittää vaalivaliokunnan jäsenistään tai hallituksen jäsenistä. Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää, että joko puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja valitaan vakuutettuja edustavien hallintoneuvostojäsenten ehdotuksesta.

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi Varman vaalivaliokunnassa on neljä muuta jäsentä, joista

- kaksi valitaan vakuutuksenottajia edustavien hallintoneuvostojäsenten ehdotuksesta
- kaksi valitaan vakuutettuja edustavien hallintoneuvostojäsenten ehdotuksesta.

Vaalivaliokunnan puheenjohtajana toimii hallintoneuvoston puheenjohtaja Tapio Kuula. Valiokunnan varapuheenjohtaja Martti Alakoski (hallintoneuvoston varapuheenjohtaja), Mikko Mäenpää (hallituksen varapuheenjohtaja) ja Veli-Matti Töyrylä (hallituksen jäsen) edustavat vakuutettuja sekä puheenjohtaja Tapio Kuula, Ole Johansson (hallituksen varapuheenjohtaja) ja Kari Jordan (hallintoneuvoston varapuheenjohtaja) vakuutuksenottajia.

Vaalivaliokunta tekee yhtiökokoukselle ehdotuksen hallintoneuvoston jäsenten valinnasta erovuoroisten sijaan ja jäsenten palkkioista sekä vastaavanlaisen ehdotuksen hallintoneuvostolle hallituksen jäsenten osalta. Valiokunnalla ei ole muita tehtäviä.

5. Selonteko hallinnointikoodia koskevista poikkeuksista

Seuraavassa esitetään yhteenveto listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksia koskevista poikkeuksista Varmassa.

- Suositus nro 12 - hallitusjäsenten erityinen asettamisjärjestys: Varma poikkeaa suosituksesta, sillä työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää, että kaikki jäsenet työeläkevakuutusyhtiön hallitukseen asetetaan hallintoneuvoston toimesta. Suosituksen mukainen järjestys, jossa enemmän kuin puolet jäsenistä nimittää yhtiökokous, ei siten ole lain sallima.
- Suositus nro 14 - riippumattomien hallitusjäsenten määrä: Varman hallituksen varsinaisista jäsenistä seitsemän ja varajäsenistä kaksi ovat sellaisia, jotka kuuluvat toimivaan johtoon Varman asiakasyrityksessä. Tällöin suositus riippumattomien hallitusjäsenten enemmistöstä ei täyty; nämä tiedot on esitetty edellä kohdassa 2.1. Poikkeus liittyy Varman yhtiömuodon keskinäisyyteen. Keskinäisessä yhtiössä asiakkuus tuottaa osakkuuden yhtiössä ja poikkeus suosituksesta kompensoi näin sitä, että työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain myötä yhtiökokous ei aseta hallituksen enemmistöä suosituksen nro 12 tarkoittamalla tavalla. Lisäksi asiakkuusedustus hallituksessa varmentaa osaltaan sitä, että Varma toimii tehokkaasti lakisääteisen työeläketurvan tuottamisessa.
- Suositukset nro 25, 26, 29 ja 32 - riippumattomien valiokuntajäsenten määrä: Edellä kohdassa 2.2 esitellyn nimitys- ja palkkiovaliokunnan kolmesta jäsenestä yksi ja tarkastusvaliokunnan neljästä jäsenestä kolme kuuluu toimivaan johtoon Varman asiakasyrityksessä. Poikkeuksen perustelu on sama kuin mitä edellä esitetään suosituksen nro 14 osalta Varman toiminnan tehokkuuden varmentamisesta.

Palkka- ja palkkioselvitys

1. YLEISKUVAUS

Selvitys perustuu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin, jota Varma noudattaa työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan soveltuvin osin. Tämä selvitys on nähtävissä osoitteessa www.varma.fi.

Selvitys kuvaa tilannetta 31.12.2011.

1.1. Päätöksentekojärjestys

Varman hallitus päättää vuosittain tulospalkkioperusteisen palkitsemisen periaatteet, enimmäismäärät ja tulospalkitsemiseen osalliset henkilöpiirit. Hallitus päättää myös toimitusjohtajan ja ”yhden yli” -periaatteen mukaisesti toimitusjohtajan esityksen perusteella johtoryhmään kuuluvien johtajien palkitsemisesta.

1.2. Nimitys- ja palkkiovaliokunnan kokoonpano ja valtuudet

Hallitukselle kuuluvat palkitsemisasiat valmistelee hallituksen asettama nimitys- ja palkkiovaliokunta. Valiokuntaan kuuluvat hallituksen puheenjohtaja Sakari Tamminen sekä varapuheenjohtajat Ole Johanson ja Mikko Mäenpää. Päätökset palkitsemisesta tekee hallitus.

1.3. Tuloperusteisten palkitsemisjärjestelmien sisältö

Varmassa on käytössä kolme tuloperusteista palkitsemisjärjestelmää:

- pitkäkestoinen kannustinjärjestelmä (jäljempänä kohta 1.3.1),
- sijoitustoiminnon erillisjärjestelmä (kohta 1.3.2) ja
- vuosibonusjärjestelmä (kohta 1.3.3).

Tuloperusteisessa palkitsemisessä keskeisinä periaatteina ovat:

- Järjestelmät tukevat Varman pitkän aikavälin tavoitteita, joihin kuuluvat mm. vakavaraisuus, sijoitusten tuotto ja kustannustehokkuus.
- Palkitsemisen tulee olla suunniteltu epätervettä riskinottoa estävällä tavalla; siten järjestelmissä on mm. ennalta määrätty palkkiomaksimit, jotka rajoittavat palkkion enimmäismäärän, ja force majeure -ehto, joka antaa hallitukselle oikeuden järjestelmien keskeyttämiseen kesken kauden, jos yhtiön taloudellinen asema on vaarantunut (lähemmin kohdassa 1.5).
- Järjestelmiin perustuvien tulospalkkioiden maksamisesta päättää hallitus ja päätös tehdään vuosittain kannustinkauden päätyttyä.
- Tulospalkitsemisen osuuden kokonaispalkitsemisesta tulee kasvaa silloin, kun varmalaisen vastuu ja kyky vaikuttaa muiden varmalaisen työn tuloksiin ja yhtiön menestymiseen kasvavat.
- Palkitsemisesta päätettäessä otetaan huomioon myös se, onko asianomainen varmalainen noudattanut toimintaa koskevia normeja. Tulospalkkiota ei makseta ja se peritään takaisin perusteettomana etuna, jos ilmenee, että asianomainen on menetellyt vastoin Varman sisäisiä ohjeita tai eettisiä periaatteita, lainsäädäntöä tai viranomaisten antamia määräyksiä taikka ohjeita.
- Palkkioista päätettäessä on aina noudatettava ”yhden yli” -periaatetta.

1.3.1. Pitkäkestoinen kannustinjärjestelmä

Pitkäkestoinen kannustinjärjestelmän tarkoituksena on sitouttaa avainhenkilöt Varmaan ja sen tavoitteisiin ja siksi tulospalkkiot määräytyvät yhteisten yhtiötasoisien ansaintakriteerien perusteella. Ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää lineaarisesti sen, kuinka suuri osa kannustimen maksimimäärästä jaetaan.

Varman pitkäkestoinen kannustinjärjestelmä perustuu kolmen kalenterivuoden mittaisiin kannustinkausiin. Hallitus määrittää kunkin kannustinkauden alussa järjestelmän piiriin kuuluvat henkilöt ja heidän maksimipalkkionsa sekä palkkiokriteerit ja niiden mittarit.

Ensimmäinen kannustinkausi kattaa vuodet 2010-2012 (37 varmalaista) ja toinen kannustinkausi kattaa vuodet 2011-2013 (37 varmalaista). Pitkäkestoinen kannustinjärjestelmän palkkiomaksimit vastaavat asianomaisen varmalaisen 2, 3 tai 4 kuukauden palkkaa. Ansaintakriteerit kannustinkausilla 2010-2012 ja 2011-2013 perustuvat vakavaraisuuteen, asiakastulokseen ja kulukontrolliin.

Sijoitustoiminnon avainhenkilöt eivät osallistu pitkäkestoiseen kannustinjärjestelmään.

1.3.2. Sijoitustoiminnon erillisjärjestelmä

Hallituksen vahvistamalla sijoitustoiminnon erillisjärjestelmällä tavoitellaan lisäarvoa, jota kertyy, jos Varman sijoitusten tuotto ja vakavaraisuus kehittyvät pidemmällä aikavälillä kilpailijoista koostuvaa vertailuryhmää paremmin. Vuoden 2011 erillisjärjestelmään kuului 55 sijoitustoiminnon avainhenkilöä.

Henkilökohtaiset palkkiomaksimit pohjautuvat edeltävän kalenterivuoden viimeisen kuukauden palkkaan ja ovat vuoden 2011 järjestelmässä enintään 3-14 kuukauden palkan suuruiset.

Palkkiosta maksetaan enintään kuuden kuukauden kuukausipalkkaa vastaava osuus yhden kuukauden kuluttua siitä, kun hallitus on vahvistanut palkkion ja sen ylittävä osuus kolmen vuoden kuluttua.

1.3.3. Vuosibonusjärjestelmä

Kaikki varmalaiset kuuluvat vuosibonusjärjestelmään lukuun ottamatta sijoitustoiminnon erillisjärjestelmän (edellä kohta 1.3.2) piirissä olevia henkilöitä. Vuosibonusena maksettava määrä määräytyy kehityskeskustelussa sovittujen henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisen ja yhtiötuloksen perusteella; yhtiötuloksen osuus on sitä suurempi, mitä merkittävämmät ovat asianomaisen varmalaisen mahdollisuudet vaikuttaa yhtiötulokseen. Vuonna 2011 yhtiöbonuksen ansaintakriteerit perustuivat asiakastulokseen, sijoitustulokseen ja kulukontrolliin.

Toimitusjohtajan ja johtoryhmäjohtajien bonusmaksimit vastaavat 3-9 kuukauden palkkaa. Pitkäkestoinen kannustinjärjestelmän (edellä kohta 1.3.1) käyttöönoton myötä toimitusjohtajan vuosibonusmaksimi pienenee vuodesta 2012 alkaen yhdellä kuukaudella ja muiden pitkäkestoinen kannustinjärjestelmään kuuluvien maksimi puolella kuukaudella.

1.4. Palkitsemisen yhteys tulokseen

Tuloperusteinen palkitseminen määräytyy kaikissa järjestelmissä tulostulokseen perustuvien ansaintakriteerien toteutumisen perusteella. Ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää lineaarisesti sen, kuinka suuri osa enimmäismäärästä tulee jaettavaksi.

1.5. Tuloksen mittaamisen ja riskipainotuksen perusteet

Tuloksen mittaaminen perustuu kaikissa Varman kannustinjärjestelmissä objektiivisiin ansaintakriteereihin, joiden toteuma on riippumattomasti todennettavissa.

Palkkiojärjestelmiin liittyvää riskiä hallitaan etukäteen asetettujen palkkiomaksimien ohella siten, että hallitus on pidättänyt itselleen oikeuden järjestelmien keskeyttämiseen kesken kauden. Keskeyttäminen voi perustua hallituksen arvioon siitä, että Varman taloudellinen asema on vakavasti vaarantunut yhtiön sisäisestä tai ulkoisesta syystä.

Liiallista riskinottoa ehkäisee osaltaan hallituksen vahvistama sijoitusten enimmäisriskitaso.

2. HENKILÖTASOISET TIEDOT

2.1. Hallintoneuvoston jäsenten palkkiot

Varman hallintoneuvosto kokoontui kolme kertaa vuonna 2011. Kokouksiin osallistui keskimäärin 76,1 prosenttia jäsenistä. Taulukko 1 sisältää jäsenkohtaiset tiedot vuodelta 2011.

Hallintoneuvoston palkkioista päättää yhtiökokous. Hallintoneuvoston puheenjohtajan vuosipalkkio on 5 000 euroa, varapuheenjohtajien 3 800 euroa ja muiden jäsenten 2 500 euroa. Hallintoneuvoston jäsenille maksetaan lisäksi 300 euron kokouspalkkio.

Hallintoneuvoston jäsenet ovat työntekijän eläkelain 8 §:n mukaisessa vakuutuksessa, jonka perusteella palkkiokorvauksesta maksetaan TyEL-maksu.

2.2. Hallituksen jäsenten palkkiot

Hallitus kokoontui yhdeksän kertaa vuonna 2011. Osallistumisaste, varajäsenet mukaan lukien, oli keskimäärin 83,1 prosenttia. Taulukko 2 sisältää jäsenkohtaiset tiedot vuodelta 2011.

Varman hallituksen palkkioista päättää yhtiön hallintoneuvosto. Vuonna 2011 hallituksen palkkiot olivat seuraavat:

Vuosipalkkio

- puheenjohtaja 40 000 euroa
- varapuheenjohtaja 28 000 euroa
- jäsen 16 000 euroa
- varajäsen 12 000 euroa

Kokouspalkkio puheenjohtajalle, varapuheenjohtajille, jäsenille ja varajäsenille on 500 euroa. Myös hallituksen valiokuntien samoin kuin hallituksen puheenjohtajiston kokouksista ja hallintoneuvoston kokouksiin osallistumisesta maksetaan mainittu kokouspalkkio.

Hallintoneuvosto 1.12.2011 päätti pysyttää vuoden 2012 palkkiot samansuuruisina.

Hallituksen jäsenet ovat työntekijän eläkelain 8 §:n mukaisessa vakuutuksessa, jonka perusteella palkkiokorvauksesta maksetaan TyEL-maksu.

2.3. Toimitusjohtajan ja johtoryhmäjohtajien palkitsemisjärjestelmä

Toimitusjohtajan palkitseminen ja muut etuudet

Hallitus nimittää toimitusjohtajan sekä päättää hänen toimisuhteensa ehdoista.

Toimitusjohtaja Matti Vuorian palkka- ja luontoisedut toimitusjohtajan tehtävästä olivat vuonna 2011 yhteensä 789 914,45 euroa, mistä 278 040 euroa on tulospalkkiota vuodelta 2010.

Toimitusjohtajan vuosibonus määräytyy hallituksen asettamien tulostavoitteiden toteumaprosenttina. Hallituksen Vuorialle määrittelemä maksimibonus vuonna 2010 oli yhdeksän kuukauden kuukausipalkkaa vastaava määrä. Tästä maksettiin toteumaprosentin mukainen osuus vuonna 2011.

Toimitusjohtaja kuuluu edellä kohdassa 1.3.1 kuvattuun pitkäkestoiseen kannustinjärjestelmään, jonka palkkiomaksimi vastaa hänen neljän kuukauden kuukausipalkkaansa sekä kannustinkaudella 2010-2012 että kannustinkaudella 2011-2013. Vuosibonusjärjestelmässä (kohta 1.3.3) toimitusjohtajan palkkiomaksimi vuodelta 2011 on yhdeksän kuukauden kuukausipalkan suuruinen. Mahdollinen vuosibonus vuodelta 2011 tullaan maksamaan vuonna 2012 ja pitkäkestoisen kannustinjärjestelmän mahdolliset palkkiot vuosina 2013 ja 2014. Pitkäkestoisen kannustinjärjestelmän käyttöönoton myötä toimitusjohtajan vuosibonusmaksimi pienenee yhdellä kuukaudella vuodesta 2012 alkaen.

On sovittu, että toimitusjohtaja Vuoria jatkaa tehtävässään vuoden 2013 loppuun asti ja jää vanhuuseläkkeelle täyttäessään 63 vuotta maaliskuussa 2014. Toimitusjohtajalle otetun lisäeläkevakuutuksen mukainen eläke-etuus on 60 prosenttia lisäeläkkeen eläkepalkasta, jonka perustana on kaksi keskimmäistä neljän viimeisen vuoden ansioista. Lisäeläkevakuutus ei kerrytä lisäeläkettä toimitusjohtajan täytettyä 60 vuotta.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on kuusi kuukautta, minkä lisäksi hän on oikeutettu kuuden kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Johtoryhmään kuuluvien johtajien palkitseminen ja muut etuudet

Hallitus päättää Varman johtoryhmään kuuluvien johtajien palkitsemisesta ja toimisuhteiden muista ehdoista.

Johtoryhmäjohtajat kuuluvat Varman tulospalkkiojärjestelmien piiriin edellä kuvatulla tavalla (kohta 1.3).

Johtoryhmäjohtajien, pois lukien toimitusjohtaja, palkat ja luontoisedut vuonna 2011 olivat 1 635 224,39 euroa ja tulospalkkiosuudet 490 243,80 euroa (vuodelta 2010) eli yhteensä 2 125 468,19 euroa.

Toimitusjohtajan sijaisena toimivan varatoimitusjohtaja Hannu Tarvosen palkka- ja luontoisedut vuonna 2011 olivat 251 719,15 euroa, joka sisältää 49 664 euron määräisen tulospalkkiosuuden vuodelta 2010.

Varatoimitusjohtaja Tarvosen eläkeikä on 60 vuotta ja eläkkeen määrä on 66 prosenttia laskennallisesta eläkepalkasta. Muilla johtoryhmäjohtajilla eläkeikä on 60 tai 62 vuotta ja eläkkeen määrä 60 prosenttia. Eläkeiän alennus on toteutettu henkivakuutusyhtiöstä otetulla lisäeläkevakuutuksella.

Toimitusjohtajan sijaisen irtisanomisaika on kuusi kuukautta, minkä lisäksi hän on oikeutettu kolmen kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Taulukko 1.

Varman hallintoneuvosto 2011 - osallistuminen ja palkkiot

Nimi	Hallintoneuvoston kokoukset, osallistuminen	Vaalivaliokunta	Vuosipalkkio €	Kokous- ja valio- kuntapalkkiot €	Yhteensä €
Puheenjohtaja					
Tapio Kuula	3/3	3/3	5 000	1 800	6 800
Varapuheenjohtajat					
Martti Alakoski	3/3	3/3	3 800	1 800	5 600
Kari Jordan	3/3	3/3	3 800	1 800	5 600
Jäsenet					
Juri Aaltonen	2/2		1 875	600	2 475
Berndt Brunow	1/3		2 500	300	2 800
Erkki Etola	1/3		2 500	300	2 800
Stig Gustavson	3/3		2 500	900	3 400
Ilkka Hallavo	3/3		2 500	900	3 400
Tauno Heinola	2/2		1 875	600	2 475
Tapio Huttula	0/1		625		625
Matti Huutola	3/3		2 500	900	3 400
Juha Kivistö	1/1		625	300	925
Tapio Korpeinen	1/2		1 875	300	2 175
Seppo Koskinen	3/3		2 500	900	3 400
Päivi Kärkkäinen	2/3		2 500	600	3 100
Olli Luukkainen	1/2		1 875	300	2 175
Mikko Niinivaara	0/1		625		625
Hannu Penttilä	2/3		2 500	600	3 100
Antti Piippo	2/3		2 500	600	3 100
Juha Rantanen	0/1		625		625
Markus Rauramo	3/3		2 500	900	3 400
Pertti Saarela	2/3		2 500	600	3 100
Leena Saarinen	3/3		2 500	900	3 400
Kari Sairo	3/3		2 500	900	3 400
Mika Seitovirta	0/2		1 875		1 875
Antti Sippola	3/3		2 500	900	3 400
Pekka Soini	2/2		1 875	600	2 475
Jorma J. Takanen	3/3		2 500	900	3 400
Pekka Tefke	3/3		2 500	900	3 400
Kari Virta	2/3		2 500	600	3 400
Anssi Vuorio	2/2		1 875	600	2 475
Göran Åberg	2/3		2 500	600	3 100

Taulukko 2.

Varman hallitus 2011 - osallistuminen ja palkkiot

Nimi	Hallituksen kokoukset, osallistuminen	Nimitys- ja palkkiovalio- kunta	Tarkastus- valiokunta	Vaalivalio- kunta	Hallinto- neuvosto	Vuosi- palkkio €	Kokous- ja valiokunta- palkkiot	Yhteensä €
Puheenjohtaja								
Sakari Tamminen	8/9	8/8	2/2		3/3	40 000	10 500	50 500
Varapuheenjohtajat								
Ole Johansson	8/9	7/8		3/3		28 000	8 400	36 400
Mikko Mäenpää	8/9	8/8	2/2	3/3	2/3	28 000	10 900	38 900
Jäsenet								
Jouko Ahonen	8/9				3/3	16 000	5 500	21 500
Mikael Aro	9/9					16 000	4 500	20 500
Johanna Ikäheimo	8/9				2/3	16 000	5 000	21 000
Ari Kaperi	5/9					16 000	2 500	18 500
Lasse Laatusen	8/9				2/3	16 000	5 000	21 000
Karsten Slotte	8/9		1/2			16 000	4 500	20 500
Kari Stadigh	7/9				2/3	16 000	4 500	20 500
Kai Telanne	8/9		2/2			16 000	5 000	21 000
Veli-Matti Töyrylä	9/9			3/3	3/3	16 000	6 900	22 900
Varajäsenet								
Mikko Ketonen	5/9					12 000	2 500	14 500
Liisa Leino	7/9				2/3	12 000	4 500	16 500
Sinikka Näätäsaari	3/5				1/2	6 000	2 000	8 000

Hallintoneuvosto

Puheenjohtajisto

Puheenjohtaja

Tapio Kuula

s. 1957

Toimitusjohtaja, Fortum Oyj
erovuorossa 2012

Varapuheenjohtaja

Martti Alakoski

s. 1953

Puheenjohtaja, Sähköalojen ammattiliitto ry
erovuorossa 2013

Varapuheenjohtaja

Kari Jordan

s. 1956

Vuorineuvos

Pääjohtaja, Metsäliitto-konserni
erovuorossa 2012

Jäsenet

Juri Aaltonen

s. 1969

Puheenjohtaja, Erityisalojen
Toimihenkilöliitto ERTO ry
erovuorossa 2012

Berndt Brunow

s. 1950

Hallituksen puheenjohtaja, Oy Karl Fazer Ab
erovuorossa 2013

Erkki Etola

s. 1945

Toimitusjohtaja, Etola Oy, Etra Oy ja
Tiiviste-Group Oy
erovuorossa 2014

Stig Gustavson

s. 1945

Vuorineuvos

Hallituksen puheenjohtaja, Konecranes Oyj
erovuorossa 2013

Ilkka Hallavo

s. 1956

Maajohtaja, Danske Bank Suomi
erovuorossa 2013

Tauno Heinola

s. 1953

Toimitusjohtaja, ABB Oy
erovuorossa 2014

Matti Huutola

s. 1959

Hallituksen varapuheenjohtaja, järjestö-
johtaja, Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry
erovuorossa 2012

Tapio Korpeinen

s. 1963

Talous- ja rahoitusjohtaja, UPM-Kymmene Oyj
erovuorossa 2014

Seppo Koskinen

s. 1946

Päälouottamismies, Paroc Oy Ab
erovuorossa 2012

Päivi Kärkkäinen

s. 1955

Pääjohtaja, Suomen Kansallisoopperan
säätö
erovuorossa 2012

Olli Luukkainen

s. 1957

Puheenjohtaja, Opetusalan Ammattijärjestö
OAJ ry
erovuorossa 2013

Hannu Penttilä

s. 1953

Toimitusjohtaja, Stockmann Oyj Abp
erovuorossa 2014

Antti Piippo

s. 1947

Tekniikan tohtori h.c.
erovuorossa 2013

Markus Rauramo

s. 1968

Talusojohtaja, Stora Enso Oyj
erovuorossa 2013

Pertti Saarela

s. 1957

Divisioonajohtaja, VR-Yhtymä Oy
erovuorossa 2013

Leena Saarinen

s. 1960

Hallituksen puheenjohtaja, Nofu Oy
erovuorossa 2012

Kari Sairo

s. 1955

Taluspäällikkö, Metallityöväen Liitto ry
erovuorossa 2014

Mika Seitovirta

s. 1962

Toimitusjohtaja, Outokumpu Oyj
erovuorossa 2014

Antti Sippola

s. 1955

Liiketoimintajohtaja,
Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK
erovuorossa 2012

Pekka Soini

s. 1960

Suomen majoittaja, Nokia Siemens
Networks Oy
erovuorossa 2013

Jorma J. Takanen

s. 1946

Konsernijohtaja, hallituksen puheenjohtaja,
Sievi Capital Oyj
erovuorossa 2012

Pekka Tefke

s. 1950

Varatuomari
erovuorossa 2012

Kari Virta

s. 1970

Toimitusjohtaja, ISS Palvelut Oy
erovuorossa 2014

Anssi Vuorio

s. 1965

Ict- ja viestintäsektorin johtaja,
Ammattiliitto Pro
erovuorossa 2014

Göran Åberg

s. 1956

Toimitusjohtaja, Oy Schenker East Ab
erovuorossa 2013

**Varsinaisessa yhtiökokouksessa
24.3.2011 päättyneet jäsenyydet:**

Tapio Huttula

s. 1963

Juha Kivistö

s. 1967

Mikko Niinivaara

s. 1950

Juha Rantanen

s. 1952

Hallitus

Jäsenet

Puheenjohtaja

Sakari Tamminen

s. 1953, vuorineuvos, kauppatieteiden maisteri

Rautaruukki Oyj:n toimitusjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2008, erovuorossa 2013, Metallinjalostajat ry:n puheenjohtaja, Sanoma Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja, Teknologiateollisuus ry:n, Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA:n ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n hallitusten jäsen sekä World Steel Associationin johtokunnan jäsen. *

Varapuheenjohtaja

Ole Johansson

s. 1951, vuorineuvos, diplomiekonomi

Varman hallituksen jäsen vuodesta 2005, erovuorossa 2013, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n, Outokumpu Oyj:n ja Eq Oyj:n hallitusten puheenjohtaja sekä Teknologiateollisuus ry:n ja Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA:n hallitusten jäsen.

Varapuheenjohtaja

Mikko Mäenpää

s. 1954, oikeustieteen kandidaatti

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n puheenjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2000, erovuorossa 2012, Eläketurvakeskuksen edustajiston ja Talousneuvoston jäsen sekä Pohjolan Ammatillisen Yhteisjärjestön, Euroopan Ammatillisen Yhteisjärjestön hallitusten jäsen ja Trade Union Advisory Committee to the OECD hallintokomitean jäsen.

Jouko Ahonen

s. 1954

Teollisuuden Palkansaajien (TP) elinkeino- ja edunvalvonta-asiamies, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2003, Nordean neuvottelukunnan jäsen. Toimikausi päättyi 31.12.2011.

Mikael Aro

s. 1965, eMBA

VR-Yhtymä Oy:n toimitusjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2010, erovuorossa 2012, VR Track Oy:n, Avekra Oy:n ja Corenet Oy:n hallitusten puheenjohtaja sekä Altia Oyj:n ja Palveluolajien työnantajat PALTA ry:n hallitusten jäsen. *

Johanna Ikäheimo

s. 1968, hallintotieteiden maisteri

Lappset Group Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2009, erovuorossa 2013, FEPI -Federation of European Play Industry:n hallituksen puheenjohtaja. *

Ari Kaperi

s. 1960, kauppatieteiden maisteri

Nordea Bank AB:n (publ) varatoimitusjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2010, erovuorossa 2012, Finanssialan Keskusliitto FK:n hallituksen varapuheenjohtaja, Luottokunnan hallintoneuvoston jäsen sekä Keskuskauppakamarin, Turun Yliopistosäätiön, Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA:n ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n valtuuskuntien jäsen. *

Lasse Laatuinen

s. 1950, oikeustieteen kandidaatti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lakiasianjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 1998, erovuorossa 2012, Eläketurvakeskuksen, Tapaturmavakuutuslaitosten liiton (TVL) ja Kansaneläkelaitoksen hallitusten jäsen.

Karsten Slotte

s. 1953, diplomiekonomi

Oy Karl Fazer Ab:n konsernijohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2009, erovuorossa 2014, Onninen Oy:n, Fiskars Oyj:n, Elintarviketeollisuusliitto ry:n, Suomalais-ruotsalaisen kauppakamarin ja Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n hallitusten jäsen. *

Kari Stadigh

s. 1955, diplomi-insinööri, diplomiekonomi
Sampo Oyj:n konsernijohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2008, erovuorossa 2014, Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan, Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön, If Skadeförsäkring Holding AB:n (publ) ja Finanssialan Keskusliitto FK:n hallitusten puheenjohtaja, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n hallituksen varapuheenjohtaja sekä Nokia Oyj:n ja Nordea Bank AB:n hallitusten jäsen. *

Kai Telanne

s. 1964, kauppatieteiden maisteri
Alma Media Oyj:n toimitusjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2009, erovuorossa 2014, Viestinnän Keskusliitto ry:n ja Talentum Oyj:n hallitusten puheenjohtaja sekä Keskuskauppakamarin, Teleste Oyj:n, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n ja Tampereen Lääkärikeskus Oy:n hallitusten jäsen. *

Veli-Matti Töyrylä

s. 1953, ekonomi
Nordea Pankki Suomi Oyj:n konnttori johtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2011, erovuorossa 2013, Akava ry:n hallituksen jäsen.

Varajäsenet

Mikko Ketonen

s. 1945, ekonomi
TS-Yhtymä Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja, Varman hallituksen varajäsen vuodesta 1998, erovuorossa 2013, Priimus Group Oy:n, Hansaprint Oy:n, Salon Seudun Sanomat Oy:n ja Polytypos Oy:n hallitusten puheenjohtaja. *

Liisa Leino

s. 1960, kasvatustieteen maisteri
Leinovalu Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja, Varman hallituksen varajäsen vuodesta 2011, erovuorossa 2013, Alko Oy:n, M-Real Oyj:n, Rautaruukki Oyj:n, Elomatic Oy:n, Tehtailija Juho Leinon Säätiön ja Teknologiateollisuus ry:n hallitusten jäsen sekä Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA:n ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n valtuuskuntien jäsen. *

Sinikka Näätsaari

s. 1961, yhteiskuntatieteiden maisteri, eronnut Varman hallituksesta 18.7.2011

Hallituksen uudet jäsenet 1.1.2012 alkaen (hallintoneuvoston päätös 1.12.2011):

Jäsen:

Riku Aalto

s. 1965, hallintotieteiden maisteri

Metallityöväen Liitto ry:n puheenjohtaja

ryhtyy hoitamaan Varman hallitusjäsenen tehtävää 1.4.2012, erovuorossa 2014

Varajäsen:

Arto Kuusiola

s. 1952, kauppatieteiden maisteri

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK:n talousjohtaja, erovuorossa 2013

* Hallitusjäsenistä luettelossa *-merkityt kuuluvat Varman merkittävien asiakasyritysten toimivaan johtoon; muut jäsenet ovat hallinnointikoodin (suositus nro 15) tarkoittamalla tavalla riippumattomia.

Johtoryhmä

Matti Vuoria

Toimitusjohtaja

s. 1951, varatuomari, humanististen tieteiden kandidaatti

Keskeinen työkokemus:

Hallituksen päätoiminen puheenjohtaja, Fortum Oyj 1998-2003; Kansliapäällikkö, kauppa- ja teollisuusministeriö 1992-1998

Sampo Oyj:n ja Wärtsilä Oyj Abp:n hallitusten varapuheenjohtaja, Työeläkevakuuttajat TELA ry:n hallituksen 1. varapuheenjohtaja, Stora Enso Oyj:n ja Finanssialan Keskusliiton hallitusten jäsen sekä Arvopaperimarkkinayhdistyksen hallituksen puheenjohtaja

Toimitusjohtaja vuodesta 2004

Hannu Tarvonen

Varatoimitusjohtaja, Asiakkuudet

s. 1952, diplomi-insinööri

Keskeinen työkokemus:

Markkinointijohtaja, Eläke-Sampo 1996-1998

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan, Silta Oy:n, Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiön ja Vierumäki Country Club Oy:n hallitusten jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998

Risto Murto

Varatoimitusjohtaja, Sijoitukset

s. 1963, kauppatieteiden tohtori

Keskeinen työkokemus:

Toimitusjohtaja, Opstock Oy 2000-2005; Johtaja, Opstock Oy 1997-2000

VVO-yhtymä Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja, Keskinäisen Vakuutusyhtiö Kalevan ja NV Kiinteistösiiritys Oy:n hallitusten jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2006

Eija Kaipainen-Perttula

Johtaja, Vakuutuspalvelut ja kehitystoiminto

s. 1958, filosofian maisteri

Keskeinen työkokemus:

Vakuutus- ja suurasiakasyhteyksien johtaja, Varma 2006-2007; Vakuutusjohtaja, Varma 2002-2006

Eläketurvakeskuksen, Vakuutustiedon Kehittämisyhtiön ja Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA:n hallitusten jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Timo Kaisanlahti

Johtaja, Hallinto

s. 1962, oikeustieteen tohtori, kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus:

Neuvotteleva virkamies, Valtiovarainministeriö 2004-2005; Neuvotteleva virkamies, Liikenneministeriö 2003-2004; Lakimies, KLegal Oy 2003; Lakimies, Varma-Sampo 2001-2002; Neuvotteleva virkamies, Kauppa- ja teollisuusministeriö 1996-2000

Kirjanpitolautakunnan puheenjohtaja

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Pasi Mustonen

Johtaja, Aktuaaritoiminto

s. 1964, filosofian maisteri, SHV

Keskeinen työkokemus:

Aktuaari, Varma 1998-2001; Aktuaari, Eläke-Sampo 1996-1998

Eläketurvakeskuksen edustajiston jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004

Jouko Oksanen

Johtaja, Taloushallinto

s. 1951, kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus:

Talousjohtaja, Eläke-Varma 1990-1998

Ahlström Capital Oy:n, Arek Oy:n, HYKSin Oy:n ja If Skadeförsäkring AB:n (publ) hallitusten jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998

Irmeli Otava-Keskinen

Johtaja, Tietohallinto

s. 1950, filosofian kandidaatti

Keskeinen työkokemus:

Tietohallintojohtaja, Eläke-Varma 1996-1998

Tieto Esy Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Satu Perälampi

Johtaja, Viestintä

s. 1970, kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus:

Viestintä- ja sijoittajasuhdejohtaja, Pöyry Oyj 2007-2009; Sijoittajasuhdepäällikkö, Pöyry Oyj 2000-2007

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2009

Jyrki Rasi

Johtaja, Eläkepalvelut
s. 1966, varatuomari

Keskeinen työkokemus:

Osastopäällikkö, Varma 1999-2006; Lakimies,
Eläke-Sampo 1996-1998

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Mari Laine

Henkilöstön edustaja
s. 1974, tradenomi

Keskeinen työkokemus:

TyEL-maksuasiantuntija, Varma 2005-

Henkilöstön edustaja johtoryhmässä vuodesta 2010

Tuula Vailama

Henkilöstön edustaja
s. 1960, merkonomi, VTS

Keskeinen työkokemus:

Asiakaspalvelupäällikkö, Varma 2007-

Henkilöstön edustaja johtoryhmässä 2008-2009,
1.10.2010-

Lääkäritoiminto:

Yttilääkäri Jukka Kivekäs, s. 1954,
vakuutuslääketieteen dosentti, LKT

Asiantuntijalääkärit:

Mari Antti-Poika

Per-Henrik Groop

Tuula Kieseppä

Heikki Nikkilä

Mikael Ojala

Pekka Palin

Ritva-Liisa Peltomäki

Henrik Riska

Tanja Rokkanen

Sakari Tola

Neuvottelukunnissa vuoropuhelua sidosryhmien kanssa

Haluamme edistää avointa yhteiskunnallista vuorovaikutusta, kehittää toimintaamme asiakaslähtöisesti ja kuunnella asiakastamme. Näitä tavoitteita tukevat Varman viisi neuvottelukuntaa, joiden tehtävä on etupäässä neuvoo-antava. Neuvottelukuntien toimikausi on kolme vuotta, ja niiden jäsenet nimittää Varman hallitus.

Eläkeasiain neuvottelukunta

Eläkeasiain neuvottelukunta koostuu Varman ja työmarkkinajärjestöjen edustajista. Neuvottelukunta antaa työkyvyttömyyseläkkeitä koskevia suosituksia.

Puheenjohtaja **Jyrki Rasi**, Varman eläkepalveluista vastaava johtaja
Varapuheenjohtaja **Jukka Kivekäs**, Varman ylläpitäjä

Lasse Laatonen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lakiasiainjohtaja

Pirjo Väänänen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n työllisyysasioiden päällikkö

Riitta Työläjärvi, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija

Anja Uljas, Suomen Ekonomiliitto - Finlands Ekonomförbund - SEFE ry:n kehitysjohtaja

Juhani Siira, Paperiliitto ry:n liittosihteer

Riitta Wärn, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n asiantuntija

Neuvottelukunnan kokouksiin osallistuvat Varmasta myös eläkepalvelujohtaja **Arto Hartikainen** ja ratkaisupäällikkö **Kari Ahtainen**.

Eläkkeensaajien neuvottelukunta

Varman ja eläkkeensaajien yhteistyötä kehitetään eläkkeensaajien neuvottelukunnassa. Se koostuu eri puolilla Suomea asuvista Varman eläkkeensaajista sekä asiantuntijajäsenistä.

Puheenjohtaja **Hilppa Vienonen**

Varapuheenjohtaja **Venho Takkinen**

Hemmo Auvinen

Kari Halme

Antero Ikäheimo

Aulikki Kananoja, asiantuntijajäsen

Matti Klockars, asiantuntijajäsen

Pirkko Lahti

Heikki Malin, sihteeri

Pekka Merenheimo

Tarja Nyman

Maj-Len Remahl

Hannu Roine

Jouko Seppälä

Antti Viinikka

Vakuutettujen neuvottelukunta

Vakuutettujen neuvottelukunta on Varman ja TyEL-vakuutettujen välinen neuvoo-antava yhteistyöelin. Sen tehtävänä on edistää yhtiön ja palkansaajien välistä yhteistyötä ja tiedonvälitystä. Jäsenet edustavat keskeisiä palkansaajajärjestöjä.

Akava ry:n edustajat:

Terttu Heinonen, Stora Enso Oyj

Sirpa Jukarainen, Suomen Lähikauppa Oy

Marko Klapuri, Etteplan Design Center Oy

Ari Liesola, STX Finland Oy

Tuulia Nissinen, Elektrobit Oyj

Matti Ollila, Elisa Oyj

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö

SAK ry:n edustajat:

Puheenjohtaja **Timo Virtanen**,
Metsä Tissue Oyj

Ellen Helo, Suomen Lähikauppa Oy

Eero Holsti, Abloy Oy

Jukka Hämäläinen, Jyväskylän Liikenne Oy

Teuvo Kalso, Ovako Bar Oy Ab

Kai Kolho, SCA Packaging Finland Oy

Hannu Paronen, Versowood Oy

Merja Saarti, Savon Sanomat Oy

Jouni Suomalainen, Sokotel Oy

Ville Vatka, HK Ruokatalo Oy

Simo Virolainen, Honkarakenne Oyj

Kari Ylikauppila, Fortum Power and Heat Oy

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n edustajat:

Arja Fors, Wärtsilä Finland Oy

Liisa Halme, If Vahinkovakuutusyhtiö Oy

Timo Jaakkola, NCC Rakennus Oy

Kimmo Koskivaara, TS-Yhtymä Oy

Irma Kronlöf, Mehiläinen Oy

Jukka Nyberg, UPM-Kymmene Oyj

Kaija Roukala, Nordea Pankki Suomi Oyj

Osmo Salo, STX Finland Oy

Ismo Toivonen, Ovako Bar Oy Ab

Työnantajien neuvottelukunta

Varman ja työnantajien vuorovaikutusta ja tiedonvaihtoa vahvistaa työnantajien neuvottelukunta. Asiakasyritysten työnantajaedustajista koostuva neuvottelukunta seuraa työntekijän eläkelakiin (TyEL) liittyviä asioita sekä antaa lausuntoja ja suosituksia yritysten eläkevakuutuksia koskevissa asioissa ja niiden kehittämisessä.

Puheenjohtaja **Jari Kokkonen**

Varapuheenjohtaja **Timo Salli**, Katsa Oy:n

toimitusjohtaja

Tuomo Aine, Harjavalta Oy:n toimitusjohtaja

Eila Annala, PlusTerveys Oy:n toimitusjohtaja

Matti Bergendahl, Mehiläinen Oy:n toimitusjohtaja

Harri Broman, Broman Group Oy:n toimitusjohtaja

Juha Hetemäki, Skanska Oy:n toimitusjohtaja

Timo Hiltunen, Fonecta Oy:n toimitusjohtaja

Jukka Hyryläinen, KATKO Oy:n toimitusjohtaja

Matti Hyttiäinen, Etteplan Oyj:n toimitusjohtaja

Erkki Kaunisto, Sähkö-Kaunisto Oy:n konsernihoitaja

Mika Kiljunen, Carlson Wagonlit Travel (CWT), Vice President

Pekka Kopra, Versowood Oy:n toimitusjohtaja

Timo U. Korhonen, vuorineuvos, NCC Rakennus Oy:n toimitusjohtaja

Terhi Kotkansalo, Servisole Oy Siivouspalvelun toimitusjohtaja

Heikki Kovanen, Kovanen Yhtiöt Oy:n toimitusjohtaja

Eero Leskinen, Sentica Partners Oy, sijoitusjohtaja, partner

Kalle Lähdesmäki, kauppaneuvos, Minimani-Yhtiöiden toimitusjohtaja

Olli Manner, Elomatic-yhtiöiden toimitusjohtaja

Heikki Marva, Länsi-Suomi-yhtymä Oy:n toimitusjohtaja

Jyrki Mäki, Atoy Oy:n toimitusjohtaja

Hilkka Nousiainen, Kuurojen Palvelusäätiön toiminnanjohtaja

Jari Ollila, Purso Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Paul Pauku, hallitusammattilainen

Matti Perkonoja, HKScan Oyj:n toimitusjohtaja

Markku E. Rentto, Neo Industrial Plc:n toimitusjohtaja

Risto Salo, Hollming Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Jorma Siren, Abloy Oy:n toimitusjohtaja

Pekka Sivonen, Digia Oyj:n hallituksen jäsen

Jukka Suovanen, Odum Oy:n toimitusjohtaja

Heikki Takamäki, kauppaneuvos, Heikki Takamäki Oy/Rauta-Otra Nekalan toimitusjohtaja

Juha Valkamo, Oy Primula Ab:n toimitusjohtaja

Petteri Walldén, Nokian Renkaat Oyj:n hallituksen puheenjohtaja

Heikki Väänänen, Tokmanni Oy:n toimitusjohtaja

Eero Väättäin, Oulun Diakonissalaitoksen säätiön johtaja

Pertti Yliniemi, Lapland Hotels -konsernin hallituksen puheenjohtaja

Yrittäjien neuvottelukunta

Yrittäjien neuvottelukunta tiivistää Varman ja yrittäjien välistä yhteistyötä. Näin Varma voi kuunnella paremmin yrittäjien toiveita. Neuvottelukunta osallistuu myös yrittäjille suunnattujen palvelujen kehittämiseen.

Puheenjohtaja **Merja Lintervo**, Linvestia Oy
Varapuheenjohtaja **Erkki Rae**, Raeventus Oy
Aulis Asikainen, Insinööri toimisto Comatec Oy

Pia Backman, Suomen Uusyrityskeskukset ry
Michael Casagrande, Cleanside Oy
Leena Harkimo, kansanedustaja
Petteri Haru, Laattapiste Oy

Jarkko Hassinen, Hyvinkään Hyvä Kunto Oy
Kari Hiltunen, Suomen Yrittäjät ry
Kirsti Hintikka, Siivouspalvelu Kirsti Hintikka Ky

Pasi Holm, Pellervon taloustutkimus PTT
Riitta Hämäläinen-Bister, Deviation Finland Oy

Simo Jaakkola, Koneyrittäjien Liitto ry
Jaana Jääskeläinen, Jaanan Ompelimo ja Asuste Ky

Seija Kivimäki, Walkiakosken Apteekki
Marita Kivinen, Fitness Fontan Oy
Jorma Kortesoja, RKT Rakennuspalvelu Oy
Harry Luokkamäki, Maarakennus Luokkamäki Oy

Isto Molarius, Ruoka-Norppa Oy
Pentti Mäkinen, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK

Juha Mäkitalo, Asianajotoimisto Mäkitalo Rantanen & Co Oy

Karri Nieminen, Fисcales Oy
Pekka Niinistö, APX-metalli Oy
Terhi Nyman, Tmi Terhi Nyman

Heikki Palin, Palin-Granit Oy
Paula Palmroth, Turun Kansallinen Kirjakauppa Oy

Leena Rekola-Nieminen, Rantalainen-Rekola-Nieminen Oy

Kari Sorjonen, Tasowheel Group Oy
Niina Stolt, Studio Onni

Pekka Tsupari, Suomalaisen Työn Liitto

Varman työnantajien neuvottelukunnan kokouksessa käytiin vilkasta keskustelua syksyllä 2011.

Sanasto

Arvostusero

Sijoitusten käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero, joka sisältyy työeläkeyhtiön toimintapääomaan. Arvostuserojen muutos on osa yhtiön sijoitustoiminnan tulosta.

Asiakassiirto, siirtoliikenne

Vakuutuksenottaja voi siirtää työeläkevakuutuksiansa yhtiöstä toiseen. Sopimus on sanottava irti viimeistään maaliskuu-, kesä-, syys- tai joulukuun viimeisenä päivänä, jolloin se siirtyy uuteen yhtiöön kolmen kuukauden päästä. Seuraavan kerran vakuutus voidaan siirtää vasta, kun se on ollut nykyisessä yhtiössä vähintään vuoden.

Hoitokustannustulo

Sisältää vakuutusmaksuun sisältyvän hoitokustannusosan sekä vakuutusmaksun työkyvyttömyyseläkeosasta eläkkeiden ratkaisukuluihin varatun osan. Hoitokustannustulolla katetaan työeläkeyhtiön kokonaisliikekulut lukuun ottamatta työkyvyn ylläpitotoiminnan ja sijoitustoiminnan hoitokuluja sekä lakisääteisiä maksuja.

Hoitokustannustulos

Hoitokustannustulos kertoo, kuinka paljon hoitokustannustulosta jäi käyttämättä yhtiön liikekuluihin. Liikekulujen suhde vakuutusmaksun hoitokustannusosaan kertoo yhtiön tehokkuudesta: mitä pienempi suhde, sitä tehokkaampaa toiminta on.

Johdannainen

Sijoitusinstrumentti, jonka arvo perustuu jonkin toisen kohde-etuutena olevan arvopaperin, indeksin, valuutan, hyödykkeen tai oikeuden tulevaan arvoon.

Katettava vastuuelva

Vakuutustekninen vastuuelva, johon on lisätty velat vastuunjakoon ja vakuutuksenottajille ja josta on vähennetty yrittäjien eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuu.

Lakisääteiset maksut

Liikekuluihin sisältyvä osa, jolla katetaan Eläketurvakeskuksen, Finanssivalvonnan sekä Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan kuluja.

Likviditeetti

Mm. arvopaperimarkkinoiden kyky välittää suuria kauppvoja.

Markkinariski

Markkinariskillä tarkoitetaan sijoituskohteiden arvonheilahtelua.

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu

Työeläkelaitosten yhteinen puskuri, jolla kannetaan osa osaketuottojen heilahtelusta aiheutuvasta riskistä. Lisävakuutusvastuu voi vaihdella paljonkin osakkeiden arvon muuttuessa. Pienimmillään se voi vähentää vastuuelvaa 10 prosenttia ja suurimmillaan lisätä sitä 5 prosenttia. Jos sen suuruus ylittää 5 prosenttia vastuuelvasta, vahvistetaan ko. rajan ylittävällä osalla vanhuuseläkkeiden rahastointia.

Ositettu lisävakuutusvastuu

Vakuutusmaksuvastuun vakuutuskohtaisesti ositettu osa, johon on työeläkeyhtiön vakavaraisuusarvon perusteella siirretty osa sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta käytettäväksi asiakashyvityksiin.

Osittamaton lisävakuutusvastuu

Vakuutusmaksuvastuun osa, joka luetaan osaksi työeläkeyhtiön toimintapääomaa eli vakavaraisuutta. Osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen siirretään loput (ks. ositettu lisävakuutusvastuu) sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta, ja sen avulla varaudutaan sijoitusten arvojen heilahteluihin.

Perustekorko

Perustekorkoa käytetään mm. vakuutusmaksujen ja eräiden muiden erien korkona. Perustekorko määrätään puolivuosittain työeläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella. Vuonna 2011 perustekorko oli alkuvuoden 4,5 prosenttia ja loppuvuoden 4,75 prosenttia. Korko on 1.1.2012 lähtien 3,25 prosenttia.

Sijoitustoiminnan tulos

Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin saadaan, kun sijoitustoiminnan nettotuotoista ja arvostuserojen muutoksesta vähennetään vastuuelvan tuottovaatimus.

Tasausvastuu

Työeläkelaitosten yhteinen puskuri, jolla varmistetaan yhteisesti kustannettavien eläkkeenosien rahoittaminen myös huonommissa suhdanteissa. Osa tasausvastuusta rinnastetaan toimintapääomaan vuosina 2008-2012.

Tasointivastuu

Korvausvastuuseen sisältyvä, riskiliikkeen tuloksista kertynyt yhtiökohtainen puskuri, jolla varaudutaan vakuutusliikkeen tuloksen heilahteluihin eli mm. niihin vuosiin, jolloin myönnetään maksua määrättäessä arvioitua enemmän uusia eläkkeitä. Tasointivastuu jakaantuu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja maksutappio-osiiin.

Toimintapääoma

Työeläkeyhtiön nettovarallisuus, jolla varaudutaan sijoitusten arvojen heilahteluihin. Toimintapääoma saadaan, kun yhtiön käyvin arvoin arvostetuista varoista vähennetään velat. Toimintapääoma koostuu omasta pääomasta, tilinpäätössiirtojen kertymästä, arvostuseroista ja osittamattomasta lisävakuutusvastuusta.

TyEL-takaisinlainaus

Vakuutuksenottajalla on oikeus lainata osa TyEL-vakuutuksensa osalta kertyneestä vastuuelvasta (takaisinlainattava rahasto), jos vakuutusehtojen edellytykset täyttyvät. Lainan korko noteerataan päivittäin eri laina-ajoin.

Työeläkeote

Kooste työhistoriasta, josta näkyvät työansiot yksityisen alan työsuhteista ja yrittäjätöiminnästä, eläkkeeseen vaikuttavat sosiaalietuudet sekä tieto edellisen vuoden loppuun mennessä karttuneesta työeläkkeestä. Työeläkeyhtiöiden

henkilöasiakkaat saivat otteen ensimmäisen kerran vuonna 2008. Vuosittain lähetettävä ote kannattaa tarkistaa, koska puutteet tai virheet voivat pienentää tulevaa eläkettä.

Vakavaraisuusvaatimukset

Vakavaraisuus- eli toimintapääomavaatimukset perustuvat vastuuelvan katteena olevien sijoitusten riskipitoisuuteen, ja ne suhteutetaan yleensä vastuuelvan määrään. Toimintapääoman vähimmäis- ja enimmäismäärä määritellään vakavaraisuusrajan perusteella. Toimintapääoman vähimmäismäärä on kaksi kolmasosaa vakavaraisuusraja ja enimmäismäärä vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä. Toimintapääoman vähimmäismäärä on vuosina 2008-2012 työeläkeyhtiöillä 2 prosenttia ja eläkesäätiöillä ja -kassoilla 1 prosenttia vastuuelvasta.

Vakuutusliikkeen tulos

Vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja maksutappioliiikkeen osalta vakuutusmaksujen ja maksettujen korvausten erotus. Vakuutusliikkeen positiivinen tulos kasvattaa tasointivastuuta ja negatiivinen tulos vähentää sitä.

Vakuutustekninen vastuuelva

Tilinpäätökseen kirjattu arvio yhtiölle tulevaisuudessa aiheutuvista eläkemenoista siltä osin kuin ne on rahastoitu. Vakuutustekninen vastuuelva koostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Vakuutusmaksuvastuu koskee tulevista eläketapahtumista yhtiölle aiheutuvaa vastuuta siltä osin kuin eläkettä on karttunut tilikauden loppuun mennessä. Korvausvastuulla tarkoitetaan jo sattuneista eläketapahtumista tulevaisuudessa maksettavien eläkkeiden rahastoituneiden osien pääoma-arvoa.

Value-at-Risk (VaR)

Luku kuvaa sijoitusten tappioriskin arvoa valitulla todennäköisyydellä ja ajanjaksolla.

Vastuuelvan kate

Vastuuelvan kate koostuu pääasiassa käypään arvoon arvostetuista sijoituksista, joihin kohdistuu riskien rajoittamiseksi joitakin määrällisiä rajoituksia. Ne liittyvät mm. likviditeetti-, valuutta- ja vastapuoliriskien sekä riskikeskittymiin yleensä.

Vastuuelvan tuottovaatimus

Vastuuelvan tuottovaatimus koostuu eläkevastuiden laskennassa käytettävästä rahastokorosta, sosiaali- ja terveystieteiden neljännesvuositain vahvistamasta eläkevastuun täydennyskerroimesta sekä jälkikäteen selviävästä osaketuotto-osuudesta. Rahastokorko on 3 prosenttia. Vuonna 2011 täydennyskerroin oli keskimäärin noin 1,1 prosenttia.

Volatiliteetti

Sijoituksen arvon vaihtelu.

Graafinen suunnittelu ja taitto: Milton Oy - Kirjapaino: Libris Oy - Paperi: MAXI Satin 250g / 130g - Kuvaajat: Nico Backström, Tuomas Pietinen

VARMA

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma

Puhelin 010 2440

Postiosoite PL 1, 00098 VARMA

Käyntiosoite Salmisaarenranta 11, Helsinki

Kotipaikka Helsinki

Y-tunnus 0533297-9

Internet www.varma.fi